

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai nyelvek

Kredittartománya: 12

Felelőse: Hamar Zoltán

Tantárgyai:

1) Héber nyelv 1-3

Tantárgy kódja: B010a/TB010, B011a/TB011, B012/TB012	Kreditértéke: 4, 4, 4
Tantárgy neve: Héber nyelv 1, 2, 3	
Tantárgy neve angolul: Biblical Hebrew language 1, 2, 3	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy., gy., gy. és óraszám: 75, 75, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: évközi zárthelyi dolgozatok + kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60-70% (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1, 2, 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): [1] kód: tantárgy neve:..... [2] kód: B010a/TB010 tantárgy neve: Héber nyelv 1 [3] kód: B011a/TB011 tantárgy neve: Héber nyelv 2	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

[1] A tanegység célja az, hogy a hallgatók elsajátítsák a bibliai héber nyelv alapjait: megismerkedjenek a héber ábécével, az olvasás szabályaival, a főnevek, melléknevek és az ún. erős igék ragozásával, valamint az, hogy elsajátítsák azt a minimális, kb. 200 szóból álló szókincset, aminek a segítségével memorizálhatják, illetve begyakorolhatják a nyelvtani szabályokat.

[2] A tanegység célja az, hogy az erős igék ragozásának ismeretében a gutturális és gyenge igék ragozásával is megismerkedjenek a hallgatók, valamint az, hogy készség szinten elsajátítsák azt a minimális, kb. 200 szóból álló szókincset, aminek a segítségével memorizálhatják, illetve begyakorolhatják a nyelvtani szabályokat a házi feladatul adott fordítási feladatok révén.

[3] A tanegység célja, hogy több, különböző műfajhoz tartozó, de nyelvtanilag és szókincsében nem nagyon nehéz, kb. 100 versből álló bibliai szakasz eredeti szövegének nyelvtani elemzése révén a hallgatók megszilárdítsák nyelvtani tudásukat, és képesek legyenek héber szöveg önálló feldolgozására az írásmagyarázatra előkészítésképpen.

Számonkérési és értékelési rendszer:

[1]

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban kb. 10 *zárthelyi dolgozatot* írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek.

Az *írásbeli vizsga* a leggyakoribb bibliai héber szavakból írt dolgozat, melynek legalább 75%-os teljesítése a szóbeli vizsga előfeltétele. Az írásbeli vizsga sikertelenség esetén a vizsgaidőszakban többször megismételhető.

A *szóbeli vizsga* egy „A”, egy „B” és egy „C” tételrészből áll, melyet a hallgató három külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A három felelet együttes átlagos időtartama 40 perc. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév „A” tétel sorát az aktuális tárgytematika rögzíti, a „B” tétel sorát a félév során megoldott, oktató által kijavított és átbeszélte, héberrel magyarra történő fordítási gyakorlatok alkotják, a „C” tétel sorát a héber igék 7 igeörzséből áll. A félévi jegyet a félév során írt zárthelyi dolgozatok átlaga és a szóbeli vizsga 50-50%-ban határozza meg.

[2]

Megegyezik az [1]-nél leírtakkal, azzal a különbséggel, hogy a szóbeli vizsgán nincs C tételrész.

[3]

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban kb. 10 *zárthelyi dolgozatot* írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A zárthelyi dolgozatok átismétlik az előző két félév teljes nyelvtani anyagát.

Az *írásbeli vizsga* a további gyakori bibliai héber szavakból (kb. 300 szóból) írt dolgozat, melynek legalább 75%-os teljesítése a szóbeli vizsga előfeltétele. Az írásbeli vizsga sikertelenség esetén a vizsgaidőszakban többször megismételhető.

A *szóbeli vizsga* első lépése a Tízparancsolat (Ex 20,1-17) kívülről való felmondása héberül, amit a félév során közösen elemzett bibliai szakaszok egyikének olvasása, fordítás és elemzése követ. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet együttes átlagos időtartama 40 perc. Póttétel húzására nincs lehetőség. A szóbeli vizsga végén a vizsgáztató által véletlenszerűen kijelölt, nyelvtanilag és szókinésében könnyű bibliai szakasz olvasása, vizsgáztató segítségével történő fordítása áll. A félévi jegyet a félév során írt zárthelyi dolgozatok átlaga és a szóbeli vizsga 50-50%-ban határozza meg.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Hamar Zoltán, *Bibliai héber nyelvtan* (kiadatlan jegyzet)

Tóth Kálmán, *A héber nyelvtan elemi szabályai*, Budapesti Teológiai Akadémia, Bp. 1994

További ajánlott irodalom:

Karasszon Dezső, *Héber gyakorlókönyv és bibliai arám nyelvtan*, Budapesti Teológiai Akadémia, Bp., 1998.

Pálfy Miklós, *Héber nyelv- és olvasókönyv*, Budapest, 1964.

Gesenius, W., Kautsch, E., *Gesenius' Hebrew Grammar as edited and enlarged by E. Kautsch*, Clarendon Press, Oxford, 1983, ISBN: 0198154062, 9780198154068.

Jenni, E., *Lehrbuch der hebräischen Sprache des Alten Testaments*, Helbing & Lichtenhahn, Basel/Frankfurt am Main, 1981, ISBN: 3719007898, 9783719007898.

Lettinga, J. P., *Grammatik des biblischen Hebräisch*, Immanuel-Verlag, Riehen/Basel-Stadt, 1992., ISBN: 3-9520138-5-4, 3-9520138-6-2, 9783952013847, 9783952013861.

Joüon, P. P., *Grammaire de l'Hébreu biblique*, Institut biblique pontifical, Rome, 1947.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzőin, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a bibliai héber nyelv elsajátítása

- megfelelően használható bibliai héber szókincs ismerete

b) képességei

- egyszerű bibliai héber szövegek fordítása, megértése

c) attitűdje

- nyitottság egy új nyelv tanulására

- törekvés arra, hogy a Szentírás értelmezésénél az eredeti héber szöveget vegye alapul

- törekvés a héber nyelvi ismeretek szinten tartására, és az ószövetségi exegézis tanegységre való felkészülésre

d) autonómiája és felelőssége

- önálló munka végzése fordítás, szövegértelmezés terén

- felelősség az ószövetség eredeti nyelvének használata terén, különösen azért, mert a hallgató szent szövegekkel foglalkozik

- autodidakta módon továbbképzti önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Hamar Zoltán, oktató

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Hamar Zoltán, oktató

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Biblikus Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai nyelvek

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Doedens Jacob

Tantárgyai:

1) Görög nyelv 1-3

Tantárgy kódja: B020/TB020	Kreditértéke: 4
Tantárgy neve: Görög nyelv 1	
Tantárgy neve angolul: Biblical Greek 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: nyelvtani magyarázat kombinálva fordítandó szövegekkel, illetve a nyelv írott és beszélt gyakorlása	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, több zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az újszövetségi (*koiné*) görög nyelv alapjainak elsajátítása, nyelvtan és mondatmagyarázata alapján. Annak ellenére, hogy a bibliai görög már nem az „élő” nyelvekhez tartozik, mégis az órán próbáljuk élő (beszélt) nyelvként kezelni a bibliai görög nyelvet, azzal a céllal, hogy a hallgató minél inkább elsajátítsa a bibliai görög nyelv használatát.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban több zárthelyi dolgozatot írnak a tankönyv minden átvett fejezete után. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a tankönyvből megtanult fejezetek alapján történik, melyet az aktuális félév tárgyatematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Varga Zsigmond J. (szerk. Györi István, Jaap Doedens közreműködésével), *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Sárospatak 2015.
- Varga Zsigmond J., *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest 1992.

További ajánlott irodalom:

- Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft (27. vagy 28. kiadása)
- Adorjáni Zoltán, *Görög nyelvtan az Újszövetség tanulmányozásához. I*, Kolozsvár, 1997.
- Maximilian Zerwick, *Biblical Greek*, Róma, Pontifical Biblical Institute, 1963.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a bibliai görög nyelv alapfokú elsajátítása
- megfelelően használható bibliai görög szókincs ismerete

b) képességei

- egyszerű bibliai görög szövegek megértése és magyarra fordítása
- bibliai görög szövegek értelmezése

c) attitűdje

- nyitottság egy új nyelv tanulására, alkalmazására
- törekvés arra, hogy az Újszövetség olvasásánál használja az eredeti görög szövegeket
- a görög nyelv ismeretét és az abban való jártasságát akarja növelni

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tanul érteni bibliai görög szövegeket
- felelősnek érzi magát azért, hogy valóban használja az Újszövetség eredeti nyelvét
- autodidakta módon továbbképezi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai nyelvek
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Görög nyelv 1-3

Tantárgy kódja: B021/TB021 Tantárgy neve: Görög nyelv 2 Tantárgy neve angolul: Biblical Greek 2	Kreditértéke: 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: nyelvtani magyarázat kombinálva fordítandó szövegekkel, illetve a nyelv írott és beszélt gyakorlása	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, több zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az újszövetségi (*koiné*) görög nyelv alapismeret bővítése, nyelvtan és mondatmagyarázata alapján. Annak ellenére, hogy a bibliai görög már nem az „élő” nyelvekhez tartozik, mégis az órán próbáljuk élő (beszélt) nyelvként kezelni a bibliai görög nyelvet, azzal a céllal, hogy a hallgató minél inkább elsajátítsa a bibliai görög nyelv használatát.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban több zárthelyi dolgozatot írnak a tankönyv minden átvett fejezete után. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a tankönyvből megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgyatematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Varga Zsigmond J. (szerk. Györi István, Jaap Doedens közreműködésével), *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Sárospatak 2015.
- Varga Zsigmond J., *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest 1992.

További ajánlott irodalom:

- Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft (27. vagy 28. kiadása)
- Adorjáni Zoltán, *Görög nyelvtan az Újszövetség tanulmányozásához. II. átdolgozott kiadás*, Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 1997.
- Maximilian Zerwick, *Biblical Greek*, Róma, Pontifical Biblical Institute, 1963.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a bibliai görög nyelv alapfokú elsajátítása
- megfelelően használható bibliai görög szókincs ismerete

b) képességei

- egyszerű bibliai görög szövegek megértése és magyarra fordítása
- bibliai görög szövegek értelmezése

c) attitűdje

- nyitottság egy új nyelv tanulására
- törekvés arra, hogy az Újszövetség olvasásánál használja az eredeti görög szövegeket
- a görög nyelv ismeretét és az abban való jártasságát akarja növelni

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tanul érteni bibliai görög szövegeket
- felelősnek érzi magát azért, hogy valóban használja az Újszövetség eredeti nyelvét
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai nyelvek
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Görög nyelv 1-3

Tantárgy kódja: B022/TB022 Tantárgy neve: Görög nyelv 3 Tantárgy neve angolul: Biblical Greek 3	Kreditértéke: 4
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: nyelvtani magyarázat kombinálva fordítandó szövegekkel, illetve a nyelv írott és beszélt gyakorlása	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, több zárthelyi dolgozat, kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az újszövetségi (*koiné*) görög nyelv középfokú elsajátítása, nyelvtan és mondatmagyarázata alapján. Annak ellenére, hogy a bibliai görög már nem az „élő” nyelvekhez tartozik, mégis az órán próbáljuk élő (beszélt) nyelvként kezelni a bibliai görög nyelvet, azzal a céllal, hogy a hallgató minél inkább elsajátítsa a bibliai görög nyelv használatát.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban több zárthelyi dolgozatot írnak a tankönyv minden átvett fejezete után. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a tankönyvből megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgyatematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Varga Zsigmond J. (szerk. Győri István, Jaap Doedens közreműködésével), *Bibliai görög olvasó- és gyakorlókönyv*, Sárospatak 2015.
- Varga Zsigmond J., *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest 1992.

További ajánlott irodalom:

- Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft (27. vagy 28. kiadása)
- Adorjáni, Zoltán, *Görög nyelvtan az Újszövetség tanulmányozásához. II. átdolgozott kiadás*, Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 1997.
- Adorjáni, Zoltán, *Az újszövetségi görög nyelv. Hangtan, szótan, mondattan és stilisztika*. A Kolozsvári Protestáns Teológia Kutatóintézetének Kötetei, Protestáns Teológiai Intézet, Kolozsvár, 2010.
- Maximilian Zerwick, *Biblical Greek*, Róma, Pontifical Biblical Institute, 1963.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a bibliai görög nyelv középfokú elsajátítása
- megfelelően használható bibliai görög szókinccs ismerete

b) képességei

- egyszerű bibliai görög szövegek megértése és magyarra fordítása
- bibliai görög szövegek értelmezése

c) attitűdje

- nyitottság egy új nyelv tanulására
- törekvés arra, hogy az Újszövetség olvasásánál használja az eredeti görög szövegeket
- a görög nyelv ismeretét és az abban való jártasságát akarja növelni

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tanul érteni bibliai görög szövegeket
- felelősnek érzi magát azért, hogy valóban használja az Újszövetség eredeti nyelvét
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Latin
Kredittartománya: 4
Felelőse: Grigely Csaba
Tantárgyai:
 1) Latin nyelv 1-2

Tantárgy kódja: L010a/TL010 Tantárgy neve: Latin nyelv 1 Tantárgy neve angolul: Latin language 1	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): évközi zárthelyi dolgozatok Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus során a hallgatók a latin leíró nyelvtan átfogó, rendszerszintű ismeretén túl elsajátítják a ragozási táblázatokat, amelyek révén képesnek kell lenniük bármely, nem rendhagyó szóalak felismerésére.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félév során a következő témakörökből kerül sor legalább egy-egy zárthelyi dolgozat írására: alapfogalmak; a névszóragozás rendszere és az egyeztetés; az igeragozás rendszere; igenevek képzése és igeneves szerkezetek; mondattan. A félév végén azon témakörökből, amelyekből a hallgató legalább elégséges osztályzatot nem szerzett, javító dolgozatot köteles írni. A dolgozatok súlyozatlan átlaga alapján kerül értékelésre a hallgatók teljesítménye.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Nagy Ferenc–Kováts Gyula–Péter Gyula: *Latin nyelvtan a középiskolák számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2003, ISBN: 9631937038

További ajánlott irodalom:

Ferenczi Attila–Monostori Martina: *Latin nyelvkönyv*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2011, ISBN: 9789631951080

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Ismeri a latin leíró nyelvtan terminológiáját, azt megfelelő módon tudja használni.
- Rendszerszinten átlátja a latin nyelv szerkezetét.

b) képességei

- Képes szóalakok pontos meghatározására.

c) attitűdje

- Törekszik a megszerzett ismereteket a saját szakmai fejlődésének szolgálatába állítani.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes önállóan alkalmazni az átfogó latin nyelvtani ismereteit a görög nyelv tanulása során a hasonlóságokat figyelembe véve.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Grigely Csaba, óraadó**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Grigely Csaba, óraadó**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Latin
Kredittartománya: 4
Felelőse: Grigely Csaba
Tantárgyai:
 1) Latin nyelv 1-2

Tantárgy kódja: L011a/TL011 Tantárgy neve: Latin nyelv 2 Tantárgy neve angolul: Latin language 2	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): évközi zárthelyi dolgozatok Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: önálló grammatikai elemzés és fordítás szótár segítségével	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: L010a/TL010 tantárgy neve: Latin nyelv 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus során a hallgatók előbb egyszerű szószerkezetek fordításával, majd rövidebb, végül pedig hosszabb összefüggő szövegek fordítása és értelmezése során sajátítják el azokat az alapvető technikákat, amelyek révén szótár segítségével képesek lesznek a későbbi tanulmányaik során előforduló latin nyelvű szövegek fordítására. Ezen kívül a Vulgata részlet görög-latin bilingvis tanulmányozása a két nyelv szerkezetének hasonlóságaira és különbségeire is rávilágít.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félév során a következő négy szövegből kerül sor egy-egy zárthelyi dolgozat írására: az Institutio fogalomtára; alapvető liturgikus szövegek; Vulgata (részlet); egy közösen kiválasztott részlet valamely középkori latin egyházi műből. A dolgozatok súlyozatlan átlaga alapján kerül értékelésre a hallgatók teljesítménye.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Calvino, Ioanne: *Institutio christianae religionis, in libros quatuor nunc primum digesta, certisque distincta capitibus, ad aptissimam methodum: aucta etiam tam magna accessione ut propemodum opus novum haberi possit*, 1559, Genevae: Robert I. Estienne
Biblia Sacra Iuxta Vulgatam Versionem. Robert Weber, Roger Gryson (eds.) (5 ed.). Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft. 2007. ISBN: 978-3-438-05303-9.
 Györkösy Alajos: *Latin–magyar kéziszótár*. Akadémiai Könyvkiadó, Budapest 2014, ISBN: 9789630594868

További ajánlott irodalom:

Nagy Ferenc–Kovács Gyula–Péter Gyula: *Latin nyelvtan a középiskolák számára*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest 2003, ISBN: 9631937038

Finály Henrik: *A latin nyelv szótára*. Magyar Elektronikus Könyvtár

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A Latin nyelv 1 kurzus során elsajátított ismereteit egy magasabb nyelvi szinten is képes alkalmazni, és így átlátja egy latin mondat szerkezetét.
- A teológiai tanulmányai során előkerülő latin eredetű kifejezések zömét ismeri és helyesen alkalmazza.

b) képességei

- Képes latin szövegek mondat- és szövegszintű elemzésére.
- Képes használni a szótárt, eligazodik a szótári jelzések között.

c) attitűdje

- Törekszik a megszerzett ismereteket a saját szakmai fejlődésének szolgálatába állítani.

d) autonómiája és felelőssége

- Képes önállóan lefordítani a tanulmányai során előkerülő latin nyelvű kifejezéseket, mondatokat, szövegeket.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Grigely Csaba, óraadó**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Grigely Csaba, óraadó**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Rendszeres és alkalmazott teológia
Kredittartománya: 4
Felelőse: Dr. Balikó Zoltán
Tantárgyai:
 1) Bevezetés a teológiába 1-2

Tantárgy kódja: R022/TR022	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Bevezetés a teológiába 1 Tantárgy neve angolul: Introduction to theology 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar ¹	
A tantárgy besorolása: kötelező ²	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul ³	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁴:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb⁵): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok⁶: egyéni szóbeli referátumok a tananyag egy-egy kiválasztott témájából	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁷ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1.	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: nincs tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Alister McGrath *Bevezetés a keresztény teológiába* című műve alapján dogmatikatörténet és a teológia forrásainak ismertetése azért, hogy a későbbi szisztematikus teológiai tárgyak tárgyalását megalapozza.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban Alister McGrath *Bevezetés a keresztény teológiába* című könyve alapján. A vizsga egy „A” (könyv első fejezete) és egy „B” (könyv második fejezete) tételrészről áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételsorát

¹ a nem kívánt törlendő!

² a nem kívánt törlendő!

³ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

⁴ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁷ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

az aktuális tárgyatematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Alistér McGrath, *Bevezetés a keresztény teológiába*, Osiris Kiadó, Budapest (1995), ISBN: 9633791197 vagy (2002) ISBN: 9633791197

További ajánlott irodalom:

Török – Kocsis – Szűcs, *Dogmatikai prolegomena*, Lux, Budapest, 2000, ISBN 9638360445
Balikó Zoltán, „Munka: vocatio és/vagy charisma”, In: Trajtler, Dóra Ágnes (szerk.), *Tan és módszertan*, Conferentia Rerum Divinarum 3, Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem, L’Harmattan Kiadó, (2012), 83-88.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Dogmatörténeti és módszertani ismeretekhez jut, amelyek megfelelő bevezetést jelentenek a későbbi szisztematikus teológiai tárgyakhoz.
- A szisztematikus teológia területeit felismeri és egymáshoz való viszonyukat le tudja írni.

b) képességei

- Képes a szisztematikus teológia legfontosabb terminus technicus-ait beazonosítani és azok definícióját megadni.
- Képes a keresztény dogmatörténet idősíkján elhelyezni a legfontosabb témákat/vitákat.

c) attitűdje

- A szisztematikus teológia klasszikus toposzait több szempontból szemléli, nyitott más felekezetek alapbeállítottságainak megértésére.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan feldolgozza az előadásokon hallottakat és felkészül a kollokviumra.
- Felelősen elsajátítja a tantárgy sajátos nyelvezetét a tananyag által meghatározott részletességig.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balikó Zoltán, óraadó, PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balikó Zoltán, óraadó, PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történeti Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Rendszeres és alkalmazott teológia

Kredittartománya: 4

Felelőse: Dr. Balikó Zoltán

Tantárgyai:

1) Bevezetés a teológiába 1-2

Tantárgy kódja: R023/TR023	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Bevezetés a teológiába 2	
Tantárgy neve angolul: Introduction to theology 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar ⁹	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹⁰	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul ¹¹	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹²:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹³): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹⁴ egyéni szóbeli referátumok a tananyag egy-egy kiválasztott témájából	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹⁵ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)¹⁶	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2.	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: R022/TR022 tantárgy neve: Bevezetés a teológiába 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Alister McGrath *Bevezetés a keresztény teológiába* című műve III. és IV. fejezeteinek alapján a szisztematikus teológia klasszikus toposzainak bevezető jellegű tárgyalása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban Alister McGrath *Bevezetés a keresztény teológiába* című könyve alapján. A vizsga egy „A” (könyv harmadik fejezete) és egy „B” (könyv negyedik fejezete) tételrészről áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészről legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételsorát

⁹ a nem kívánt törlendő!

¹⁰ a nem kívánt törlendő!

¹¹ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹² *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹³ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁵ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹⁶ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-ában rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Alistér McGrath, *Bevezetés a keresztény teológiába*, Osiris Kiadó, Budapest (1995), ISBN: 9633791197 vagy (2002) ISBN: 9633791197

További ajánlott irodalom:

Török – Kocsis – Szűcs, *Dogmatikai prolegomena*, Lux, Budapest, 2000, ISBN 9638360445
Balikó Zoltán, „Kálvin János gazdaságetikával kapcsolatos tanításának alapvonalai”, In: Zsengellér, József; Trajtler, Dóra (szerk.), „*A Szentnek a megismerése ad értelmet*”: Conferentia Rerum Divinarum 1-2, Budapest, Károli Gáspár Református Egyetem, L’Harmattan Kiadó, (2012), 167-171.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Megismeri a szisztematikus teológia alapvető toposzait, amelyek megfelelő bevezetést jelentenek a későbbi, a területet részletesen ismertető tárgyakhoz.
- A szisztematikus teológia területeit felismeri és egymáshoz való viszonyukat le tudja írni.

b) képességei

- Képes a szisztematikus teológia legfontosabb terminus technicus-ait beazonosítani és azok definícióját megadni.
- Képes a keresztény dogmatörténet idősíkján elhelyezni a legfontosabb témákat/vitákat.

c) attitűdje

- A szisztematikus teológia klasszikus toposzait több szempontból szemléli, nyitott más felekezetek alapbeállítottságainak megértésére.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan feldolgozza az előadásokon hallottakat és felkészül a kollokviumra.
- Felelősen elsajátítja a tantárgy sajátos nyelvezetét a tananyag által meghatározott részletességig.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balikó Zoltán, óraadó, PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balikó Zoltán, óraadó, PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliaismeret
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:

- 1) Tematikus ószövetségi bibliaismeret
- 2) Tematikus újszövetségi bibliaismeret
- 3) Újszövetségi bibliaismeret 1-2
- 4) Ószövetségi bibliaismeret 1-2

Tantárgy kódja: B031/TB031	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi bibliaismeret 1 (régi név: Bibliaismeret 2)	
Tantárgy neve angolul: New Testament survey 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁷:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁸): zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹⁹ -	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ²⁰ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)²¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: - tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az Újszövetség könyveinek (Mt, Mk, Lk, Jn, ApCsel) részletes tartalmi megismerése. Ez az ismeret a klasszikus teológiai diszciplínák tanulásának alapvető feltétele.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres zárthelyi dolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 15 perc. A dolgozat a kijelölt memoriterek ismeretének számonkérése. A szóbeli vizsga anyaga egy kijelölt újszövetségi könyv tartalmi ismertetése. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

¹⁷ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁸ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²⁰ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

²¹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Szent Biblia, Kálvin Kiadó, Budapest, 2014.

További ajánlott irodalom:

Bibliaismereti kézikönyv, Kálvin Kiadó, Budapest, 2016.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az egyes bibliai könyvek összefüggő tartalmi ismerete

b) képességei

- a bibliai iratok szisztematikus áttekintése

c) attitűdje

- szintetikus látásmód

d) autonómiája és felelőssége

- tájékozódási képesség a Szentírásban

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliaismeret

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Balla Ibolya

Tantárgyai:

1. Tematikus ószövetségi bibliaismeret
2. Tematikus újszövetségi bibliaismeret
3. Újszövetségi bibliaismeret 1-2
4. Ószövetségi bibliaismeret 1-2

Tantárgy kódja: TB044	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi bibliaismeret 2	
Tantárgy neve angolul: New Testament survey 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők²²:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²³): zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:²⁴	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ²⁵ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%) ²⁶	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: B031/TB031 tantárgy neve: Újszövetségi bibliaismeret 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az Újszövetség könyveinek (páli levelek, Zsid, Jak, 1-2Pt, 1-3Jn, Júd, Jel) részletes tartalmi megismerése. Ez az ismeret a klasszikus teológiai diszciplínák tanulásának alapvető feltétele.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres zárthelyi dolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 15 perc. A dolgozat a kijelölt memoriterek ismeretének számonkérése. A szóbeli vizsga anyaga egy kijelölt újszövetségi könyv tartalmi ismertetése. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

²² ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²³ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²⁵ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

²⁶ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Szent Biblia, Kálvin Kiadó, Budapest, 2014.

További ajánlott irodalom:

Bibliaismereti kézikönyv, Kálvin Kiadó, Budapest, 2016.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az egyes bibliai könyvek összefüggő tartalmi ismerete

b) képességei

- a bibliai iratok szisztematikus áttekintése

c) attitűdje

- szintetikus látásmód

d) autonómiája és felelőssége

- tájékozódási képesség a Szentírásban

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliaismeret

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Balla Ibolya

Tantárgyai:

- 1) Ószövetségi bibliaismeret 1-2
- 2) Újszövetségi bibliaismeret 1-2
- 3) Tematikus ószövetségi bibliaismeret
- 4) Tematikus újszövetségi bibliaismeret

Tantárgy kódja: B030/TB030, TB043	Kreditértéke: 2, 2
Tantárgy neve: Ószövetségi bibliaismeret 1 (régí név: Bibliaismeret 1), Ószövetségi bibliaismeret 2	
Tantárgy neve angolul: Survey of the Old Testament 1-2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: alapozó modul	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1, 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

[1]

A tanegység célja az Ószövetség történeti könyvei (Gen-Eszt) tartalmának feldolgozása, a megértéshez szükséges alapvető bevezetéstani ismeretek elsajátítása (a könyvek kronológiai helye, összefüggése más könyvekkel stb.). Elsődleges cél azonban a könyvek fejezetenkénti tartalmi ismerete az Ószövetség könyveinek az előadások menetével párhuzamos, folyamatos olvasása révén.

[2]

A tanegység célja az Ószövetség költői és prófétai könyvei (Jób-Mal) tartalmának feldolgozása, a megértéshez szükséges alapvető bevezetéstani ismeretek elsajátítása (a könyvek kronológiai helye, összefüggése más könyvekkel stb.). Elsődleges cél azonban a könyvek fejezetenkénti tartalmi ismerete az Ószövetség könyveinek az előadások menetével párhuzamos, folyamatos olvasása révén.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban három zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A zárthelyi dolgozat a kijelölt bibliai könyvek felosztását, a kívülről megtanulandó memoriterek is

tartalmazza. A három zárthelyi dolgozat eredménye alapján az oktató megajánlja az érdemjegyet, melyet elfogadó hallgatóknak nem kell szóban vizsgáznuk. Ha a hallgató nem fogadja el a megajánlott jegyet, a vizsgaidőszakban szóbeli vizsgára állva javíthat a három dolgozat bármelyikének eredményén. Ha a hallgató valamelyik dolgozatot a kijelölt időpontban nem írja meg, annak tartalmából szóbeli vizsgát kell tennie. A szóbeli vizsga anyaga a bibliai könyvek felosztása, memoriterek és a könyvek tartalmának fejezetenkénti ismerete.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Biblia magyarázó jegyzetekkel, Kálvin Kiadó, Budapest, 1996.

Az Ószövetség könyveinek felosztása (PRTA jegyzet)

További ajánlott irodalom:

Dumbrell, W. J., *The Faith of Israel. Its Expression in the Books of the Old Testament*, Apollos, Leicester, 1989, ISBN: 0851106641, 9780851106649.

Rendtorff, R., *Das Alte Testament. Eine Einführung*, Neukirchener Verlag, Neukirchen-Vluyn, 1995, ISBN: 3788706864, 9783788706869

Schlunk, M., *Merkstoff zur Bibelkunde*, J.C.B.Mohr (Paul Siebeck), Tübingen, 1983, ISBN: 3161446070, 9783161446078.

Szathmáry Sándor., *Bibliaismeret I. rész*, Református Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1993.

Westermann, C. – Gloege, G., *A Biblia titkai. Bevezetés a Bibliába*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1997, ISBN: 9633006899, 9789633006894.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az adott félévben átvett ószövetségi könyvek összefüggő tartalmi ismerete
- a tanult memoriterek ismerete

b) képességei

- a tanult ószövetségi iratok szisztematikus áttekintése, és a Szentírás egészének kontextusában történő elhelyezése
- tájékozódási képesség a Szentírásban

c) attitűdje

- szintetikus látásmód

d) autonómiája és felelőssége

- a megszerzett ismeretek felelős alkalmazása a lekipásztori munkában
- törekvés az Ószövetség és a teljes Szentírás minél alaposabb ismeretére

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. Fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. Fokozat): **Hamar Zoltán, oktató**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliaismeret

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Balla Ibolya

Tantárgyai:

- 1) Tematikus ószövetségi bibliaismeret
- 2) Tematikus újszövetségi bibliaismeret
- 3) Újszövetségi bibliaismeret 1-2
- 4) Ószövetségi bibliaismeret 1-2

Tantárgy kódja: B041/TB041	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Tematikus ószövetségi bibliaismeret	
Tantárgy neve angolul: Thematical Bible survey – Old Testament	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók bibliaismeretének a rendszeres és bibliai teológia fogalmaihoz kapcsolt számonkérése. A tanegység teljesítéséhez szükséges az egyes tételekhez tartozó igék ismerete és kontextusban való elhelyezése, valamint a hozzájuk kapcsolódó cikkek áttekintése a Keresztyén Bibliai Lexikonban. Kijelölt fogalmak: 1. áldás, 2. átok, 3. atya, 4. bűn/vétek, 5. dicséret, 6. dicsőség, 7. engedelmesség/engedelmeskedik, 8. gondviselés, 9. gonosz, 10. hálaadás/hála, 11. igazság, 12. istenfélelem, 13. kegyelem, 14. kiválasztás, 15. megment/megszabadít, 16. megszentel, 17. pásztor, 18. szövetség, 19. törvény.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés ötfokozatú vizsga keretében történik, ahol a hallgató számot ad az adott fogalom és a vele kapcsolatos ígehelyek ismeretéről, azok intertextuális vizsgálatáról és elhelyezéséről az Ószövetségen belül, és végső soron a teljes Szentírás kontextusán belül. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A félévi osztályzatot a kollokvium érdemjegye adja.
A vizsgák rendjéhez és az osztályozáshoz lásd továbbá a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 35-37. §-ait.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. *Biblia – Revideált új fordítás*, Budapest, 2014.

2. Bartha Tibor (szerk.), *Keresztyén Bibliai Lexikon I-II.*, Budapest, 2000.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a kijelölt ószövetségi témák tartalmát, valamint a velük kapcsolatban kiválasztott ószövetségi igehelyeket azok szűk kontextusában és a teljes Szentírásban

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével a kijelölt témákat megmagyarázni felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt
- az ószövetségi bibliaismeretre építve képes a tanultakat a fenti témák/témakörök szerint rendszerezni
- a hallgató képes a meglévő lexikonok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) egy ószövetségi témát kifejezni, megmagyarázni és ennek a gyakorlati értelmét megmutatni

c) attitűdje

- látja a kijelölt teológiai témák közötti, valamint az Újszövetséggel való összefüggéseket
- törekszik arra, hogy ezen összefüggéseket figyelembe vegye, amikor igemagyarázatot, illetve prédikációt készít

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan kapcsolja össze a tanegység tartalmát az ószövetségi bibliai teológiával
- felelősnek érzi magát azért, hogy bibliamagyarázatnál szent szövegekkel foglalkozik
- autodidakta módon továbbképzí önmagát.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliaismeret

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Balla Ibolya

Tantárgyai:

- 1) Tematikus ószövetségi bibliaismeret
- 2) Tematikus újszövetségi bibliaismeret
- 3) Újszövetségi bibliaismeret 1-2
- 4) Ószövetségi bibliaismeret 1-2

Tantárgy kódja: B042/TB042	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Tematikus újszövetségi bibliaismeret	
Tantárgy neve angolul: Thematical Bible survey – New Testament	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, prezentáció egy-egy témáról a szorgalmi időszakban, írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus tematikusan foglalkozik bibliaismerettel a következő témák mentén:

1. Isten; 2. Atya; 3. Fiú; 4. Ige; 5. Szentlélek; 6. Ember; 7. Hit; 8. Remény; 9. Szeretet; 10. Élet; 11. Halál, halhatatlanság; 12. Bűn, büntetés; 13. Megváltás, áldozat; 14. Törvény; 15. Kegyelem; 16. Egyház; 17. Kereszttség; 18. Úrvacsora.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban. A vizsga időtartama 60 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az adott félév tananyagát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Bartha Tibor, szerk., *Keresztyén Bibliai Lexikon I-II.*, Budapest, 2000.

További ajánlott irodalom:

- Cserhádi Sándor, *Az Újszövetség teológiája*, Budapest, Luther kiadó 2012.
- Peter Stuhlmacher, *Az Újszövetség teológiája I: Alapvetés Jézustól Pálíg*, Budapest, Kálvin kiadó 2017.

- Leonard Goppelt, *Az Újszövetség teológiája*, Budapest, Lux Kiadó 1992.
- George Eldon Ladd, *A Theology of the New Testament*, Grand Rapids, Eerdmans 1991.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a megbeszélte újszövetségi témák tartalmát és értelmét
- a hallgató ismeri újszövetségi tudósok munkáját ezeket a témákat illetően

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével a megbeszélte témákat megmagyarázni felnőtteknek és gyermekeknek egyaránt
- a hallgató képes a meglévő lexikonok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) egy újszövetségi témát ecsetelni, megmagyarázni és ennek a gyakorlati értelmét megmutatni

c) attitűdje

- átlátja a kijelölt teológiai témákat az Újszövetségben
- törekszik arra, hogy ezekre a témákra figyeljen, amikor igemagyarázatot, illetve prédikációt készít

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan feldolgoz egy másik témát az Újszövetségből
- önállóan megtalálja az útját a magyar bibliai teológiába
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell különféle teológiai témákra
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai bevezetés
Kredittartománya: 10
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bevezetés 1-2
 2) Magyar Ószövetségmagyarázat
 3) Magyar Újszövetségmagyarázat
 4) Újszövetségi bevezetés

Tantárgy kódja: B013a/TB013, B014a/TB014 Tantárgy neve: Ószövetségi bevezetés 1-2 Tantárgy neve angolul: Introduction to the Old Testament 1-2	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők²⁷:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²⁸): mindkét félév során kollokvium és 2-2 zárthelyi dolgozat, valamint a 2. félévben beszámoló és olvasónapló a deuterokanonikus művekről Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:²⁹	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ³⁰ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 (kredit%) ³¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/5, 4/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TB043 Ószövetségi bibliaismeret 2 a B014a/TB014 Ószövetségi bevezetés 2 esetében: B013a/TB013 Ószövetségi bevezetés 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók megismerkednek az Ószövetség könyveire vonatkozó külső és belső információkkal (kánon, szöveg- és formatörténet, az egyes iratok és iratcsoportok felosztása, előállása és teológiai tanítása, újkori történeti-kritikai adatok). A tanegység alapvető megközelítési módja történeti-kritikai jellegű, és segíti a hallgatókat abban, hogy a későbbi ószövetségi exegézis tanegységek elvégzése során a kommentárok, monográfiák és tanulmányok anyagában eligazodjanak.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A hallgatók mindkét félévben 2-2 zárthelyi dolgozatot írnak, amelynek az anyaga már nem képezi a félév végi kollokvium anyagát. A dolgozatok írására a 90 perces kontaktóra rendelkezésre áll. A

²⁷ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²⁸ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

³⁰ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

³¹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

dolgozatok egy része fogalmak definíciójából, többsége esszé kérdések kidolgozásából áll. A szóbeli vizsga ötfokozatú, és a félév elején kiadott tételsor alapján történik. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A félévi osztályzatot a két zárthelyi dolgozat jegyeinek és a félévet lezáró kollokvium jegyének az átlaga adja. A második félév szóbeli beszámolója és olvasónaplója nem jár érdemjeggyel.

A vizsgák rendjéhez és az osztályozáshoz lásd továbbá a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 35-37. §§-ait.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. J. Alberto Soggin: *Bevezetés az Ószövetségbe*, Budapest, 1998. ISBN 9633007712
2. Rózsa Huba: *Az Ószövetség keletkezése I-II.*, Budapest, 1999 és 2002, ISBN 963361080 X, 963361376 O
3. Órai jegyzet (oktató sajátja)

Ajánlott:

1. Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, 2., javított kiadás, Budapest, 2016, ISBN 978-963-558-331-7.
2. John J. Collins: *Introduction to the Hebrew Bible*, Philadelphia, 2014, ISBN 10 1451469233
3. Brevard S. Childs: *Introduction to the Old Testament as Scripture*, London, 1979, ISBN 9780800605322
4. Xeravits Géza: *A deuterokanonikus könyvek*, Pápa-Budapest, 2008, ISBN 963977909

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az Ószövetség könyveire vonatkozó külső-belső információkat, az azok keletkezésével kapcsolatos elméleteket és az ezekkel kapcsolatos szaknyelvet, terminológiát. Ezzel összefüggésben:
 - rálátással bír a tanegységgel összefüggő kutatástörténetre, a legfontosabb kutatási eredményekre.
 - Birtokában van azoknak az ismereteknek, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Képes saját gondolatainak és szakmai témáknak szóban és írásban történő árnyalt kifejtésére, birtokolja a szakmai vitához szükséges beszéd- és íráskészséget.
- Képes önálló tudományos kutatás végzésére, a források feldolgozására.
- Az elsajátított ismereteket – beleértve a magyar és idegen nyelveket – önállóan képes alkalmazni, melynek során
 - együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- szintetikus látásmód
- az elért eredményeket úgy építi be saját tanulmányi előre haladásába, hogy hitelesen, etikusan közvetíti és használja fel azokat
- folyamatos önképzésre való készség, valamint mások véleményének, értékítéletének értelmezése és értékelése, kritikai nézőpont alkalmazására való nyitottság

d) autonómiája és felelőssége

- a teológiai problémák felvetésében és azok megoldásában való autonóm munka, mely során képes az együttműködésre, ha kutatási-fejlesztése projekteken vesz részt

Tantárgy/Ismeretkör felelőse *(név, beosztás, tud. fokozat)*: **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) *(név, beosztás, tud. fokozat)*: **Dr. Balla Ibolya, f. doc, PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai bevezetés
Kredittartománya: 10
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bevezetés 1-2
 2) Magyar Ószövetségmagyarázat
 3) Magyar Újszövetségmagyarázat
 4) Újszövetségi bevezetés

Tantárgy kódja: TB064	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Magyar Ószövetségmagyarázat	
Tantárgy neve angolul: Old Testament exegesis (Hungarian)	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírásstudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, házi dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az Ószövetségből kijelölt szövegekkel való ismerkedés magyar nyelven, az exegézis szempontjai szerint. Mivel a héber nyelv alapos ismerete ennél a tanegységénél még nem követelmény, az exegetikai módszerek közül kifarad a szövegkritika, ahol a Biblia Hebraica Stuttgartensia kritikai apparátusának használata lenne szükséges. A hallgatók a többi exegetikai módszertani lépéssel elméleti szinten meg tudnak ismerkedni, majd azokat alkalmazzák közösen a kijelölt szövegeken az órán, valamint egyénileg a házi dolgozatban.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A hallgatók a kijelölt Ószövetségi szövegekről házi dolgozatot írnak az exegézis megszabott módszerei szerint. A dolgozatok értékelése ötfokozatú.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

1. *Biblia – Revidált új fordítás*, Budapest, 2014.
2. Oktató saját, gépelt jegyzete

További ajánlott irodalom:

1. *A Szentírás magyarázata: Jubileumi kommentár*, Budapest, Kálvin kiadó 1995 (2. kiadás).
2. *Jeromos Bibliakommentár I–III*, Budapest, Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat 2003.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a legismertebb magyar ószövetségi igemagyarázókat, teológiai folyóiratokat
- a hallgató ismeri a legfontosabb exegetikai irányzatokat
- szakkifejezések, alapfogalmak biztos ismerete

b) képességei

- a hallgató gyakorolja a tudományos kutatás módszereit, jártasságot szerez a forrásművek feldolgozásában és értékelésében
- fejlődik tudományos fogalmazóképessége, szakkifejezések helyes használatában jártasságot szerez
- képes felismerni az egyes exegetikai irányzatok erősségeit és gyengeségeit

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására, értékelésére
- folyamatos tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él

d) autonómiája és felelőssége

- adott témában önálló véleményalkotás, a megszerzett ismeretek helyes alkalmazása
- jártasság a leírt gondolatok felelős vállalásában, az állítások melletti érvelésben
- önálló kutatómunkára való készség és képesség

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai bevezetés
Kredittartománya: 10
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bevezetés 1-2
 2) Magyar Ószövetségmagyarázat
 3) Magyar Újszövetségmagyarázat
 4) Újszövetségi bevezetés

Tantárgy kódja: TB065	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Magyar Újszövetségmagyarázat	
Tantárgy neve angolul: New Testament exegesis – Hungarian	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a szöveg közös olvasása, fordítása, magyarázata Minden hallgató készít egy exegetikai prezentációt, amit az óra során megbeszélünk.	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, prezentáció, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus fókuszál magyar bibliamagyarázókra, magyar bibliakommentárookra, illetve az egyházi teológiai folyóiratokban található újszövetségi exegézisre.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A feladat a tananyagból kiválasztott 10 vers fordítása, segédeszköz nélkül, illetve 5, a szakaszban található igealak meghatározása. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. A szóbeli vizsga a megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Stuttgarter Bibelgesellschaft (27. vagy 28. kiadása)
- Varga Zsigmond J., *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest 1992.

További ajánlott irodalom:

- Bartha Tibor (szerk.), *Keresztyén Bibliai Lexikon*, Budapest: Kálvin kiadó 1993.
- *Teológiai Szemle* (szakfolyóirat:
<https://adtplus.arcanum.hu/hu/collection/TheologiaiSzemle/>)
- *Református Egyház* (szakfolyóirat)
- *A Szentírás magyarázata: Jubileumi kommentár*, Budapest: Kálvin kiadó 1995 (2. kiadás).
- *Jeromos Bibliakommentár I–III*, Budapest: Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat 2003.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a magyar újszövetségi igemagyarázókat, teológiai folyóiratokat
- a hallgató ismeri azokat a bibliamagyarázó irányzatokat, amelyek fontos szerepet játszottak Magyarországon

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai újszövetségi szövegeket magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) magyarázni a szöveget
- a hallgató képes önállóan feldolgozni egy másik tematikus bibliamagyarázatot

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tudja magyarázni a Bibliát
- önállóan megtalálja az útját a magyar exegetikai irodalomba
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell az eredeti szövegekre.
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai bevezetés
Kredittartománya: 10
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bevezetés 1-2
 2) Magyar Ószövetségmagyarázat
 3) Magyar Újszövetségmagyarázat
 4) Újszövetségi bevezetés

Tantárgy kódja: B023a/TB023	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi bevezetés	
Tantárgy neve angolul: Introduction to the New Testament	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők³²:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³³): zárthelyi dolgozat, kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok³⁴:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ³⁵ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ³⁶	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TB044 tantárgy neve: Újszövetségi bibliaismeret 2	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók áttekintést kapnak az Újszövetség könyveire vonatkozó külső és belső információkról (keletkezéstörténet, kánontörténet, szövegahagyományozás, az iratra vonatkozó ógyházi hagyomány, újkori történeti-kritikai adatok). A tanegység alapvető megközelítési módja történeti-kritikai jellegű.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres zárthelyi dolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat fogalmak definíciójából áll.

A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik.

³² ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³³ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

³⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

³⁵ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

³⁶ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Dr. Varga Zsigmond J.: *Újszövetségi bevezetés*, Lux Kiadó, Budapest, 2000.

További ajánlott irodalom:

Dr. Balla Péter: *Az újszövetségi iratok és kanonikus gyűjteményük kialakulásának története*, Bevezetéstani alternatívák, KRE HTK Újszövetségi Tanszék, Budapest, 2005.

Bruce M. Metzger – Bart D. Ehrman: *Az Újszövetség szövege*, Harmat Kiadó, Budapest, 2008.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az Újszövetség könyveire vonatkozó külső és belső információk általános ismerete
- szakkifejezések, alapfogalmak biztos ismerete

b) képességei

- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása
- a hallgató gyakorolja a tudományos kutatás módszereit, jártasságot szerez a forrásművek feldolgozásában és értékelésében.
- fejlődik tudományos fogalmazóképessége, szakkifejezések helyes használatában jártasságot szerez

c) attitűdje

- szintetikus látásmód
- folyamatos önképzésre való készség

d) autonómiája és felelőssége

- teológiai problémák felvetése és azok megoldásában való együttműködés
- adott témában önálló véleményalkotás, a megszerzett ismeretek helyes alkalmazása
- önálló kutatómunkára való készség és képesség

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD., habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai teológia
Kredittartománya: 8
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bibliai teológia 1-2
 2) Újszövetségi bibliai teológia 1-2

Tantárgy kódja: B035a/TB035, B036/TB036 Tantárgy neve: Ószövetségi bibliai teológia 1-2 Tantárgy neve angolul: Old Testament biblical theology 1-2	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³⁷): mindkét félévben 1-1 zárthelyi dolgozat, mindkét félév végén kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7, 10/8	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: - tantárgy neve: - A001a/TA001 - Exegetikai alapszöveg, B013a/TB013, B014a/TB014 - Ószövetségi bevezetés 1-2, B015/TB015 - Ószövetségi írásmagyarázat 1, B032/TB032 - Az ókori Közel-Kelet vallástörténete, B037/TB037 - Ószövetségi Kortörténet; A B036/TB036 esetében előfeltétel: B035/TB035 - Ószövetségi bibliai teológia 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az egész éves kurzus célja két félévre elosztva: a) bemutatni a tudományág kialakulását, történetét, eligazítást adni az Ószövetség különböző teológiai megközelítéseiről, azok lehetőségeiről és korlátairól; b) a kiadott szakirodalom alapján átfogó képet nyújtani az Ószövetség különböző teológiai gondolatairól, illetve az azok között fennálló kapcsolatrendszeréről; c) egy adott teológiai témát részletesen bemutatni. Tematika:

1. Tudománytörténet
2. Egyes könyvek teológiája
3. Jelentős teológiai témák feldolgozása: kiválasztás, kijelentés, áldás, szabadítás, szövetség, bűn, bűnbocsánat

Számonkérési és értékelési rendszer:

Mindkét félév során a hallgatók 1-1 zárthelyi dolgozatot írnak H. W. Wolff „Az Ószövetség antropológiája” c. művéből (4 + 3 fogalomról/kérdésről esszé írása). Az ötfokozatú vizsgára a vizsgaidőszakban kerül sor, amely a félév elején kiadott tételsor alapján történik. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A

³⁷ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozat és a kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A vizsgák rendjéhez és az osztályozáshoz lásd továbbá a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 35-37. §§-ait.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. Claus Westermann: *Az Ószövetség teológiájának vázlata*, Budapest, 1993.
2. Gerhard von Rad: *Az Ószövetség teológiája I-II.*, Budapest: 2000-2001.
3. Hans W. Wolff: *Az Ószövetség antropológiája*, Budapest, 2001.

Ajánlott:

1. Karasszon István: „Bibliai teológia: mi az?“, uő: *Az óizraeli vallás*, Budapest, 1993.
1. Walther Zimmerli: *Old Testament Theology in Outline*, Edinburgh, 1983.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a teológiai diszciplína és a kutatási módszerek ismerete tudományos mélységig
- szakkifejezések, alapfogalmak biztos ismerete

b) képességei

- szakkifejezések helyes használatában jártasságot szerez
- meghatározott rendszert és átgondolt módszert feltételező látásmód, amellyel képes az összefüggések feltárására, annak felismerésére, hogyan épülnek egymásra az egyes tanegységek
- képes a diszciplínához tartozó magyar és idegen nyelvű források feldolgozására, értelmezésére és felhasználására

c) attitűdje

- a különböző bibliai teológiai látásmódok egybevetése,
- a megszerzett ismeretek közvetítése a jogszabályok és etikai normák teljes körű figyelembevételével
- szakmailag megalapozott, széles ismereteken alapuló életviteli elvek melletti érvelés, saját gyakorlatára való önreflexiós készség

d) autonómiája és felelőssége

- önálló illetve csoportban történő kutatói munka végzése úgy, hogy a kutatás társadalomra gyakorolt hatását figyelembe veszi
- erkölcsi meggyőződésének és ehhez igazodó életgyakorlatának felelős vállalása, ezek melletti védelmező érvelés készsége

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai teológia
Kredittartománya: 8
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bibliai teológia 1-2
 2) Újszövetségi bibliai teológia 1-2

Tantárgy kódja: B033/TB033	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi bibliai teológia 1	
Tantárgy neve angolul: New Testament biblical theology 1-2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ³⁸ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ³⁹): kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : ⁴⁰	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁴¹ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%) ⁴²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: A001a/TA001 - Exegetikai alapidolgozat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az újszövetségi könyvek hittartalmának rendszerezett áttekintése.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban,

A szóbeli vizsga tételsor alapján történik. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Peter Stuhlmacher: *Az Újszövetség bibliai teológiája 1.*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2017.

³⁸ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

³⁹ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁴⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁴¹ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁴² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

További ajánlott irodalom:

L. Goppelt: *Az Újszövetség teológiája 1.*, Református Zsinati Iroda, Budapest, 1992.

R. Bultmann: *Az Újszövetség teológiája*, Osiris, Budapest, 2003.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- a teológiai diszciplína ismerete tudományos mélységig
- szakkifejezések, alapfogalmak biztos ismerete

b) képességei

- meghatározott rendszert és átgondolt módszert feltételező látásmód
- szakkifejezések helyes használatában jártasság szerzése
- a tudományos kutatás módszereinek gyakorlása, jártasság a forrásművek feldolgozásában és értékelésében.

c) attitűdje

- a különböző bibliai teológiai látásmódok egybevetése

d) autonómiája és felelőssége

- a bibliai teológia és a dogmatika összefüggéseinek felismerése

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Bibliai teológia
Kredittartománya: 8
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi bibliai teológia 1-2
 2) Újszövetségi bibliai teológia 1-2

Tantárgy kódja: B034/TB034	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi bibliai teológia 2	
Tantárgy neve angolul: New Testament biblical theology 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁴³ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴⁴): kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : ⁴⁵	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁴⁶ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%) ⁴⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: B033/TB033 Újszövetségi bibliai teológia 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az újszövetségi könyvek hittartalmának rendszerezett áttekintése.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A szóbeli vizsga tételsor alapján történik. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Peter Stuhlmacher: *Az Újszövetség bibliai teológiája 2.* (megjelenés alatt)

⁴³ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴⁴ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁴⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁴⁶ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁴⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

L. Goppelt: *Az Újszövetség teológiája 2.*, Református Zsinati Iroda, Budapest, 1992.

További ajánlott irodalom:

R. Bultmann: *Az Újszövetség teológiája*, Osiris, Budapest, 2003.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a teológiai diszciplína ismerete tudományos mélységig
- szakkifejezések, alapfogalmak biztos ismerete

b) képességei

- meghatározott rendszert és átgondolt módszert feltételező látásmód
- szakkifejezések helyes használatában jártasság szerzése
- a tudományos kutatás módszereinek gyakorlása, jártasság a forrásművek feldolgozásában és értékelésében.

c) attitűdje

- a különböző bibliai teológiai látásmódok egybevetése

d) autonómiája és felelőssége

- a bibliai teológia és a dogmatika összefüggéseinek felismerése

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Biblia-tanulmányozás

Kredittartománya: 10

Felelőse: Dr. Vladár Gábor

Tantárgyai:

- 1) Ószövetségi kortörténet
- 2) Újszövetségi szeminárium
- 3) Újszövetségi kor- és vallástörténet
- 4) Ószövetségi szeminárium
- 5) Az ókori Közel-Kelet vallástörténete

Tantárgy kódja: B037/TB037	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Ószövetségi kortörténet	
Tantárgy neve angolul: Old Testament history	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: PowerPoint prezentációk	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 5 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tanegység célja megismertetni a hallgatókkal azt a történelmi közeget, melyben az Ószövetség kialakult. Ennek során betekintést nyerhetnek a termékeny félhold népeinek és országainak kultúrájába, történelmébe.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli vizsga a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak, az egyiket Izrael ószövetségi térképének ismeretéről, a másikat a Júda és Izrael királyainak évszámairól. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

Az írásbeli vizsga a tankönyvből megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgyatematikája rögzít. Az írásbeli vizsga írásának időtartama 45 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró írásbeli vizsga érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Jagersma, H., *Izrael története I: Az ószövetségi korban*. Budapest 1991
- J. Maxwell Miller és John H. Hayes, *Az ókori Izrael és Júda története*, Piliscsaba, 2004

További ajánlott irodalom:

- Bright, J.: *Izrael története*. Budapest 1983.
- Karasszon I.: *Izrael története*, Budapest 1991.
- Kőszeghy M. – Hodossy-Takács Előd: *Föld alatti Izrael*. Budapest 2014.
- Allerhand, J.: *A zsidóság története*. Budapest 1987.
- Finkelstein, I. és Silberman, A.: *Biblia és régészet. Az ókori Izrael két arca*. Budapest 2003.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az ókori Izrael történetének ismerete
- az ókori Közel-Kelet történetének ismerete

b) képességei

- ószövetségi történelmet elhelyezni az ókori Közel-Kelet történetének kontextusába
- az ószövetségi helyek földrajzi felismerése

c) attitűdje

- Nyitott arra, hogy egy adott bibliai történethez kutassa a történelmi kontextust is.
- Törekszik arra, hogy a bibliai történelmet nagyobb keretbe helyezze el.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan kutatja az ókori Közel-Kelet történelmét
- Felelősnek érzi magát azért, hogy egy adott történet értelmezéséhez kutassa a történelmi kontextust is.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Biblia-tanulmányozás

Kredittartománya: 10

Felelőse: Dr. Vladár Gábor

Tantárgyai:

- 1) Ószövetségi kortörténet
- 2) Újszövetségi szeminárium
- 3) Újszövetségi kor- és vallástörténet
- 4) Ószövetségi szeminárium
- 5) Az ókori Közel-Kelet vallástörténete

Tantárgy kódja: B055/TB055	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi szeminárium	
Tantárgy neve angolul: New Testament seminar	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: házi dolgozat írása	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): aktív órai részvétel, házi dolgozat írása, saját, a tanár által irányított kutatás alapján Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: házi dolgozat, mint a hallgató saját kutatásának eredménye	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Egy adott újszövetségi témának kutatása a szaktanár segítségével
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Házi dolgozat.</i> A dolgozatnak tükröznie kell a tanár és a hallgató által megbeszélte témának a kutatását. A dolgozat terjedelme legalább 10 oldal. A dolgozathoz érvényben vannak a hallgatói útmutatóban található formai követelmények. A kurzus teljesítéséhez a hallgatónak legalább elégséges eredményt kell szereznie a dolgozatra.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom:
- az adott témától függően a tanár által javasolt könyveket kell használni
További ajánlott irodalom:
- az adott témától függően a tanár által javasolt irodalom
- a hallgató saját kutatási eredményeként talált szakirodalom

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- az adott témához a megfelelő tudása
- az adott témával kapcsolatban ismeri a megfelelő szakirodalmat

b) képességei

- egy adott témát önállóan tud kutatni
- egy adott témához önállóan szakirodalmat tud keresni

c) attitűdje

- törekszik tudományos kutatási attitűdre
- nyitott arra, hogy új szakirodalmi forrásokat kutasson

d) autonómiája és felelőssége

- más tanulmányírásnál is önállóan alkalmazza a tudományos módszereket
- felelősnek érzi magát a teológia fejlesztéséért

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Biblia-tanulmányozás

Kredittartománya: 10

Felelőse: Dr. Vladár Gábor

Tantárgyai:

- 1) Ószövetségi kortörténet
- 2) Újszövetségi szeminárium
- 3) Újszövetségi kor- és vallástörténet
- 4) Ószövetségi szeminárium
- 5) Az ókori Közel-Kelet vallástörténete

Tantárgy kódja: B038/TB038	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Újszövetségi kor- és vallástörténet	
Tantárgy neve angolul: History of New Testament times and religions	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁴⁸:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁴⁹): zárthelyi dolgozat, kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:⁵⁰	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁵¹ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%) ⁵²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: - tantárgy neve: -	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az Újszövetség korának és vallási irányzatainak megismertetése kronológiai, illetve fenomenológiai szempontok szerint. A korszak áttekintése a hellénizmus korától (Nagy Sándor) a Bar Kochba-lázadásig.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres zárthelyi dolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 30 perc. A dolgozat fogalmak definíciójából áll.

A szóbeli vizsga kiadott tételek alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-ában rögzített kritériumok alapján történik.

⁴⁸ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁴⁹ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁵⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁵¹ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁵² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Dr. H. Jagersma: *Izráel története II.*, Református Zsinati Iroda, Budapest, 1991.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az újszövetségi kor átfogó ismeretének elsajátítása

b) képességei

- a zsidóság és keresztyénség komplikált történetének felismerése

c) attitűdje

- a felismert összefüggések helyes alkalmazása

d) autonómiája és felelőssége

- az újszövetségi kor- és vallástörténeti ismeretek 21. századi relevanciája

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Biblia-tanulmányozás

Kredittartománya: 10

Felelőse: Dr. Vladár Gábor

Tantárgyai:

- 1) Ószövetségi kortörténet
- 2) Újszövetségi szeminárium
- 3) Újszövetségi kor- és vallástörténet
- 4) Ószövetségi szeminárium
- 5) Az ókori Közel-Kelet vallástörténete

Tantárgy kódja: B054/TB054	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Ószövetségi szeminárium	
Tantárgy neve angolul: Old Testament seminar	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: gyj.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati	
gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
kód: B016/TB016 tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 2	
kód: B017/TB017 tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 3	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Meghirdetésenként változó átfogó téma az ószövetségi tudományok köréből azzal a céllal, hogy nagyobb mennyiségű (120–140 vers) héber szöveg feldolgozásával a nyelvi kompetenciák fejlődjenek, ill. a közlő szakdolgozatírás formai és tartalmi követelményeinek megfelelést a hallgató gyakorolhassa.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félév során a kijelölt bibliai szakaszokat hétről hétre nyelvtanilag fel kell dolgozni a résztvevőknek folyamatos munkával. A szorgalmi időszak végére egy, a témakörbe vágó, közösen egyeztetett tartalmú szemináriumi dolgozatot is írni kell, melyhez bőséges bibliográfiát kapnak a hallgatók. A szemináriumnak a szakdolgozat formai előírásait kell követnie, terjedelme 10-15 hasznos oldal a borítót, tartalom- és irodalomjegyzéket nem számítva.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

További ajánlott irodalom:

Bartha Tibor (szerk.): *Keresztyén Bibliai Lexikon I – II.*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993 – 1995, ISBN: 9633005299, 9789633005293, 963-300-843-3 (I. kötet), 963-300-978-2 (2. kötet) .
 Pedersen, Johannes: *Israel, its Life and Culture I-IV*, Oxford University Press, London, 1926-1940.

Reicke, Bo és Rost, Leonhard (szerk.): *Biblisch-historisches Handwörterbuch: Landeskunde, Geschichte, Religion, Kultur, Literatur*, Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1962 – 1979.

de Vaux, Roland: *Das Alte Testament und seine Lebensordnungen*, Herder, Freiburg, Basel, Wien, 1960 (ford. Lothar Hollerbach), eredetileg: *Les Institutions de l'Ancien Testament*, Les Éditions de Cerf, Paris, 1958/1960, magyar kivonata: Bartha Tibor (szerk.): *Az Ószövetség népe*, DRHE Szegedi Vallástanár Tanszékének Tanulmányi Füzetei 16, Szeged, 1998.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékkelő tevékenységet végez.

c) attitűdje

- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

d) autonómiaja és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. Fokozat*): **Hamar Zoltán, oktató**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Biblia-tanulmányozás

Kredittartománya: 10

Felelőse: Dr. Vladár Gábor

Tantárgyai:

- 1) Ószövetségi kortörténet
- 2) Újszövetségi szeminárium
- 3) Újszövetségi kor- és vallástörténet
- 4) Ószövetségi szeminárium
- 5) Az ókori Közel-Kelet vallástörténete

Tantárgy kódja: B032/TB032	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Az ókori Közel-Kelet vallástörténete	
Tantárgy neve angolul: History of the Ancient Near East	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵³ : félévtől függően vagy hallgatói kiselőadás, vagy szövegelemzés	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵⁴): zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : ⁵⁵	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁵⁶ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 25 (kredit%) ⁵⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6/4	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: - tantárgy neve: - TB043 Ószövetségi bibliaismeret 2	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tanegység célja: Az ókori Közel-Kelet kultúráival való ismerkedés, Izráel elhelyezése ebben a kulturális és vallási miliőben, az Ószövetség vallástörténetébe és Izráel életének vallási elemeibe való bevezetés.

Tematika:

1. Fenomenológia
2. Mezopotámia
3. Kánaán
4. Egyiptom
5. Hellász

⁵³ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁴ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁵⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁵⁶ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁵⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

6. Izrael életének vallási elemei: A JHWH-név, Él és Baal, Kultuszhelyek, Kultikus idők (Ünnepek), Papság, Próféta-ság, Áldozatok

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félév során a hallgatók két zárthelyi dolgozatot írnak, melyekre a 90 perces kontaktóra rendelkezésre áll. A szóbeli, ötfokozatú vizsga a félév elején kiadott tételsor alapján történik. A tétel két részből áll, az első rész alapján a hallgató bemutatja egy ókori közel-keleti kultúra rövid történelmét és vallási jellegzetességeit, a második részben pedig Izrael vallási életének elemei közül egyet ismertet. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok jegyeinek, valamint a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. Karasszon István: *Az óizraeli vallás*, Budapest, 1994.
2. Xeravits Géza: *Tanulmányok az ókori Izrael kultuszáról*, Pápa, 2004.
3. Püsök Sarolta: *Vallások, mítoszok, vallásfilozófiai irányzatok*, Kolozsvár, 2012.
4. Mircea Eliade: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, I-II., Budapest, 2006.
5. Oktató által közreadott gépelt jegyzet

Ajánlott:

Rudolf Otto: *A szent*, Budapest, 2001.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- az ókori Közel-Kelet kulturái vallástörténelmének ismerete
- az ókori Izrael vallási hiedelmeinek és gyakorlatának átfogó ismerete

b) képességei

- történelmi látás
- a megszerzett ismeretek alkalmazása az exegetikai alapszövegekben, az ószövetségi exegézisben és az ószövetségi bibliai teológiában

c) attitűdje

- törekvés a felismert összefüggések helyes alkalmazására
- folyamatos önképzésre való készség

d) autonómiája és felelőssége

- önálló kutatómunka végzése, amelynek során a hallgató a megszerzett ismereteket fel tudja használni dolgozatok írásában és a tanegységre épülő tárgyak tanulásánál

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc. PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B015/TB015 Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 1 Tantárgy neve angolul: Old Testament Exegesis 1	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: az exegetikai módszertan elméleti ismereteinek átadása; a kijelölt héber szöveg hallgatók általi előzetes preparálása, órán történő olvasása, fordítása, közös magyarázata	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, preparálás, házi dolgozat készítése, ötfokozatú kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód, tantárgy neve: B012/TB012 Héber nyelv 3	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az exegetikai módszertan tanegység keretében a hallgatók először megismerkednek a nemzetközi szakirodalomból ismert módszertani szempontokkal, valamint a különböző exegetikai lépések elméletével (szöveg-, irodalom-, forma-, tradíció- és redakciókritika) és azok gyakorlati alkalmazásával. A módszertani lépések szemléltetése a Gen 28:10-22 szövegén történik a versek közös feldolgozásával. A tanegység alapvető megközelítési módja történeti-kritikai jellegű. Az alapszövegen kívül a hallgatók személyre szabottan egy-egy textust kapnak, amelyen egy-egy módszertani lépést kell szemléltetniük, előzetes, otthoni készülés után, a kontaktóra keretében, kiselőadás formájában. A tanegység módszertani jellegéből fakadóan felkészít a további exegetikai tanegységek elvégzésére, valamint az Ószövetségi exegetikai alapszöveg megírására, amelyben a dolgozat írójának demonstrálni kell egy választott textuson, hogy a fenti lépéseket alkalmazni tudja.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A szóbeli, ötfokozatú vizsga a félév elején kiadott tételsor alapján zajlik, és három részből áll. A feleletre való felkészülési idő legalább 15, legfeljebb 30 perc. A felelet első részében – a tétel első része alapján – a hallgató felolvassa és lefordítja a kapott héber szöveget. A beugró abból áll, hogy meg kell határozni a felolvasott és lefordított szöveg szavaiból 10-et. 8 sikeres meghatározás esetén folytatódik a vizsga a tétel második részével, ami egy vagy két exegetikai módszertani lépés elméletének ismertetéséből áll. A felelet harmadik része – a tétel harmadik része alapján – egy-egy módszertani lépésnek a Gen 28:10-22-n történő gyakorlati szemléltetéséből áll. Póttétel húzására

van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A félévi osztályzatot a kollokvium érdemjegye adja.

A vizsgák rendjéhez és az osztályozáshoz lásd továbbá a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 35-37. §§-ait.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1967/77
2. Ludwig Koehler – Walter Baumgartner: *Lexicon in veteris Testamenti libros*, Leiden, 1958
3. Kustár Zoltán: *A héber Ószövetség szövege*, Budapest, 2010, ISBN 9789635581405
4. Oktató által a félév során kiadott jegyzet

Ajánlott:

1. Gordon D. Fee – Douglas Stuart: *A kétélű kard*, Budapest, 1996, ISBN: 9637954694
2. Fabiny Tibor: *Szóra bírni az írást – Újra. Irodalomkritikai és teológiai irányzatok a Biblia értelmezésében*, Hermeneutikai füzetek 33., Budapest, 2010

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri az exegetikai módszertani szempontokat, valamint a módszertani lépéseket

b) képességei

- a hallgató képes a megtanult módszertani lépéseket egy adott ószövetségi szövegen alkalmazni
- a hallgató képes a különféle módszertani szempontok értékelésére, gyengeségeinek és erősségeinek meghatározására
- képes feldolgozni és használni magyar és idegen nyelvű forrásokat

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására, mérlegeli a megfelelő exegetikai szempontok használatát
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket
- törekszik arra, hogy szakterülete, kutatásai legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan magyarázza a Bibliát, de képes arra, hogy részt vegyen kutatási projekteknél, és egy csoport tagjaként, a csoport többi tagjával együttműködve használja fel elméleti és gyakorlati tudását és képességeit
- felelősnek érzi magát azért, hogy a bibliamagyarázat során szent szövegekkel foglalkozik, amelyeket a ma emberének kell magyaráznia
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B016/TB016	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 2	
Tantárgy neve angolul: Old Testament Exegesis 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a kijelölt héber szöveg hallgatók általi előzetes preparálása, órán történő olvasása, fordítása, közös magyarázata	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, preparálás, ötfokozatú kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód, tantárgy neve: B015/TB015 Ószövetségi írásmagyarázat 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A félévtől függően a tanegység célja valamelyik prófétai műből vett textus héber szövegének fordítása és nyelvtani elemzése, ismerkedés a szövegkritikai problémákkal és megoldási lehetőségeikkel, valamint a kiadott szöveg magyarázata. Otthoni munkában történik a fejezetek preparálása, amelynek alapján az előadás során lefordítjuk a héber szöveget, megbeszéljük a nehezebb, vagy szövegkritikailag kérdéses verseket. A szakaszok elemzése során elhatároljuk a fejezeteken belüli tartalmi egységeket, megállapítjuk tartalmukat és összefüggésüket az adott fejezeten és prófétai művön belül. Leggyakrabban feldolgozott textusok: Ézsaiás 40–41, Jeremiás 36–38, Ámós 1–4, 7–9, Jóel egész könyve, Malakiás egész könyve.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A szóbeli, ötfokozatú vizsga a félév elején kiadott tételsor alapján zajlik, és tartalmaz egy beugrót. A felkészülési idő legalább 15, legfeljebb 30 perc. A tétel két részből áll, az első rész alapján a hallgató felolvassa és lefordítja a kapott héber szöveget. A beugró abból áll, hogy meg kell határozni a felolvasott és lefordított szöveg szavaiból 10-et. 8 sikeres meghatározás esetén folytatódik a vizsga a tétel második részével, ami a szakasz részletes magyarázata. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A félévi osztályzatot a kollokvium érdemjegye adja.
 A vizsgák rendjéhez és az osztályozáshoz lásd továbbá a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 35-37. §§-ait.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1967/77
2. Ludwig Koehler – Walter Baumgartner: *Lexicon in veteris Testamenti libros*, Leiden, 1958
3. Mivel a tanegység anyaga változó, az irodalom az adott prófétai műhöz tartozó kommentár a következő sorozatokból, tudományos művekből:
 - Pecsuk Ottó (szerk.): **Bibliaismereti kézikönyv**, 2., javított kiadás, Budapest, 2016.
 - New International Commentary on the Old Testament* (NICOT)
 - Anchor Bible* (AB)
4. Az oktató saját, a hallgatók számára közreadott, gépelt jegyzete
5. Jóel-exegézis esetén: Balla Ibolya – Steinbach József: *Az Úr napja. Magyarázatok és igehirdetések Jóel próféta könyve alapján* (BMI), Dunántúli Református Egyházkerület, Pápa, 2019.

Ajánlott:

Textustól függően:

1. *Old Testament Library* (OTL)
2. *World Biblical Commentary* (WBC)
3. *The New Interpreter's Bible* (NIB)

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- a hallgató ismeri a héber Biblia prófétai irodalmának jellemzőit
- ismeri az exegézishez szükséges exegetikai lépéseket

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai héber szöveget magyarra fordítani
- a hallgató képes a prófétai irodalom műveinek – különösen a kijelölt szövegnek – az intertextuális vizsgálatára, a teljes Ószövetség irodalmában való elhelyezésére
- a hallgató képes a meglévő kommentárok és egyéb források segítségével a kijelölt szöveget magyarázni egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra)

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására, mérlegeli a megfelelő exegetikai szempontok használatát
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan magyarázza a Bibliát, de képes kutatási projekteken való részvételre, csapatmunkára
- felelősnek érzi magát azért, hogy a bibliamagyarázat során szent szövegekkel foglalkozik, amelyeket a ma emberének kell magyaráznia
- autodidakta módon továbbképzí önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B017/TB017 Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 3 Tantárgy neve angolul: Old Testament Exegesis 3	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a szöveg közös olvasása, fordítása, magyarázata. Minden hallgató készít egy exegetikai prezentációt, amit az óra során megbeszélünk.	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, prezentáció, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/9	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: B015/TB015 Ószövetségi írásmagyarázat 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A héber Biblia narratív irodalmának jellemző szövegeiből fordítunk kb. 100 verset, 1Móz 1–4,24.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A feladat a tananyagból kiválasztott 10 vers fordítása, segédeszköz nélkül, illetve 5, a szakaszban található igealak meghatározása. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Héber biblia: *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1967/77
- Héber szótár: Frants Buhl, *Wilhelm Gesenius' Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*, 17. kiadás.

További ajánlott irodalom:

- Claus Westermann, *Genesis* (BKAT), 1974.
- John H. Walton, *The Lost World of Genesis One: Ancient Cosmology and the Origins Debate*, Downers Grove: InterVarsity 2009.
- John H. Walton, *The Lost World of Adam and Eve: Genesis 2-3 and the Human Origins Debate*, Downers Grove: InterVarsity 2015.
- J.J.T. Doedens, "Taal en teken van trouw: Over vorm en functie van Genesis 1" in: C. Trimp (szerk.) *Woord op schrift: Theologische reflecties over het gezag van de bijbel*, Kampen: Kok 2002.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a héber Biblia narratív irodalmának jellemzőit
- a hallgató tudja, mi jellemző a különféle magyarázati irányzatokra

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai héber szöveget magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) magyarázni a szöveget.

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tudja magyarázni a Bibliát
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell az eredeti szövegekre.
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Balla Ibolya
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B052/TB052 Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 4 Tantárgy neve angolul: Old Testament exegesis 4	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a szöveg közös olvasása, fordítása, magyarázata. Minden hallgató készít egy exegetikai prezentációt, amit az óra során megbeszélünk.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): aktív órai részvétel, prezentáció, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: B015/TB015 Ószövetségi írásmagyarázat 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A héber Biblia bölcsességirodalmának jellemző szövegeiből (Jób 28, Prédikátor 1–3) fordítunk négy fejezetet.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A feladat a tananyagból kiválasztott 10 vers fordítása, segédeszköz nélkül, illetve 5, a szakaszban található igealak meghatározása. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Héber Biblia: *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1967/77
- Héber szótár: Frants Buhl, *Wilhelm Gesenius' Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*, 17. kiadás.

További ajánlott irodalom:

Jób

- John E. Hartley, *The Book of Job*. NICOT. Grand Rapids: Eerdmans, 1988.
- Hans Strauß, *Hiob*, BKAT XVI 2. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 1996.
- Arthur Weiser, *Das Buch Hiob*. ATD 13. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1959.

Prédikátor könyve

- Thomas Krüger, *Kohelet (Prediger)*. BKAT XIX Sonderband. Neukirchen-Vluyn: Neukirchener Verlag, 2000.
- Tremper Longman III, *The Book of Ecclesiastes*. NICOT. Grand Rapids: Eerdmans, 1998.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a héber Biblia bölcsességirodalmának jellemzőit
- a hallgató tud a különféle irányzatokról a héber bölcsességirodalommal kapcsolatban, illetve a különféle magyarázati irányzatokról

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai héber szöveget magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) magyarázni a szöveget.

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tudja magyarázni a Bibliát
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell az eredeti szövegekre
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc. PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Újszövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B025/TB025 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 1 Tantárgy neve angolul: New Testament exegesis 1	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁵⁸ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁵⁹): zárthelyi dolgozatok, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : ⁶⁰	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ⁶¹ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%) ⁶²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: B022/TB022 tantárgy neve: Görög nyelv 3	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az újszövetségi iratok magyarázatának és értelmezésének elmélete és gyakorlata. A történeti-kritikai exegetikai módszer alapjainak megismerése, illetve a gyakorlatban való elsajátítása egy vagy több bibliai passzus alapján.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban, illetve szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozatok írásának időtartama 45 perc. A dolgozatok írásának célja a szövegmagyarázat egyes exegetikai módszertani lépéseinek alkalmazása a dolgozaton belül. A dolgozatok osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

A szóbeli vizsga az aktuális félév tárgytematikája alapján történik. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok, illetve a félévet lezáró kollokvium érdemjegyeinek átlaga adja.

⁵⁸ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁵⁹ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁶⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁶¹ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁶² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Pápai Biblikus Bizottság: *Szentírásmagyarázat az Egyházban*, Szent Jeromos Bibliatársulat, Budapest, 1998.

További ajánlott irodalom:

Dr. Bolyki János: *Az újszövetségi írásmagyarázat elvei, módszerei és példái*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1998.

Balázs János: *A szöveg*, Gondolat Kiadó, Budapest, 1985.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- idegen nyelvtudás (görög)
- az egyes exegetikai lépések elsajátítása

b) képességei

- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása

c) attitűdje

- a szövegértelmezés iránti fogékonyság

d) autonómiája és felelőssége

- exegetikai-filológiai problémák felvetése és azok megoldásában való együttműködés

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Újszövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B026/TB026 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 2 Tantárgy neve angolul: New Testament exegesis 2	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶³ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶⁴): szódolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : ⁶⁵	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ⁶⁶ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%) ⁶⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: B040/TB025 tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 1 (régi név: Exegetikai módszertan)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Egy kiválasztott újszövetségi irat két-három fejezetének nyelvi és írásmagyarázati (teológiai) szempontú értelmezése, a történeti-kritikai módszer érvényesítésével. Egyúttal szükségszerű a szakaszra vonatkozó magyar, illetve külföldi legfrissebb szakirodalom ismerete és feldolgozása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres szódolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat a kijelölt újszövetségi fejezetek szóanyagának számonkérése. A dolgozatok osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

A szóbeli vizsga anyaga egy perikópa olvasása, fordítása, filológiai elemzése, illetve értelmezése a történeti-kritikai módszer alkalmazásával. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

⁶³ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶⁴ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁶⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁶⁶ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁶⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Az adott szentírási szakaszra vonatkozó legújabb magyar, illetve külföldi szakirodalom, illetve a szaktanár órai előadásának anyaga.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- idegen nyelvtudás (görög)
- az egyes exegetikai lépések ismerete

b) képességei

- a görög nyelvi képességek alkalmazásának bemutatása gyakorlatban
- az egyes exegetikai lépések alkalmazása a szentírásmagyarázatban

c) attitűdje

- a szövegértelmezés iránti fogékonyság

d) autonómiája és felelőssége

- exegetikai-filológiai problémák felvetése és azok megoldásában való együttműködés
- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Újszövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B027/TB027 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 3 Tantárgy neve angolul: New Testament exegesis 3	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁶⁸ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁶⁹): szódolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok : ⁷⁰	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ⁷¹ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%) ⁷²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/9	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: B040/TB025 tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 1 (régi név: Exegetikai módszertan)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Egy kiválasztott újszövetségi irat két-három fejezetének nyelvi és írásmagyarázati (teológiai) szempontú értelmezése a történeti-kritikai módszer érvényesítésével. Egyúttal szükségszerű a szakaszra vonatkozó magyar, illetve külföldi legfrissebb szakirodalom ismerete és feldolgozása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres szódolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat a kijelölt újszövetségi fejezetek szóanyagának számonkérése. A dolgozatok osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

A szóbeli vizsga anyaga egy perikópa olvasása, fordítása, filológiai elemzése, illetve értelmezése a történeti-kritikai módszer alkalmazásával. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

⁶⁸ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁶⁹ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁷⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁷¹ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;
gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁷² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Az adott szentírási szakaszra vonatkozó legújabb magyar, illetve külföldi szakirodalom, illetve a szaktanár órai előadásának anyaga.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- idegen nyelvtudás (görög)
- az egyes exegetikai lépések ismerete

b) képességei

- a görög nyelvi képességek alkalmazásának bemutatása gyakorlatban
- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása
- az egyes exegetikai lépések alkalmazása a szentírásmagyarázatban

c) attitűdje

- a szövegértelmezés iránti fogékonyság

d) autonómiája és felelőssége

- exegetikai-filológiai problémák felvetése és azok megoldásában való együttműködés
- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Vladár Gábor
Tantárgyai:
 1) Újszövetségi írásmagyarázat 1-4

Tantárgy kódja: B053/TB053 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 4 Tantárgy neve angolul: New Testament exegesis 4	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷³ :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ⁷⁴): szódolgozat, kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ⁷⁵	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ⁷⁶ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%) ⁷⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/10	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: B040/TB025 tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 1 (régi: Exegetikai módszertan)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Egy kiválasztott újszövetségi irat két-három fejezetének nyelvi és írásmagyarázati (teológiai) szempontú értelmezése a történeti-kritikai módszer érvényesítésével. Egyúttal szükségszerű a szakaszra vonatkozó magyar, illetve külföldi legfrissebb szakirodalom ismerete és feldolgozása.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Sikeres szódolgozat után szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A dolgozat a kijelölt újszövetségi fejezetek szóanyagának számonkérése. A dolgozatok osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik.

A szóbeli vizsga anyaga egy perikópa olvasása, fordítása, filológiai elemzése, illetve értelmezése a történeti-kritikai módszer alkalmazásával. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

⁷³ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁴ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁷⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁷⁶ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁷⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Az adott szentírási szakaszra vonatkozó legújabb magyar, illetve külföldi szakirodalom, illetve a szaktanár órai előadásának anyaga.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- idegen nyelvtudás (görög)
- az egyes exegetikai lépések ismerete

b) képességei

- a görög nyelvi képességek alkalmazásának bemutatása gyakorlatban
- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása
- az egyes exegetikai lépések alkalmazása a szentírásmagyarázatban

c) attitűdje

- a szövegértelmezés iránti fogékonyság

d) autonómiája és felelőssége

- exegetikai-filológiai problémák felvetése és azok megoldásában való együttműködés
- az elnyert ismeretek önálló feldolgozása és alkalmazása

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Vladár Gábor, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős intézet: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 5-6
 2) Újszövetségi írásmagyarázat 5-6

Tantárgy kódja: TB066 Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 5 Tantárgy neve angolul: Old Testament Exegesis 5	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a szöveg közös olvasása, fordítása, magyarázata. Minden hallgató készít egy exegetikai prezentációt, amit az óra során megbeszélünk.	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, prezentáció, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: B015/TB015 tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A héber biblia tematikus megközelítése, több igeszakasz magyarázata egy adott téma körül.
 Téma: Szíhón és Óg
 Több kiválasztott igeszakaszfordítása és értelmezése, amelyek Izráel Szíhón és Óg királyok fölötti diadalmáról szólnak: 4Móz 21,16-35; 5Móz 2,9-37; 5Móz 3,1-11; Józs 2,1-14; Zsolt 135,8-21; Zsolt 136,17-26.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A feladat a tananyagból kiválasztott 10 vers fordítása segédeszköz nélkül, illetve 5, a szakaszban található igealak meghatározása. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. A szóbeli vizsga a megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Héber biblia: *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft, 1967/77
- Héber szótár: Frants Buhl, *Wilhelm Gesenius' Hebräisches und Aramäisches Handwörterbuch über das Alte Testament*, 17. kiadás.

További ajánlott irodalom:

- Bud, Philip J. *Numbers*, Word Biblical Commentary 5, Waco: Word, 1984.
- Christensen, Duane L. *Deuteronomy 1-21:9*. Second Edition, Word Biblical Commentary 6a, Grand Rapids: Zondervan, 2001.
- Havrelock, Rachel. "Inventing the Mythic Amorite Kingdom of Sihon: Inserting the Amorites into Transjordan to Manage a Conflict Between Cousins," <http://thetorah.com/inventing-the-mythic-amorite-kingdom-of-sihon/>
- Ron, Zvi. "The Bed of Og." *JBQ* 40 (2012):29-34.
- Roskop Erisman, Angela, "Transjordan in Deuteronomy: The Promised Land and the Formation of the Pentateuch," *Journal of Biblical Literature*, Vol. 132, No. 4 (2013), pp. 769-789
- Wood, Bryant G. "New Light on the 'Forgotten' Conquest," <http://www.biblearchaeology.org/post/2011/04/14/New-Light-on-the-Forgotten-Conquest.aspx>

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a héber Biblia tematikus jellemzőit
- a hallgató tudja, mi jellemző a különféle magyarázati irányzatokra

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai héber szöveget magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) magyarázni a szöveget

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tudja magyarázni a Bibliát
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell az eredeti szövegekre
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 5-6
 2) Újszövetségi írásmagyarázat 5-6

Tantárgy kódja: TB067 Tantárgy neve: Ószövetségi írásmagyarázat 6 Tantárgy neve angolul: Old Testament Exegesis 6	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a kijelölt héber szöveg hallgatók általi előzetes preparálása, órán történő olvasása, fordítása, közös magyarázata	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, preparálás, ötfokozatú kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód, tantárgy neve: B015/TB015 – Ószövetségi írásmagyarázat 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tanegység célja tematikus, ünnepkörhöz kapcsolódó ószövetségi textusok héber szövegének fordítása és nyelvtani elemzése, ismerkedés a szövegkritikai problémákkal és megoldási lehetőségeikkel, valamint a kiadott szöveg magyarázata. Otthoni munkában történik a kijelölt szakasz preparálása, amelynek alapján a kontaktóra során lefordítjuk a héber szöveget, megbeszéljük a nehezebb, vagy szövegkritikailag kérdéses verseket. A szöveg elemzése során elhatároljuk a szakaszon belüli tartalmi egységeket, megállapítjuk tartalmukat és összefüggésüket a szűkebb kontextuson és a teljes Szentírásán belül.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A szóbeli, ötfokozatú vizsga a félév elején kiadott tételsor alapján zajlik, és tartalmaz egy beugrót. A felkészülési idő legalább 15, legfeljebb 30 perc. A tétel két részből áll, az első rész alapján a hallgató felolvassa és lefordítja a kapott héber szöveget. A beugró abból áll, hogy meg kell határozni a felolvasott és lefordított szöveg szavaiból 10-et. 8 sikeres meghatározás esetén folytatódik a vizsga a tétel második részével, ami a szakasz részletes magyarázata. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. A félévi osztályzatot a kollokvium érdemjegye adja.
A vizsgák rendjéhez és az osztályozáshoz lásd továbbá a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 35-37. §§-ait.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

1. *Biblia Hebraica Stuttgartensia*, Stuttgart, Deutsche Bibelgesellschaft, 1967/77
2. Ludwig Koehler – Walter Baumgartner: *Lexicon in veteris Testamenti libros*, Leiden, 1958
3. Mivel a tanegység anyaga változó, az irodalom az adott szöveghez tartozó kommentár a következő sorozatokból, tudományos művekből:
 - Pecsuk Ottó (szerk.): *Bibliaismereti kézikönyv*, 2., javított kiadás, Budapest, 2016.
 - New International Commentary on the Old Testament* (NICOT)
 - Anchor Bible* (AB)
4. Az oktató saját, a hallgatók számára közreadott, gépelt jegyzete

Ajánlott:

Textustól függően:

1. *Old Testament Library* (OTL)
2. *World Biblical Commentary* (WBC)
3. *The New Interpreter's Bible* (NIB)

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a héber Biblián belül kijelölt szöveg típusának jellemzőit
- ismeri az exegézishez szükséges exegetikai lépéseket

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai héber szöveget magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok és egyéb források segítségével a kijelölt szöveget magyarázni egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra)

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására, mérlegeli a megfelelő exegetikai szempontok használatát
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan magyarázza a Bibliát, de képes kutatási projekteken való részvételre, csapatmunkára
- felelősnek érzi magát azért, hogy a bibliamagyarázat során szent szövegekkel foglalkozik, amelyeket a ma emberének kell magyaráznia
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Balla Ibolya, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 5-6
 2) Újszövetségi írásmagyarázat 5-6

Tantárgy kódja: TB068 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 5 Tantárgy neve angolul: New Testament Exegesis 5	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a szöveg közös olvasása, fordítása, magyarázata. Minden hallgató készít egy exegetikai prezentációt, amit az óra során megbeszélünk.	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, prezentáció, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TB025 tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 1 (régi kód: B040, régi név: Exegetikai módszertan)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az Újszövetség apokaliptikus szövegeinek olvasása, illetve magyarázata a Jelenések könyve 1–5 alapján.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A feladat a tananyagból kiválasztott 10 vers fordítása segédeszköz nélkül, illetve 5, a szakaszban található igealak meghatározása. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a megtanult fejezetek alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette azt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft (27. vagy 28. kiadása)
- Varga Zsigmond J. *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest 1992.

További ajánlott irodalom:

- Dr. Lenkeyné dr. Semsey Klára, *A Jelenések könyvének magyarázata* (2 kötet), Debrecen 2011.
- Simon J. Kistemaker, *Revelation*, Grand Rapids: Baker Academic 2001.
- Adolf Schlatter, *Die Briefe und die Offenbarung des Johannes*, Stuttgart: Calwer 1950.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri az újszövetségi apokaliptikus irodalom jellemzőit
- az újszövetségi és intertestamentális apokaliptikus irodalom jellemzőinek, illetve a vele kapcsolatos különféle magyarázati irányzatoknak az ismerete

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai újszövetségi szöveget magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) magyarázni a szöveget

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tudja magyarázni a Bibliát
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell az eredeti szövegekre
- autodidakta módon továbbképzzi önmagát.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szentírásmagyarázat
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Ószövetségi írásmagyarázat 5-6
 2) Újszövetségi írásmagyarázat 5-6

Tantárgy kódja: TB069 Tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 6 Tantárgy neve angolul: New Testament Exegesis 6	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szentírástudományi modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a szöveg közös olvasása, fordítása, magyarázata. Minden hallgató készít egy exegetikai prezentációt, amit az óra során megbeszélünk.	
A számonkérés módja: aktív órai részvétel, prezentáció, két zárthelyi dolgozat, kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: prezentációk, zárthelyi dolgozatok	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TB025 tantárgy neve: Újszövetségi írásmagyarázat 1 (régi kód: B040, régi név: Exegetikai módszertan)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az Újszövetség olvasása és magyarázata egy-egy teológia tematika alapján: *parousia* az Újszövetségben. Közös olvasás és magyarázat a következő újszövetségi igeszakaszokat, amelyben Jézus „parousiá”-ja fontos szerepet játszik:

- Mt 24,1-42
- 1Kor 15,20-28
- 1Thessz 4,13-5,11
- 2Thessz 2,1-17
- 2Pt 3,1-16

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szöbéli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozatok a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban két zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagnak a kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A feladat a tananyagból kiválasztott 10 vers fordítása segédeszköz nélkül, illetve 5, a szakaszban található igealak meghatározása. A dolgozat osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített százalékos kulcsok alapján történik. Az elégtelen zárthelyi dolgozatokat a félév során legfeljebb egyszer ki lehet javítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat.

A szóbeli vizsga a megtanult fejezetek alapján történik, melyeket az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató elégséges szinten teljesítette ezt. Póttétel húzására nincs lehetőség. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a zárthelyi dolgozatok összesített átlagának és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A zárthelyi dolgozatok átlagjegyébe minden megírt dolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Nestle-Aland, *Novum Testamentum Graece*, Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft (27. vagy 28. kiadása)
- Varga Zsigmond J. *Újszövetségi görög-magyar szótár*, Budapest 1992.

További ajánlott irodalom:

- *A Szentírás magyarázata: Jubileumi kommentár*, Budapest: Kálvin kiadó 1995 (2. kiadás).
- *Jeromos Bibliakommentár I–III*, Budapest: Szent Jeromos Katolikus Bibliatársulat 2003.
- Pap Géza, *Vigyázzatok! Tanítás az utolsó időkről*, Budapest: Kálvin kiadó 1999.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a hallgató ismeri a különféle újszövetségi teológiai témákat
- a hallgató tudja, mi a *parousia* 1. századi értelme, és milyen szerepet játszik a parousia-váradalom, illetve egy másik konkrét teológiai téma az Újszövetségben

b) képességei

- a hallgató képes a megfelelő segédeszközök segítségével az adott bibliai újszövetségi szövegeket magyarra fordítani
- a hallgató képes a meglévő kommentárok segítségével egy adott közösségnek (gyülekezet, bibliaóra) magyarázni a szöveget
- a hallgató képes önállóan feldolgozni egy másik tematikus bibliamagyarázatot

c) attitűdje

- nyitott az exegetikai módszerek átgondolására
- törekszik arra, hogy a bibliamagyarázatban használja az eredeti szövegeket

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan tudja magyarázni a Bibliát
- felelősnek érzi magát azért, hogy ha magyarázni kell a Bibliát, akkor figyelni kell az eredeti szövegekre
- autodidakta módon továbbképzí önmagát

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Biblikus Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gondolkodás- és művelődéstörténet, tudomány módszertan

Kredittartománya: 10

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Filozófiatörténet 1-2
- 2) Logika
- 3) Proszeminárium 1-2

Tantárgy kódja: É020a/TÉ020, É021a/TÉ021	Kreditértéke: 2, 2
Tantárgy neve: Filozófiatörténet 1-2	
Tantárgy neve angolul: History of philosophy 1-2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁷⁸ : -	
A számonkérés módja: kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok ⁷⁹ :	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁸⁰ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ⁸¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A filozófia és a teológia kapcsolatát kívánja a tanegység bemutatni. Miként és miért alakult egy-egy korszakban ez a kapcsolat, valamint kitekintéssel kell lennünk arra, hogy ma milyen alapokon lehetne mindezt újra gondolni.

Filozófia 1.:

- 1) A filozófia és a teológia viszonyáról kialakított elgondolások típusai
- 2) A platonizmus és a neoplatonizmus keresztyén recepciója
- 3) Arisztotelész hatása a teológiai gondolkodásra
- 4) A sztoikus filozófiai és a keresztyén gondolkodás
- 5) Amit a keresztyénség hozzáad a filozófia tematikájához
- 6) A kora újkor filozófiai gondolatai a teológiáról

Filozófia 2.:

- 1) Az újkor kultúrája - a reneszánsztól és a reformációtól a barokkig)
- 2) A racionalista filozófia

⁷⁸ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁷⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁸⁰ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;
gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁸¹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

- 3) Az empirista filozófia
- 4) A felvilágosodás kora
- 5) Immanuel Kant
- 6) A német idealizmus
- 7) A polgárság korának kultúrája
- 8) Az egzisztencialista és az életfilozófia születése
- 9) A marxizmus és a kommunista mozgalom
- 10) A XX. századi kultúra
- 11) Az analitikus filozófia
- 12) A fenomenológiai és hermeneutikai filozófia

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező:

Frank Sawyer: Filozófiai perspektívák Pál apostoltól Aquinói Tamásig. II. Hernád Kiadó, Debrecen, 2006

Hársing László: A filozófiai gondolkodás Thalésztól Gadamerig. Bíbor Kiadó, 1999

Alister McGrath: Az ateizmus alkonya. Szent István Társulat, Budapest, 2008

Mezei Balázs: Mai vallásfilozófia. Kairosz, Budapest, 2010

Ajánlott:

Wolfhart Pannenberg: Teológia és filozófia. L'Harmattan, 2009.

Tony Lane: A keresztyén gondolkodás rövid története. Harmat.Kálvin, Budapest, 2003.

Bolberitz Pál: A keresztény bölcsélet alapjai. Szent István Társulat, Budapest, 2011.

Keely James Clark-Richard Lints-James K.A. Smith: Filozófiai-teológiai kislexikon. Kálvin Kiadó 3013.

Boros Gábor (Szerk): Filozófia. Akadémia, 2007.

Németh Tamás: Teológia és filozófia. Theologia Reformata Transylvanica 2/2018. Studia Universitatis Babeş-Bolyai, 58-70.

Tengelyi László: Kant. Áron Kiadó, Budapest, 1995 (Második kiadás)

G.W.F. Hegel

F.W.J. Schelling: Hit és tudás. Osiris Kiadó – Gond-Cura Alapítvány, Budapest, 2001.

Soren Kierkegaard: Filozófiai morzsák. Gönczöl Kiadó, Budapest, 1997

E. Husserl: Az európai tudományok válsága I-II. Atlantisz, 1998.

J. Searle: Elme, nyelv és társadalom (A való világ filozófiája). Vince Kiadó, 2000.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- a filozófia és a teológia kapcsolódó témáinak ismerete, egy-egy téma tudományos hátterének feltérképezése
- a vélemények és ellenvélemények értő elemzése, saját vélemény kialakítása
- teológia és filozófia sokszor ellentmondásos kapcsolatának értelmezése, koronként megismert pozitív hatására tekintettel

b) képességei

- a filozófia terminológiájának értő használata, problémakörei áttekintésének képessége egybevetve a teológiával
- a megismerés és az ismeretközvetítés technikáinak magas szintű használata, magyar és idegen nyelvű irodalom alapján
- a filozófiai tartalmak értelmezése a jelenkor információs áradatában

c) attitűdje

- magáévá teszi azt az elvet, hogy az ismeretszerzés a közösség önértelmzését segíti
- tudásvágyát magas szintű szakmai kompetenciával párosítja
- filozófiai fejtegetések megértésére, értelmezésére nyitott gondolkodás

d) autonómiája és felelőssége

- kutatói munka önálló tervezése, integrált ismeretre törekvés
- kialakított szakmai véleményének vállalása
- tudományos munkásságában szakmai korrektségre és tág látókörre törekvés

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gondolkodás- és művelődéstörténet, tudomány módszertan

Kredittartománya: 10 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Filozófiatörténet 1-2
- 2) Proszeminárium 1-2
- 3) Logika

Tantárgy kódja: É017/TÉ017	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Proszeminárium 1	
Tantárgy neve angolul: Theological methodology 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ⁸²	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul ⁸³	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁸⁴: -	
A számonkérés módja: félévközi beadandó munkák ⁸⁵ Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ⁸⁶ Egy tartalmi összefoglaló a II. Helvét Hitvallás alapján, egy bibliográfia és egy dolgozat benyújtása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ⁸⁷ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 75 (kredit%) ⁸⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: ----- tantárgy neve: -----	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók megismerkednek a teológiával, mint tudománnyal, az alapvető stúdiumok nélkülözhetetlen szakirodalmában tájékozódást nyernek, illetve megtanulják a teológiai szakszöveg készítésének alapjait. Célunk a hallgatók bevezetése a tudományos kutatás és dolgozatírás alapjaiba. Annak a készségnek a kialakítása, hogy a hallgatók képesek legyenek önállóan elmélyedni a teológia tudományának részleteiben. A tárgy keretében ismertetésre kerül a teológia tudományainak szerkezete. A hallgatók megismerkedhetnek a teológiai szakkönyvtárral, a tudományos hivatkozás alapjaival, a tudományos dolgozatírás alapelveivel, valamint a szakirodalo- kutatás segédanyagaival.

Számonkérési és értékelési rendszer:

⁸² a nem kívánt törlendő!

⁸³ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

⁸⁴ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁸⁵ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁸⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁸⁷ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁸⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Írásbeli beadandók elkészítése a szorgalmi időszakban. A tárgy teljesítéséhez összesen 3 beadandó feladatot szükséges teljesíteni. A II. Helvét Hitvallás három fejezetének tartalmi összefoglalóját kell elkészíteni. Egy előre egyeztetett téma alapján 20 tételből álló bibliográfia elkészítése szükséges olyan formában, hogy mind nyomtatott, mind elektronikus forrást tartalmazzon a lista. Végül a bibliográfia valamennyi elemének felhasználásával 4 oldalas dolgozatot kell készíteni a szakdolgozat formai követelményeinek felhasználásával. A megírt dolgozat alapján előadást kell tartani a többi hallgatónak az óra keretében. A félévi jegybe a tartalmi összefoglaló 20%-ban, a bibliográfia 20%-ban, a dolgozat 50%-ban, az előadás pedig 10%-ban számít bele. A tárgy teljesítése akkor sikeres, ha a hallgató részeredményeinek átlaga eléri az elégséges szintet. Elégtelen szintű teljesítés esetén a tárgy újbóli felvételével teljesíthető a tanegység. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- II. Helvét Hitvallás. A Magyarországi Református Egyház Hitvallási Iratai. Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.
- A tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él, képes autodidakta módon továbbképezni önmagát.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD.**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gondolkodás- és művelődéstörténet, tudománymódszertan

Kredittartománya: 10 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Filozófiatörténet 1-2
- 2) Proszeminárium 1-2
- 3) Logika

Tantárgy kódja: R040/TR040	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Proszeminárium 2	
Tantárgy neve angolul: Introduction to the practice of theological research 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ⁸⁹	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul ⁹⁰	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők⁹¹:	
A számonkérés módja: félévközi beadandó munkák⁹² Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:⁹³ Egy tartalmi összefoglaló Kálvin Intitutiója alapján, valamint egy dolgozat benyújtása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati⁹⁴ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 75 (kredit%)⁹⁵	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: ----- tantárgy neve: -----	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók megismerkednek a teológiával, mint tudománnyal, az alapvető stúdiumok nélkülözhetetlen szakirodalmában tájékozódást nyernek, illetve megtanulják a teológiai szakszöveg készítésének alapjait. Célunk a hallgatók bevezetése a tudományos kutatás és dolgozatírás alapjaiba. Annak a készségnek a kialakítása, hogy a hallgatók képesek legyenek önállóan elmélyedni a teológia tudományának részleteiben. A tárgy keretében ismertetésre kerül a teológia tudományainak szerkezete. A hallgatók megismerkedhetnek a teológiai szakkönyvtárral, a tudományos hivatkozás alapjaival, a tudományos dolgozatírás alapelveivel, valamint a szakirodalom-kutatás segédanyagaival.

⁸⁹ a nem kívánt törlendő!

⁹⁰ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

⁹¹ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹² *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

⁹³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁹⁴ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁹⁵ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli beadandók elkészítése a szorgalmi időszakban. A tárgy teljesítéséhez összesen 2 beadandó feladatot szükséges teljesíteni. Kálvin 1536-os Institutiojának meghatározott szakaszából tartalmi összefoglalót kell készíteni. Ugyancsak az Institutio alapján hosszabb dolgozatot kell készíteni 12000 karakter terjedelemben, a szakdolgozat formai követelményeinek felhasználásával. A megírt dolgozat alapján előadást kell tartani a többi hallgatónak az óra keretében. A félévi jegybe a tartalmi összefoglaló 30%-ban, a dolgozat 50%-ban, az előadás pedig 20%-ban számít bele. A tárgy teljesítése akkor sikeres, ha a hallgató részeredményeinek átlaga eléri az elégséges szintet. Elégtelen szintű teljesítés esetén a tárgy újbóli felvételével teljesíthető a tanegység. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Fercsik Erzsébet: Dolgozatírás felsőfokon. Krónika Nova, Budapest, 2003. ISBN 9639128945
- Kálvin János: Institutio 1536. Magyar Protestáns Irodalmi Társaság, Budapest, 1903.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.
- A tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él, képes autodidakta módon továbbképezni önmagát.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD.**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gondolkodás- és művelődéstörténet, tudomány módszertan

Kredittartománya: 10 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Filozófiatörténet 1-2
- 2) Proszeminárium 1-2
- 3) Logika

Tantárgy kódja: É001/TÉ001	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Logika	
Tantárgy neve angolul: Logics	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: e. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ⁹⁶ :	
A számonkérés módja: félévközi zárthelyi dolgozatok Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ⁹⁷	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ⁹⁸ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%) ⁹⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: ----- tantárgy neve: -----	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A logika kurzus során a gondolkodás alapvetői formális struktúráival ismerkednek meg a hallgatók, majd a megszerzett tudást gyakorlati feladatok megoldásával mélyítik el. Ezen kívül a tudományelmélet alapvető kérdései és az azokra adható lehetséges válaszok is terítékre kerülnek, különösen a teológia mint tudomány szemszögéből.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félév során a következő három témakörből kerül sor egy-egy zárthelyi dolgozat írására: formállogika, szillogizmusok, tudományelmélet. A dolgozatok súlyozatlan átlaga alapján kerül értékelésre a hallgatók teljesítménye.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

⁹⁶ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

⁹⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

⁹⁸ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;
gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

⁹⁹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Arno Anzenbacher: Bevezetés a filozófiába, Cartaphilus, Budapest, 2001 ISBN: 9639303275

További ajánlott irodalom:

Kutrovátz Gábor: Bevezetés a logikába és az érvelélméletbe

<http://hps.elte.hu/~kutrovatz/logjegyz.pdf>

Madarász Tiborné - Pólos László - Ruzsa Imre: A logika elemei, Osiris Kiadó KFT., 2006 ISBN: 9789633897089

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a logika jelrendszerét.
- Tisztában van a tudományos megismerés lehetőségeivel, módszereivel, a tudományos igazságok és következtetések érvényességének okaival.

b) képességei

- Képes logikai szempontból helyes következtetéseket levonni.

c) attitűdje

- Igyekszik átlátni az általa olvasott vagy alkotott szövegek logikai vázát.

d) autonómiája és felelőssége

- Törekszik észrevenni és elkerülni a hamis érvelési rendszereket, csúsztatásokat.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Grigely Csaba Árpád, óraadó, középiskolai tanár**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történeti Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Hitvallási iratok
Kredittartománya: 9
Felelőse: Dr. Németh Tamás
Tantárgyai:
 1) Hitvallásismeret
 2) Református szimbolika 1-2

Tantárgy kódja: R041a/TR041 Tantárgy neve: Hitvallásismeret Tantárgy neve angolul: Calvinist confessions	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁰⁰:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹⁰¹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹⁰² a Heidelbergi Káté kiválasztott kérdéseire adott válaszok szó szerinti elmondása a kapcsolódó előadások elején	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹⁰³ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹⁰⁴	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás gondolatainak ismertetése Szűcs Ferenc *Hitvallásismeret* című jegyzete alapján.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban Szűcs Ferenc *Hitvallásismeret* című könyve alapján; a Heidelbergi Káté kiválasztott kérdéseire adott válaszok szó szerinti, valamint a *II. Helvét Hitvallás* vonatkozó fejezeteinek tartalmi ismerete. A vizsga egy „A” (A Hitvallásismeret könyv első hat fejezete) és egy „B” (A Hitvallásismeret könyv második hét fejezete) tételrészről áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette.

¹⁰⁰ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰¹ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁰² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁰³ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹⁰⁴ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételSORÁT az aktuális tárgyatematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Szűcs Ferenc: *Hitvallásismeret*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2019, I SBN: 978-963-558-416-1

Heidelbergi Káté: <https://www.reformatus.hu/mutat/6216/>

II. Helvét Hitvallás: <https://www.reformatus.hu/egyhazunk/mutat/6218/>

További ajánlott irodalom:

Fekete Károly: *A Heidelbergi Káté magyarázata. Hálaadásra vezető vigasztalás 129 kérdés-feleletben*, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013. ISBN: 9789635582266

Balikó Zoltán: *A munka 21. század eleji református teológiai reflexiója* (disszertáció, 2014)

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Megismeri a Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás struktúráját és részleteit.
- Szűcs Ferenc *Hitvallásismeret* című könyve alapján a hitvallások értékeit összekapcsolja a jelen kor társadalmi viszonyainak alapkérdéseivel.

b) képességei

- Képes válik arra, hogy a Heidelbergi Káté és a II. Helvét Hitvallás szellemében végezze későbbi lelkeszi hivatását/tudományos munkáját.
- Az előbbi két hitvallásos iratban megfogalmazott értékeket képes megjeleníteni a mostani társadalmi viszonyok között.

c) attitűdje

- Elfogadja a hitvallásos iratok állításait, ugyanakkor képes a változó történelmi viszonyok közepette párbeszédre más keresztény felekezetekkel.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan feldolgozza az előadásokon hallottakat és felkészül a kollokviumra.
- Felelősen elsajátítja a tantárgy sajátos nyelvezetét a tananyag által meghatározott részletességig.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Németh Tamás, e. tanár, PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Balikó Zoltán, óraadó, PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történelmi Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Hitvallási iratok
Kredittartománya: 9
Felelőse: Dr. Németh Tamás
Tantárgyai:
 1) Református szimbolika 1-2
 2) Hitvallásismeret

Tantárgy kódja: R010/TR010, R011/TR011 Tantárgy neve: Református szimbolika 1-2 Tantárgy neve angolul: Reformed symbolics 1-2	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai moudl	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰⁵ :	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹⁰⁶	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9, 10	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: R001 / TR001 tantárgy neve: Rendszeres (komplex) szigorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A dogmatikai curriculum hitvallásos lezárása. A református hitvallási irodalom bemutatása részben az óegyházi dogmák fényében, részben a 16. századi reformáció vitái tükrében. A református szimbolikus irodalom áttekintése két általános területre nézve gyakorlati szempontok figyelembe vétele mellett. Református egyházi élet, egyházszervezet és egyházigazgatás kérdéseinek kapcsán felmerülő hitvallási szempontok. Az istentiszteleti liturgiai gyakorlat hasonló vizsgálata (elsősorban a sákramentumok kérdéskörét érintve).

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Heidelbergi Káté, II. Helvét Hitvallás (vizsgaanyag).
 Dr. Sebestyén Jenő: Szimbolika. I. II. Budapest, 1940. (jegyzet).

¹⁰⁵ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰⁶ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Ajánlott irodalom:

Skót hitvallás, Belga hitvallás, Gallicana, Westminsteri hitvallás

A. Gouneille: A keresztségről, PRTA, Pápa 2002,

Dr. Tökés István: A II. Helvét Hitvallás magyarázata. Kolozsvár, 1967.

Vanyó László: Az ókeresztény egyház és irodalma, Szent István Társulat, Budapest, 1980

Németh Tamás: A reformáció solái. In. Igaz hit és megújulás, Acta Theologica Papensia 17. Szerk:

Németh Tamás, PRTA Pápa, 2017.85-103

Németh Tamás: A hitvallás mint alapvető tanítás ma. In. Vigasztaló ismeret. Szerk.: Fekete Károly és Ferencz Árpád, Kálvin Kiadó, Budapest, 2013, 13-22

További ajánlott irodalom:

Philip Schlaff: Creeds of Christendom, 3 vols. Baker Books, 1966

Jaroslav Pelikan: Credo, Historical and Theological Guide to Creeds and Confessions of Faith in the Christian Tradition, 2003

Lukas Vischer: Reformed Witness Today. A Collection of Confessions and Statements of Faith Issued by the Reformed Churches, Lukas Vischer dir., Bern, Evangelische Arbeitstelle Oekumene, Schweiz, 1982

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a reformátori és felekezeti hitvallások specifikus jellemzőinek ismerete
- a teológia témáinak részletekbe menő ismerete, teológiai iratok kritikai értelmezésének képessége
- önálló hitvallás kialakítása szempontjainak ismerete

b) képességei

- sokoldalú interdiszciplináris megközelítéssel speciális szakmai problémák feltárása, megoldás keresése
- elméleti és gyakorlati gyülekezeti katechézis tartalmi problémáinak ismerete
- a református teológia gyakorlati alkalmazásának képessége a református identitás alapján

c) attitűdje

- szakmai és felekezeti identitás a közösségben elfoglalt lelkipásztori szerepkör alapján
- szakmailag megalapozott, széles ismereteken alapuló lelkipásztori identitástudat
- folyamatos önképzésre való készség

d) autonómiája és felelőssége

- a hitvallásalkotás felelősségének tudata
- a közös hitvalláson levők tanításának, presbiterek képzésének vállalása
- felelős tanácsolás hitvallásbeli és teológiai kérdésekben, vegyes felekezeti családok esetében

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Rendszeres és alkalmazott teológia

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Németh Tamás

Tantárgyai:

- 1) Alkalmazott teológia
- 2) Dogmatika 1-2
- 3) Apologetika
- 4) Dogmatikai szeminárium

Tantárgy kódja: R043/TR043	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Alkalmazott teológia (rég. név: Alkalmazott teológia 1)	
Tantárgy neve angolul: Applied theology	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁰⁷ : -	
A számonkérés módja: koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁰⁸ félévközi prezentációk	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%) ¹⁰⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TR016 / R016 tantárgy neve: Dogmatika 2	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A tanegység keretében a hallgatók megismerik a Heidelbergi Káté témáinak bibliai háttérét, valamint elsajátítják azoknak más teológiai tudományterületeken (etika, gyakorlati teológia – lelkipozíció, ifjúsági munka, katechézis, homiletika) való alkalmazhatóságát.	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyetlen vigasztalás és a törvény átka. (1-2. úrnappja) 2. Kicsoda a mi közbenjárónk és hogyan higgyünk benne? (5-7. úrnappja) 3. Az Atya Istenről (9-10. úrnappja) 4. Hiszek Jézus Krisztusban. (11-14. úrn.) 5. Krisztus meghalt értünk, megváltott minket. (15-19. úrn.) 6. A Szentlélek Istenről. (20-24. úrn.) 7. Keresztsegről. (25-26. úrn.) 8. Úrvacsora. (28-30. úrn.) 9. A háládatosság és a megszentelt élet. (32-33. úrn.) 10. A imádságról. (45-52. úrn.) 	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
<i>Prezentáció a szorgalmi időszakban, szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban.</i>	

¹⁰⁷ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁰⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁰⁹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A hallgató a tematikában foglalt egységek valamelyikéhez prezentációt készít a tantárgyleírásban foglalt célkitűzés figyelembevételével. A szóbeli vizsga anyaga a Heidelbergi Káté témáinak bibliai háttere. A hallgató egy tételt húz, melynek kidolgozására 20 perc felkészülési idő illeti meg. Póttétel húzására van lehetőség, ebben az esetben az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). Póttétel húzásának esetén a felkészülési idő a hallgatót újra megilleti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező és ajánlott irodalom:

Az adott témákhoz egyéni konzultációval egyeztetett szakirodalom.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a Heidelbergi Káté történetének, felosztásának, témáinak átfogó ismerete
- A Heidelbergi Káté bibliai hátterének részletes ismerete

b) képességei

- képes a különböző teológiai szakterületek szintetikus látásmódjára
- adott teológia téma tekintetében mérvadó bibliai igék ismerete és helyes alkalmazása az érvelésben
- képes szakmailag megalapozott teológiai érvelésre a hitvallás tételei kapcsán

c) attitűdje

- saját hitvallásának a bevett református hitvallásokkal való rendszeres összehasonlítása, ezeknek a Szentírás mérlegére állítása
- személyes teológiai érdeklődése mellett nyitottság más teológiai szakterületekre, azok eredményeinek kritikai vizsgálata és szükség szerint saját gondolkodásába való integrálása

d) autonómiája és felelőssége

- adott témában önálló véleményalkotás, a megszerzett ismeretek helyes alkalmazása
- szilárd bibliai alapozású hitvallás megfogalmazása és felelős vállalása

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Németh Tamás, e. tanár, PhD. habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Borsiné Tóth Cseperke, tanársegéd

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Rendszeres és alkalmazott teológia

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Németh Tamás

Tantárgyai:

- 1) Alkalmazott teológia
- 2) Dogmatika 1-2
- 3) Apologetika
- 4) Dogmatikai szeminárium

Tantárgy kódja: R015/TR015, R016/TR016	Kreditértéke: 3, 3
Tantárgy neve: Dogmatika 1-2	
Tantárgy neve angolul: Dogmatics 1-2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹¹⁰:	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹¹¹	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹¹²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/5 és 4/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R022/TR022, R023/TR023 tantárgy neve: Bevezetés a teológiába 1-2	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A Bevezetés egy éve alatt elvégzett fogalmi tisztázást követően a keresztyén gondolkodás kérdéseire, majd az egyes dogmatika témák történeti áttekintésére alapozva, a református álláspontot kiemelve keressünk válaszokat. A kurzus menete a klasszikus dogmatikai felépítést követve veszi sorra a Szentírásán alapuló keresztyén tanítás lényeges pontjait. A reflexió lehetőségét nyitva hagyva, több szerző véleményének összehasonlításával, a második félévben kiadott olvasmányok alapján folyik a tanítás. Célja, hogy a kurzus anyagának ismeretén kívül a hallgató önálló véleménye is kialakuljon.

Dogmatika 1

1. De Trinitate
2. A Szentháromság Isten (Seb 90-102; Tör 144-163; 168-170; Loch 31-34)
3. De Deo
4. Atyaisten (Seb 69-90; Tör 187-201; Loch 41-50)
5. De Creatione
6. Teremtés (Seb 116-128; Tör 205-218; Loch 51-57)
7. De Providentia

¹¹⁰ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹¹² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

8. Gondviselés (Seb 128-137; Tör 229-241)
 9. Antropológia, hamartológia
 10. Ember és bűn (Seb 138-176; Tör 244-253;280-284)
 11. Krisztológia
 12. Krisztus személye (Seb II 20-24; 38-66;Tör 285-296; Loch 70-81)

Dogmatika 2

Minden előadást egy nyitott, a kijelölt olvasmányok alapján folytatott megbeszélés követi
 Szoteriológia Seb. 1-14; 49-66; Tör. 369-372; 412-431; 440-443; Loch. 142-151; Barth 21,23 §
 Praedestinatio Seb. 104-115; Tör. 171-181

Ekkleziológia Seb. 67-97; Tör. 395-412; Loch. 153-166; Barth 22 §; Sákramentumok SEB 9-19;
 TÖR 447-454 Keresztség SEB 35-52; TÖR 455-463; LOCH. 175-185 Úrvacsora SEB 59-78; TÖR
 464-476; LOCH. 167-174

Eszkatológia SEB 15-23; 26-29; 38-42; 59-67; TÖR 477-487; 494-501; LOCH. 186-207; Barth
 20, 24 §

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiái adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Sebestyén Jenő: Református dogmatika, Iránytű Kiadó, Budapest, 1994
 Török István: Dogmatika, Free University Press, Amszterdam, 1985
 Jan Milič Lochmann: Az apostoli hitvallás, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995
 Karl Barth: Kis Dogmatika, Pilder Mária fordítása, Budapest, é.n.

További ajánlott irodalom:

Tavaszy Sándor: Református keresztyén dogmatika, Kolozsvár, 1936
 Paul Tillich: Rendszeres teológia, Osiris, Budapest, 1996
 Németh Tamás: A keresztyén dogmatika alapkérdései (jegyzet, 2016)
 Németh Tamás: Kálvin Szentháromság-tana. Kálvin Kiadó, Budapest, 2019

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- ismeri a dogmatika szakkifejezéseit mind magyarul, mind latinul és a rendszeres teológia kommunikációjának sajátosságait
- ismeri a dogmák keletkezési történetét, bibliai háttérét, a bibliai igék értelmezésének fejlődését
- birtokában van a dogmatika áttekintő ismeretének és a tantételek gyakorlati jelentőségének

b) képességei

- dogmatikai ismereteinek folyamatos bővítése, az elvek etikai, gyakorlati következményeinek megértésével
- képes használni és értékelni a magyar és idegen nyelvű dogmatikai irodalmat, felismerni az új dogmatikai felvetések értékét és hasznát
- képes lelkipozíciói munkája során dogmatikai és etikai álláspontját tanácsoló módon képviselni

c) attitűdje

- hitelesen közvetíti a rendszeres teológia problémaköreit, tanítja azoknak tartalmát
- hitbéli döntéseit a megismert és elfogadott igei, dogmatikai szempontok és etikai normák figyelembevételével hozza meg

- a rendszeres teológia ismeretköreit más nézetten lévőkkel való kommunikációban aktívan használja és védelmezi

d) autonómiája és felelőssége

- lelkipásztori attitűdjéből következően rendszeres teológiai tudásából fakadóan önállóan gondolja végig a hitvallásbeli kérdéseket és ellenvélemények ütköztetése mellett kialakított szakmai véleményét képviselni és tanítani képes
- folyamatos önképzéssel figyelemmel kíséri a rendszeres teológia új irodalmát
- gyülekezetének elvi kérdésekben is felelős képviselője

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Rendszeres és alkalmazott teológia

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Németh Tamás

Tantárgyai:

- 1) Alkalmazott teológia
- 2) Dogmatika 1-2
- 3) Apologetika
- 4) Dogmatikai szeminárium

Tantárgy kódja: R044/TR044	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Apologetika (régi név: Alkalmazott teológia 2)	
Tantárgy neve angolul: Apologetics	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R001/TR001 tantárgy neve: Rendszeres (komplex) szigorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az előadások szövegét, illetőleg az előkészített tézis-lapokat a hallgatók megkapják. A kurzus tananyagát képező Alister McGrath: *Híd. Új utak az apologetikában* címen megjelent könyvét is rendelkezésre tudjuk bocsátani.

- A hatékony hitvédelem teológiai alapjai
- Hitvédelem a reformáció korában
- A hitvédelem mai érintkezési pontjai
- A hitvédelem és a hit kapcsolata
- A hitvédelem korlátai
- Előítéletek leküzdése
- A keresztyénségről alkotott téves elképzelések korrigálása
- A hit útjában álló értelem
- Világnézetek ütközése: A keresztyénség modern vetélytársai
- Hitvédelem mint párbeszéd
- Hitvédelem és igehirdetés

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Alister McGrath: Híd. Új utak az apologetikában. Harmat Kiadó 1997

További ajánlott irodalom:

Manfred Kock (szerk.): Az egyház a 21. században. Kálvin Kiadó, Budapest, 2004.;

Hans Küng: Világvallások etikája. Egyházforum Könyvek 15. Budapest, 1994.;

Szalai András: Más Jézus, más lélek, más evangélium. Harmat-Apológia, Budapest, 2011;

Heinrich Ott: Apologetik des Glaubens. Wissenschaftliche Buchgesellschaft, Darmstadt, 1994.

Alister McGrath: Az ateizmus alkonya. Szent István Társulat, Budapest, 2008.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a II. Helvét Hitvallás alapos ismerete, értelmezése, hitvallásainkhoz (II. Helvét Hitvallás, Heidelbergi Káté) tartozó bibliai alapok feltérképezése, exegetikai háttérének ismerete
- az egyes hitvallási tételek apologetikus jellegének felismerése, az apológia szükségességének értő ismerete
- más felekezetek teológiai tartalmaival való egyetértésünk, egyet nem értésünk okainak megértése, különbségtétellel a reformáció kora és a mai kor között

b) képességei

- érvelő tudományos párbeszéd teológiai és hitvallási kérdésekben
- megértő, ugyanakkor konstruktív vitára való képesség az ökumenikus párbeszédben, modern teológiai problémák átgondolása a felekezetközi teológiai látás alapján
- hitbeli meggyőződés egyházon belüli és egyházon kívüli képviselőre való képesség

c) attitűdje

- mint lelkipásztor, egyháza és gyülekezete hitbeli álláspontját hitelesen közvetíti
- törekszik arra, hogy azt a közösséget építse, ahová szolgálatra áll
- hivatástudata hitvallásos meggyőződésén alapszik
- mások felé nyitott, identitásából következően stabil véleménnyel bír, de mások nézeteit sem elutasító, építő és szakmailag korrekt párbeszédre kész mind az egyházában, mind pedig azon kívül

d) autonómiája és felelőssége

- önálló hitvallása van, egyházunk hitvallásait részleteiben és egészében értő és azokat tanítani is képes
- vitás kérdésekben, döntési helyzetekben felelősen áll ki közösségéért és szolgálati helyének javát keresi, kötelességének és felelősségének érzi párbeszédben maradni a kisebb és nagyobb közösségekben, más felekezetekkel való kapcsolatában
- tudásának gyarapítását kötelességének tartja, mások ismereteit tisztelettel fogadja

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Rendszeres és alkalmazott teológia

Kredittartománya: 12

Felelőse: Dr. Németh Tamás

Tantárgyai:

- 1) Alkalmazott teológia
- 2) Dogmatika 1-2
- 3) Apologetika
- 4) Dogmatikai szeminárium

Tantárgy kódja: R045/TR045	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Dogmatikai szeminárium (régí név: Szisztematikus szeminárium)	
Tantárgy neve angolul: Elective course in dogmatics	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelezően választható	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹¹³ a félév során a szemináriumi témában tartott 15 perces referátum	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A szeminárium célja a 2019/2020-as tanév őszi félévében, hogy a hallgató az ajánlott és kutatása során fellelt irodalom alapján a kijelölt téma egy részét kidolgozza tudományos igényességgel megírt dolgozat formájában. A szemináriumi munka során egy alkalommal addigi eredményeit referátum tartásával mutassa be.

Téma: A teológia és missziológia

A misszió korai keresztyén felfogása

A misszió és a teológiai egysége a korai egyházban

A misszió és a teológia kapcsolata a reformáció idején

A 18. századi misszió teológiai háttere

A liberális teológia és az új ortodox református mozgalom vitája a 19. századi Magyarországon

Missziós társaságok és mozgalmak a 19. 20. század fordulóján

A misszió megosztó jellege a teológiában és a gyülekezetekben a két világháború között

„Népegyház” és „hitvalló egyház”

A református misszió a kommunista diktatúrában

Missziói teológia ma

Számonkérési és értékelési rendszer:

¹¹³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

A hallgató a szorgalmi időszak végére minimum 10, maximum 20 oldalas szemináriumi dolgozatot készít, amelyet tudományos igényességgel és a TVSZ-ben a szakdolgozatra vonatkozó formában készít el. A dolgozat elkészítését irányított kutatás előzi meg. Az értékelés szempontjai: Források és felhasznált irodalom használata mennyiben segíti a gondolatmenetet a végső konklúzió felé, milyen a témataratás, koherencia, gördülékeny fogalmazás megvalósulásának színvonala, a dolgozat alaptételének igazoltsága, illetőleg a címében meghatározott témájának kidolgozottsága. Plagizálás esetén a dolgozat nem elfogadható.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Gaál Sándor: *A kezdeményező egyház*. *Dissertationes Theologicae* 7. Debrecen, 2006
 Harsányi Béla: *Református belmissziói munka Kárpátalján a múlt század 20-as, 30-as éveiben*. *Egyháztörténeti Szemle*, 2019 XX. évfolyam 2. szám 74-102.
 Goohen, Michael W.: *Keresztyén misszió ma*. Bevezetés. F. Czövek Tamás, Kálvin Kiadó, Budapest, 2019
 Kovács Ábrahám: *Hitvédelem és egyháziasság*. Magyar Vallástudományi Társaság – L'Harmattan, Budapest, 2010
 Dr. Sípos Ete Álmos: „*Kérjétek az aratásnak Urát!*” Forgács Gyula (1879-1941) a magyar belmisszió úttörője. *Missziói Tanulmányok* 4. KRE - KMTI – Harmat, 2007
 Szalai András: *Más Jézus, más lélek, más evangélium*. Harmat – Apológia, Budapest, 2011

További ajánlott irodalom:

Tanulmányok a Magyarországi Református Egyház történetéből 1868-1978. *Studia et Acta Ecclesiastica* 5. Szerk.: Dr. Bartha Tibor, Dr. Makkai László, MRE Zsinat Irodájának Sajtóosztálya, Budapest, 1983.
 Dr. Török István: *Dogmatika*. Free University Press, Amsterdam, 1985
 Vályi Nagy Ervin: *Nyugati teológiai irányzatok századunkban*. MRE, Budapest, 1984.
 Vályi Nagy Ervin: *Minden idők peremén*. Basel/Budapest, 1994
 Németh Tamás: *A reménység Vályi Nagy Ervin teológiájában*. In. *Felelet a Mondolatra*, KRE; PRTA; L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2016, 75-85

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- a rendszeres teológia témáinak kidolgozása sajátos kutatási módszerekkel, egy téma tudományos háttérének feltérképezése
- a vélemények és ellenvélemények értő elemzése, saját vélemény kialakítása
- teológiai ismeretei birtokában egy adott téma irodalmának értő megismerése és a legújabb irodalomnak megfelelő vélemény kialakítása

b) képességei

- adott szemináriumi téma terminológiájának értő használata, problémaköre áttekintésének képessége
- az ismeretközvetítés technikáinak magas szintű használata, magyar és idegen nyelvű publikációs források feldolgozása
- hatékony információkutatás és információ értelmezés, meglévő teológiai és filozófiai és gyakorlati ismeretek alapján

c) attitűdje

- magáévá teszi azt az elvet, hogy a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll
- tudásvágyát magas szintű szakmai kompetenciával párosítja
- tudományos dolgozat keretei között megpróbálja mások véleményét integrálni és saját álláspontját védelmezni

d) autonómiája és felelőssége

- kutatói munka önálló tervezése a korrekt idézés feltételeinek betartása mellett
- kialakított szakmai véleményét írásban is képes védelmezni
- tudományos munkásságában szakmai kérdések végig gondolását önállóan és felelősen végzi

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyházjog és egyházismeret

Kredittartománya: 11 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Egyházjog 1-2
- 2) Dunántúli Református Egyházkerület története
- 3) Gyülekezeti adminisztráció 1
- 4) Egyházjogi szeminárium

Tantárgy kódja: R037/TR037	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Egyházjog 1	
Tantárgy neve angolul: Church law 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium ¹¹⁴	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/9	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: R002/TR002 tantárgy neve: Egyháztörténeti szigorlat (rég neve: Egyetemes egyháztörténet szigorlat)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az egyházjog bibliai, történeti megalapozása, valamint az egyházzal kapcsolatos állami törvények megismerése. Ez a tantárgy ismerteti meg a hallgatókkal az egyház és állam kapcsolatának történeti folyamatát, valamint a fontosabb egyházjogi alapfogalmakat. A református egyház törvényalkotásának fontosabb elemeit, a református egyház és az állam között megkötött 1948-as és 2017-es megállapodás szövegét, valamint a 2011-es lelkiismereti és vallásszabadságról szóló törvényt mutatja be ez a tantárgy.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

¹¹⁴ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

Kötelező irodalom:

- Magyar Közlöny 2017. évi 181. szám 29580-29588.
- Szentpéteri Kun Béla: A magyarországi református egyház külső rendje. Sylvester, Budapest, 1948.
- Kiss Áron: XVI. században tartott magyar református zsinatok végzései. Magyarországi Protestáns Egyház, Budapest, 1882.
- Magyar Közlöny 2011. évi 166. szám 41621-41633.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyházjog és egyházismeret

Kredittartománya: 11 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Egyházjog 1-2
- 2) Dunántúli Református Egyházkerület története
- 3) Gyülekezeti adminisztráció 1
- 4) Egyházjogi szeminárium

Tantárgy kódja: R038/TR038	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Egyházjog 2	
Tantárgy neve angolul: Church law 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R037/TR037 tantárgy neve: Egyházjog 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A Magyarországi Református Egyház aktuális törvényeinek megismerése. Ezekben belül kiemelt helyet kap a lelkészek jogállásáról szóló, az egyház alkotmányáról szóló, a választójogról szóló, valamint a gazdasági törvény.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga négy tételrészről áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a négy tételrész egyenként megkapott jegyeinek átlagából számítottan a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- A Magyarországi Református Egyház törvényei. 2019. április 1-i állapot. Elérési útvonal: www.rwformatus.hu Törvénytár.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyházjog és egyházismeret

Kredittartománya: 11 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Egyházjog 1-2
- 2) Dunántúli Református Egyházkerület története
- 3) Gyülekezeti adminisztráció 1
- 4) Egyházjogi szeminárium

Tantárgy kódja: R046/TR046	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Gyülekezeti adminisztráció 1 (régi név: Gyülekezeti adminisztráció)	
Tantárgy neve angolul: Church administration 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: évközi beadandók	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Két levél, két fiktív költségvetés, valamint egy fiktív missziói munkaterv elkészítése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti	
gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy során a következő adminisztrációs részletekkel kell a hallgatóknak megismerkedniük. 1. A gyülekezet adminisztrációjának alapelvei (aláírási jog, bélyegzőhasználat) 2. Levélírás, iktatókönyv, e-mail forgalom 3. A pénzkezelés alapjai, bizonylatok (pénztáros) 4. A „könyvelés” (pénztárkönyv, főkönyv, jelentések) 5. Költségvetés, záró számadás 5. Missziói munkaterv (egyéb munkatervek), választói névjegyzék

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli beadandók elkészítése a szorgalmi időszakban. A tárgy teljesítéséhez összesen 5 beadandó feladatot szükséges teljesíteni. Két hivatalos levelet kell elkészíteni az előre megadott formai és tartalmi szempontok alapján. Két fiktív gyülekezet éves költségvetését kell elkészíteni a Magyarországi Református Egyház hivatalos költségvetési formátumának megfelelően, a törvényi előírások figyelembevételével, előre megadott pénzügyi kerettel. Egy missziói munkatervet kell elkészíteni a törvényi előírások figyelembevételével, előre megadott gyülekezettípus számára. A félévi jegybe a missziói munkaterv 30%-ban, a két költségvetés 30-30%-ban, a két levél pedig 10-10%-ban számít bele. A tárgy teljesítése akkor sikeres, ha a hallgató részeredményeinek átlaga eléri az elégséges szintet. Elégtelen szintű teljesítés esetén a tárgy újbóli felvételével teljesíthető a tanegység. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- A Magyarországi Református Egyház törvényei. 2019. április 1-i állapot. Elérési útvonal: www.rwformatus.hu Törvénytár.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyházjog és egyházismeret

Kredittartománya: 11 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Egyházjog 1-2
- 2) Dunántúli Református Egyházkerület története
- 3) Gyülekezeti adminisztráció 1
- 4) Egyházjogi szeminárium

Tantárgy kódja: TR050	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Egyházjogi szeminárium	
Tantárgy neve angolul: Church Law – Seminar	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: évközi beadandók	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: A tárgy teljesítéséhez adott téma kapcsán fiktív presbiteri gyűlés levezetése, előkészítő anyagának elkészítése, a gazdasági törvény szabályzatainak adott gyülekezetre való elkészítése, szavazólapok készítése, jegyzőkönyvek adott témáról való elkészítése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati	
gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R037/TR037 tantárgy neve: Egyházjog 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az egyházjogi szeminárium célja, hogy az egyházjog 2. tantárgy keretében elsajátított elméleti tudást a gyülekezeti élet gyakorlatában is alkalmazni tudják. Ennek megfelelően az alábbi témák kerülnek feldolgozásra. 1. A jegyzőkönyvek, a presbiteri gyűlés 2. Választások a gyülekezetben (presbiter, lelkészválasztás) 3. Részvétel a közegyházi választásokon (közgyűlési, presbitériumi módon) 4. Leltárkészítés. 5. Az egyházközség gazdasági szabályzatai. 6. Temetővel kapcsolatos szabályozások. 7. Intézményfenntartással kapcsolatos szabályzatok. 8. Ingatlanvétel, - eladás, - bérbeadás sajátos szabályai. 9. Az egyházközség bizottságai.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Írásbeli beadandók elkészítése, valamint gyülekezetvezetési alkalmasság bizonyítása a szorgalmi időszakban. A tárgy teljesítéséhez összesen 4 beadandó feladatot szükséges teljesíteni. El kell készíteni egy fiktív gyülekezet valamely gazdasági szabályzatát (leltározási, selejtezési, számviteli, pénzügyi, temetői). El kell készíteni egy jegyzőkönyvet egy fiktív napirendi pontokkal rendelkező presbiteri gyűlésről. El kell készíteni egy adott választás (presbiter, gondnok, lelkész, közegyházi) gyülekezetekre vonatkozó valamennyi szükséges dokumentumát, az előre megadott szempontrendszer szerint. Ki kell dolgozni egy adott gyülekezeti bizottság (missziói, diakóniai, számvizsgáló, választási, gazdasági, ifjúsági, intézményi, lelkész-gondnoki) ügyrendjét. A félévi jegybe a négy beadandó egyenként 25%-os súllyal számít bele. A tárgy teljesítése akkor sikeres,

ha a hallgató részeredményeinek átlaga eléri az elégséges szintet. Elégtelen szintű teljesítés esetén a tárgy újbóli felvételével teljesíthető a tanegység. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- A Magyarországi Református Egyház törvényei. 2019. április 1-i állapot. Elérési útvonal: www.rwformatus.hu Törvénytár.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Etika
Kredittartománya: 6
Felelőse: Dr. Németh Tamás
Tantárgyai:
 1) Etika 1-2

Tantárgy kódja: R024a/TR024 Tantárgy neve: Etika 1 Tantárgy neve angolul: Ethics 1	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹¹⁵ :	
A számonkérés módja: koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹¹⁶	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 (kredit%) ¹¹⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R016/TR016 tantárgy neve: Dogmatika 2	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgató bevezetése a keresztyén etikába. A cél eléréséhez megismerkedik a filozófiai etika alapjaival, a teológiai és a filozófiai etika eltérő vonásaival, történetével, valamint a keresztyén etika alapjaival, a bibliai etikával.

Általános és teológiai etika

1. Ethosz, morál: az etika alapfogalmai és rendszerezése (individuális és szociáletika, autonóm-heteronóm erkölcsiség stb.)
2. A filozófiai (bölcseleti) etika normái, rövid áttekintése, irányzatai (sztoa, Szókratész, Platón, Arisztotelész, Kant, utilitarizmus, Nietzsche, Freud, axiológia)
3. A teológiai etika alapkérdései, teológiai antropológia és a bűn kérdése
4. Evangélium és törvény; megigazulás és megszentelődés etikai következménye
5. Lelkiismeret; szabadság és felelősség
6. Rendek, mandátumok és intézmények kérdése: az egyén és a közösség
7. Vallás és erkölcs: keresztyén etika a szekularizált világban. A Jó, a rossz és a Rossz kérdése napjainkban
8. Teológiai etika történeti vázlata: ókor
9. Teológiai etika történeti vázlata: középkor és reformáció
10. Teológiai etika történeti vázlata: a protestáns etika alapjai, Kálvin etikai tanítása
11. Teológiai etika történeti vázlata: 19. század
12. Teológiai etika történeti vázlata: 20. század

¹¹⁵ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹¹⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Szűcs Ferenc, *Teológiai etika*, Lux, Budapest, 1993, 1-135.

Hársing László, *Az európai etikai gondolkodás*, Bíbor Kiadó, Miskolc, 2001. 25-37; 39-44; 134-138; 139-143; 159-161; 185-187; 211-216.

További ajánlott irodalom:

Sebestyén Jenő, *Református etika*, Gödöllő, 1993 (repr.)

Török István, *Etika*, Free University Press, Amszterdám, 1998.

Dietrich Bonhoeffer, *Etika*, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2015.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- szakkifejezések, alapfogalmak biztos ismerete
- a filozófiai és teológiai etika történetének átfogó ismerete
- az általános etika felismeréseinek és a keresztyén etika értékeinek egybevetése és kritikai értelmezése

b) képességei

- szakkifejezések helyes használatában jártasságot szerez
- életvezetését a megismert keresztyén etikai értékek és mértékek mentén rendezi el
- képes érvelni a megismert etikai értékek mellett, tanítani másokat a keresztyén életvitelre

c) attitűdje

- szakmailag megalapozott, széles ismereteken alapuló életviteli elvek melletti érvelés, saját gyakorlatára való önreflexiós készség
- folyamatos önképzésre való készség, valamint mások véleményének, értékítéletének értelmezése és értékelése, megszokott életgyakorlat felülvizsgálatára és korrigálására való készség a megismert etikai elvek alapján

d) autonómiája és felelőssége

- etikai kérdésekben önálló véleményalkotás, a megszerzett ismeretek, tapasztalatok lelkipásztori munkában, lelkipásztori szituációkban való felelős alkalmazása
- erkölcsi meggyőződésének és ehhez igazodó életgyakorlatának felelős vállalása, ezek melletti védelmező érvelés készsége

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Borsiné Tóth Cseperke, tanársegéd**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Etika
 Kredittartománya: 6
 Felelőse: Dr. Németh Tamás
 Tantárgyai:
 1) Etika 1-2

Tantárgy kódja: R025a/TR025 Tantárgy neve: Etika 2 Tantárgy neve angolul: Ethics 2	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹¹⁸ :	
A számonkérés módja: koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹¹⁹	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 (kredit%) ¹²⁰	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R024/TR024 tantárgy neve: Etika 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A klasszikus reformátori modell alapján a Tízparancsolatot követve részletesen kifejtjük az etika speciális kérdéseit.

A Tízparancsolat etikája: szabadság és parancsolat

Kegyelem és képtilalom

Az Úr neve és a nyelv bűnei

Munkaetika

Teremtésvédelem, környezet- és egészségtudatos magatartás

Család, társadalom; állametika

Az élet tisztelete (abortusz, eutanázia, halálbüntetés, öngyilkosság)

Háború és béke

Szexuáletikai kérdések

A hegyi beszéd; jézusi etika

A szeretet etikája

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészről áll, melyet a hallgató közös cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészről legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel

¹¹⁸ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹¹⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹²⁰ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott szemponrendszer a honlap akkreditációs felületén!

húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Szűcs Ferenc, *Teológiai etika*, Lux, Budapest, 1993.

Jan Milic Lochmann, *A szabadság útjelzői*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.

További ajánlott irodalom:

Sebestyén Jenő, *Református etika*, Gödöllő, 1993 (repr.)

Török István, *Etika*, Free University Press, Amszterdam, 1998.

Dietrich Bonhoeffer, *Etika*, Exit Kiadó, Kolozsvár, 2015.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- A Tízparancsolatból következő etikai témák átfogó és részletekbe menő ismerete

b) képességei

- képes saját gondolatainak és szakmai témáknak szóban és írásban történő árnyalt kifejtésére, birtokolja a szakmai vitához szükséges beszéd- és íráskészséget
- életvezetését a megismert keresztyén etikai értékek és mértékek mentén rendezi el
- képes érvelni a megismert etikai értékek mellett, tanítani másokat a keresztyén életvitelre

c) attitűdje

- szakmailag megalapozott, széles ismereteken alapuló életviteli elvek melletti érvelés, saját gyakorlatára való önreflexiós készség
- folyamatos önképzésre való készség, valamint mások véleményének, értékítéletének értelmezése és értékelése, kritikai nézőpont alkalmazására való nyitottság
- birtokolja az adott szakterület speciális, az adott szakmát művelők életmódjába illeszthető, a környezet- és egészségtudatosságot szolgáló tudást, és törekszik annak gyakorlatban történő megvalósítására

d) autonómiája és felelőssége

- etikai kérdésekben önálló véleményalkotás, a megszerzett ismeretek, tapasztalatok lelkipásztori munkában, lelkipásztori szituációkban való felelős alkalmazása
- erkölcsi meggyőződésének és ehhez igazodó életgyakorlatának felelős vállalása, ezek melletti védelmező érvelés készsége

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Borsiné Tóth Cseperke, tanársegéd**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történeti Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Vallás- és felekezetismeret

Kredittartománya: 5

Felelőse: Dr. Márkus Mihály

Tantárgyai:

- 1) Vallástudomány
- 2) Ekkleziasztika
- 3) Egyházismeret, felekezettudomány

Tantárgy kódja: R027a/TR027 Tantárgy neve: Vallástudomány Tantárgy neve angolul: Science of religion	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: vallásfelmológia magyarázata, az ún. „nagy világvallások” megbeszélése. A hinduizmusról és a buddhizmusról vendégelőadó is tart előadást.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹²¹): aktív órai részvétel, kollokvium. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%) ¹²²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A vallástudomány kurzusának két célja van:

1. általános vallástudomány
 - mi a vallás?
 - milyen funkciók vannak a vallásoknak?
 - mire használható a vallástudomány
2. különös vallástudomány
 - itt konkrét vallásokkal foglalkozunk: ókori vallások, judaizmus, keresztyénség, izlám, keleti vallások

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 30 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására nincs lehetőség. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

¹²¹ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹²² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Herczeg Pál, *Vallásfenomenológia: Ókori vallások, világvallások*, Budapest, 1998

További ajánlott irodalom:

- Helmuth von Glasenapp, *Az öt világvallás: Bráhmaizmus, Buddhizmus, Kínai univerzizmus, Keresténység, Iszlám*, Budapest 1981.
- G. van der Leeuw, *A vallás fenomenológiája*, Budapest: Osiris 2001.
- Mezei Balázs, *Vallásbölcselet. A vallás valósága. I-II*, Gödöllő: Attraktor, 2004

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- mi a vallás funkciója
- tartalmi tudás a nagy világvallásokról

b) képességei

- felismerni különféle vallásfenomenológiai jellemzőket az ember életében
- alapszinten megérteni más valláshoz tartozó írásokat, gyakorlatokat
- megfogalmazni, hogy miért tartozik a saját vallásához

c) attitűdje

- nyitottság más vallások iránt
- diszkrimináció nélkül véleményt formálni más vallásokról

d) autonómiája és felelőssége

- felelős a saját vallása megvédéséért
- önállóan képes más vallású emberekkel vallásról beszélni

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Márkus Mihály, e. tan. prof. emerit., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történeti Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Vallás- és felekezetismeret
Kredittartománya: 5
Felelőse: Dr. Márkus Mihály
Tantárgyai:
 1) Vallástudomány
 2) Ekkleziasztika
 3) Egyházismeret, felekezettudomány

Tantárgy kódja: TG030 Tantárgy neve: Egyházismeret, felekezettudomány Tantárgy neve angolul: Church Life and Christian denominations	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹²³	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul ¹²⁴	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹²⁵ :	
A számonkérés módja: kollokvium ¹²⁶ Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹²⁷	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹²⁸ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹²⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: ----- tantárgy neve: -----	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A félév során az alábbi témákkal ismerkednek meg a hallgatók. 1. A református egyház felépítése, szervezete. 2. A református egyház tanításának alapjai. 3. Gyülekezet, gyülekezeti tagság. 4. Református istentisztelet. 5. Ifjúsági szervezetek. 6. Magyar reformátusok a határainkon túl. 7. A római katolikus egyház. 8. Keleti egyházak. 9. Evangélikus egyház. 10. Unitárius egyház. 11. Baptista egyház. 12. Metodista egyház. 13. Adventista egyház. 14. Pünkösdi egyház. 15. Neoprotestáns egyházak és a destruktív vallásosság. 16. Ökumenikus mozgalom. 17. Keresztyének a nagyvilágban.

Számonkérési és értékelési rendszer:

¹²³ a nem kívánt törlendő!

¹²⁴ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹²⁵ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹²⁶ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹²⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹²⁸ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹²⁹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga két tételrészről áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a két tételrészről legalább elégséges átlaggal teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Pál Beáta: Keresztyén felekezetek világa. Kálvin Kiadó, Református Pedagógiai Intézet, Budapest, 2016.
- Laczay András: A református egyházismeret alapjai. Református Pedagógiai Intézet, Budapest, 2016.

További ajánlott irodalom:

- Hunyadi László: A világ vallásföldrajza. Végeken Kiadó, Budapest, 1995.
- Imre Lajos: Ekkléziasztika. Bethlen Gábor Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, Budapest, 1941.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Márkus Mihály, e. tan. prof. emerit., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Szociológia
Kredittartománya: 1 kredit
Felelőse: Dr. Hudi József
Tantárgyai:
 1) Szociológiai alapismeretek

Tantárgy kódja: É004/TÉ004	Kreditértéke: 1
Tantárgy neve: Szociológiai alapismeretek (régi név: Szociológia)	
Tantárgy neve angolul: Sociology	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – szisztematikus teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Interaktív és moderált beszélgetések keretében kerül feldolgozásra az egyes órákra kiadott szöveg	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2/4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy elsődleges célja, hogy a hallgatók számára átadjon néhány alapvető szociológiai alapismeretet, illetve hogy kialakítson egyfajta szociológiai problémaérzékenységet. További cél, hogy a potenciálisan jövőbeli egyházi szolgálatot ellátó hallgatók realisabb betekintést nyerjenek abba a társadalmi valóságba, amelyben majd munkájukat végzik, és korszerű ismeretekkel gazdagodjanak a profán környezetben végzett egyházi szolgálatuk szociológiai összetevőiről. Tematikáját tekintve a szociológiai gondolkodás kialakulásával és intézményesülésével, főbb teoretikusaival, iskoláival, elméleteivel, illetve témaköreivel foglalkozik. Ezen túl a vallásszociológiai bevezetés mellett kiemelten foglalkozik majd a vallásos mezőben megfigyelhető főbb tendenciákkal, a reformátusság jelenlegi helyzetével és jövőbeli kilátásaival. Ennek keretében a főbb témák. 1. Mi a szociológia? Ment-e/megy-e a világ előbbre a szociológiától? 2. A szociológia gondolkodás eredete, a szociológia helye a tudományok rendszerében. 3. A diszciplína intézményesülése, kezdetek, alapító atyák. 4. Klasszikus és modern szociológiai irányzatok. 5. A szociológia főbb kutatási területei. 6. Néhány témakör részletesebb vizsgálata: a modernitás fogalma, modern társadalmak jellegzetességei és kialakulása; struktúra, rétegződés, milió és mobilitás kérdése a szociológiatörténetben; globalizáció; 7. A magyar szociológia történetének főbb korszakai és meghatározó alakjai. 8. A vallás kritikájától a vallás szociológiájáig. 9. A vallástörténet, a vallásszociológia és a vallásantropológia klasszikusai, vallásszociológiai koncepciók. 10. Vallás, társadalom, politika, az egyházak társadalmi tanítása. 11. Kalandozások a vallás, a gazdaság és a szociológia határvidékein. 12. Vallás és modern világ: a szekularizációs kérdés. 13. A nyugati vallásosság mai helyzetképe. 14. A magyarországi vallásosság napjainkban. 15. A magyarországi reformátusság jelene és jövőbeli kilátásai.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Peter L. Berger: Meghívás a szociológiára. (Magyar nyelvű részletek a szerző Invitation to Sociology című művéből, Dell Publishing Group, 1963) Letölthető:

http://lakatos.free.fr/Tanitas/Szociologia/1felev/files/page55_2.htm;

Thomas Kuhn: A tudományos forradalmak szerkezete, Budapest: Osiris, 2002, (részletek);

Émile Durkheim: A szociológia módszertani szabályai, in: Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): Olvasókönyv a szociológia történetéhez I. Szociológiai irányzatok a XX. század elejéig, Budapest: Új Mandátum, 2000, Olvasókönyv I., pp. 272-314.;

Max Weber: Szociológiai alapfogalmak, in: Olvasókönyv I., pp. 480-509.;

További ajánlott irodalom:

Max Weber: A szervezetek fogalma és fajtái (Szociológiai alapfogalmak) in: uő: Gazdaság és társadalom. A megértő szociológia alapfogalmai I. Szociológiai kategóriatan, Budapest: KJK, 1987, (részletek)

Ferdinand Tönnies: Közösség és társadalom, in: Olvasókönyv I., pp. 441–459.;

Norbert Elias: A civilizáció folyamata, in: Olvasókönyv I., pp. 616-638.;

Robert K. Merton: Társadalmi struktúra és anómia. Letölthető:

http://lakatos.free.fr/Tanitas/Szociologia/1felev/files/page55_6.html

Pierre Bourdieu: Gazdasági tőke, kulturális tőke, társadalmi tőke, in: Felkai Gábor – Némedi Dénes – Somlai Péter (szerk.): Olvasókönyv a szociológia történetéhez II. Szociológiai irányzatok a XX. században, Budapest: Új Mandátum, 2000, pp. 431-446.;

Gerhard Schulze: Élménytársadalom. A jelenkor kultúrszociológiája (részletek az I. fejezetből), in: Szociológiai Figyelő, 2000/1-2, pp. 135-157.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a szakterületéhez kötődő legfontosabb összefüggéseket, elméleteket és az ezeket felépítő fogalomrendszert.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó mesterképzésbe való belépéshez.

b) képességei

- Szakterülete eljárásrendjét, legfontosabb elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát feladatai végrehajtásakor alkalmazza.

c) attitűdje

- Folyamatos személyes tanulását a közjó szolgálatában értelmezi.

d) autonómiája és felelőssége

- Váratlan döntési helyzetekben is önállóan végzi az átfogó, megalapozó szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Hudi József, kutató, CSc**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Lányi Gábor János, egyetemi adjunktus, KRE, PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történeti Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyháztörténet
Kredittartománya: 4
Felelőse: Dr. Hudi József
Tantárgyai:
 1) Egyháztörténeti szeminárium 1-2

Tantárgy kódja: R047/TR047 Tantárgy neve: Egyháztörténeti szeminárium 1 Tantárgy neve angolul: Church history – seminar 1	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: beadandó dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹³⁰ félév során egy beadandó dolgozat elkészítése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Az egyháztörténeti ismeretek elmélyítése történik egyéni munka segítségével.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Írásbeli beadandó dolgozat a vizsgaidőszakban.</i> A hallgatóknak a félév során egy előre egyeztetett téma alapján kell 12-14 ezer karakteres (szóközzökkel együtt) dolgozatot elkészíteni és a megadott határidőig leadni. A dolgozat értékelése formai szempontból a szakdolgozat formai követelményei előírás rendszere alapján történik, a tartalmi értékelés az alapképzésben elvárható minőségnek megfelelően történik. Amennyiben a határidőig van lehetőség a dolgozat javítására, úgy az elégtelen értékelést kapott dolgozat javítására a megadott határidőig van lehetőség. A határidőn túl érkezett dolgozatok esetében minden egyes nap késés egy jegy levonással jár. A határidőt követően 4 napon túli késésben lévő dolgozatok értékelése automatikusan elégtelen. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom:
További ajánlott irodalom:
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

¹³⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Hudi József, kutató, CSc**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Hudi József, kutató, CSc**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Szisztematikus-történeti Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyháztörténet
Kredittartománya: 4
Felelőse: Dr. Hudi József
Tantárgyai:
 1) Egyháztörténeti szeminárium 1-2

Tantárgy kódja: R048/TR048 Tantárgy neve: Egyháztörténeti szeminárium 2 Tantárgy neve angolul: Church History – seminar 2	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: beadandó dolgozat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹³¹ félév során egy beadandó dolgozat elkészítése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Az egyháztörténeti ismeretek elmélyítése történik egyéni munka segítségével.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Írásbeli beadandó dolgozat a vizsgaidőszakban.</i> A hallgatóknak a félév során egy előre egyeztetett téma alapján kell 12-14 ezer karakteres (szóközzökkel együtt) dolgozatot elkészíteni és a megadott határidőig leadni. A dolgozat értékelése formai szempontból a szakdolgozat formai követelményei előírás rendszere alapján történik, a tartalmi értékelés az alapképzésben elvárható minőségnek megfelelően történik. Amennyiben a határidőig van lehetőség a dolgozat javítására, úgy az elégtelen értékelést kapott dolgozat javítására a megadott határidőig van lehetőség. A határidőn túl érkezett dolgozatok esetében minden egyes nap késés egy jegy levonással jár. A határidőt követően 4 napon túli késésben lévő dolgozatok értékelése automatikusan elégtelen. Az osztályozás a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom:
További ajánlott irodalom:
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

¹³¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Hudi József, kutató, CSc

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Hudi József, kutató, CSc

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyháztörténet
Kredittartománya: 12
Felelőse: Dr. Szabó Előd
Tantárgyai:
 1) Egyetemes egyháztörténet 1-2
 2) Magyar egyháztörténet 1-2

Tantárgy kódja: R030/TR030 Tantárgy neve: Egyetemes egyháztörténet 1 Tantárgy neve angolul: Church history 1	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹³²	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul ¹³³	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹³⁴ : -----	
A számonkérés módja: kollokvium ¹³⁵ Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹³⁶ -----	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹³⁷ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹³⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1/3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék az egyház keletkezésének körülményeit, az egyház fejlődését, fejlődésének oldalhajtásait, kudarcait. Megláttatni azokat a folyamatokat, amelyek a reformációhoz vezettek, rámutatni arra, hogy a sokszor egységesnek képzelt római és keleti egyházak korántsem voltak azok. A tantárgy célja, hogy a hallgatók kapjanak egyházi szemléletmódot, amely a történelmen belül munkálkodó Isten keze-nyomát mutatja meg. A hagyományos egyházi szervezetek átformálódásának a bemutatása, a nyugati egyház szervezetének végleges kialakulása. Az egyház szakadás, az investitúra-harc, valamint a nyugati egyház szakadás előzményein és következményein keresztül bemutatni, hogy milyen károkat okoz a keresztyén egyházban a széthúzás és a pártoskodás. Mindemellett annak megmutatása, hogy az emberi törekvések, érdekek ellenére is Isten tervének megfelelően megmaradt az egyház.

Számonkérési és értékelési rendszer:

¹³² a nem kívánt törlendő!

¹³³ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹³⁴ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹³⁵ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹³⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹³⁷ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹³⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Karl Heussi: Az egyháztörténet kézikönyve; Osiris, Budapest, 2000. ISBN 9633796865

Jos Colijn: Egyetemes egyháztörténet. Iránytű Alapítvány, h. n., 2001. ISBN 9639055085

További ajánlott irodalom:

Officina Nova kiadó: A kereszténység krónikája; Budapest, 1998. ISBN 9635488173

Szerk.: Tóth-Kása István - Tökéczki László: Egyháztörténet; Budapest, 1997. ISBN 9630486105

Henry Chadwick: A korai egyház; Budapest, 1999. ISBN 363379434X

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

- Él a tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyháztörténet
Kredittartománya: 12 kredit
Felelőse: Dr. Szabó Előd
Tantárgyai:
 1) Egyetemes egyháztörténet 1-2
 2) Magyar egyháztörténet 1-2

Tantárgy kódja: R031/TR031 Tantárgy neve: Egyetemes egyháztörténet 2 Tantárgy neve angolul: Church history 2	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹³⁹	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul ¹⁴⁰	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁴¹: -----	
A számonkérés módja: kollokvium ¹⁴² Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁴³ -----	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹⁴⁴ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹⁴⁵	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2/4	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: R030/TR030 tantárgy neve: Egyetemes egyháztörténet 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja a reformációval két nagy blokkra szétváló nyugati egyház küzdelmeinek megmutatása. Rámutatni az egyházi visszaélésekre a misszió, valamint a más vallásúak szabadságának megtagadása során. Érzékeltetni, hogy a külső kegyetlen elnyomó módszerek mögött mind a két nagy csoportban megjelentek a lelki törekvések, a hitre, kegyességre, tisztaságra irányuló csoportosulások. Továbbá rámutatni arra, hogy a pusztán emberi törekvések, vagyis az ellentétek mesterséges felnagyítása, mindig csak háborúságot szültek. A tantárgy célja az egyház helyzetének bemutatása a szekularizáció időszakában. Felmutatni az egyház hatalomvesztésének időszakában, hogy mennyire célt tévesztett sok-sok kezdeményezés, és a világi hatalom helyett mennyire igyekeztek a lelki hatalmat megtartani, illetve visszaszerezni. Fontos láttatni, hogy a

¹³⁹ a nem kívánt törlendő!

¹⁴⁰ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹⁴¹ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁴² *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁴³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁴⁴ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹⁴⁵ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

XIX-XX. század egyháztörténetének voltak kiemelkedően nagy egyéniségei, akik békességgel és hittel „harcoltak”, akik képesek voltak felülemelkedni az emberi gyarlóságon.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Karl Heussi: Az egyháztörténet kézikönyve; Osiris, Budapest, 2000. ISBN 9633796865

Jos Colijn: Egyetemes egyháztörténet. Iránytű Alapítvány, h. n., 2001. ISBN 9639055085

További ajánlott irodalom:

Officina Nova kiadó: A kereszténység krónikája; Budapest, 1998. ISBN 9635488173

Szerk.: Tóth-Kása István - Tökéczki László: Egyháztörténet; Budapest, 1997. ISBN 9630486105

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.
- Él a tudásszerzés és önfejlesztés lehetőségeivel.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyháztörténet
Kredittartománya: 12 kredit
Felelőse: Dr. Szabó Előd
Tantárgyai:
 1) Egyetemes egyháztörténet 1-2
 2) Magyar egyháztörténet 1-2

Tantárgy kódja: R035/TR035 Tantárgy neve: Magyar egyháztörténet 1 Tantárgy neve angolul: Hungarian church history 1	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹⁴⁶	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul ¹⁴⁷	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁴⁸ : -----	
A számonkérés módja: kollokvium ¹⁴⁹ Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁵⁰ -----	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹⁵¹ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹⁵²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A magyarság és a keresztyénség találkozásának, valamint a keresztyénség felvételének vázlatos megismerése. A reformeszmék magyarországi elterjedésének, a reformáció elterjedési csúcspontjának, valamint a római egyház protestantizmus elleni küzdelmének megismerése, az ellenreformáció XVII-XVIII. századi küzdelmeinek áttekintése. Annak külső és belső vonulataival, mind a protestáns, mind a római egyház helyzetének alapos megismerésével. A magyar ellenreformáció megvizsgálása a környező országok és az európai helyzet szemszögéből.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten

¹⁴⁶ a nem kívánt törlendő!

¹⁴⁷ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹⁴⁸ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁴⁹ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁵⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁵¹ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹⁵² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Bíró Sándor-Bucsay Mihály-Tóth Endre-Varga Zoltán: A magyar református egyház története. Budapest, 1949. Reprint Sárospatak, 1995. ISBN 0619001563256 valamint ISBN 963046095
Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945. Gondolat, Budapest, 1985. ISBN 9632815327

További ajánlott irodalom:

Zoványi Jenő: A magyarországi protestantizmus története I-II. Attraktor, Gödöllő, 2004. ISBN 9789639580060
Nagy Géza: A református egyház története I-II. Attraktor, Gödöllő, 2008. ISBN 9789639580954
Szerk.: Tóth-Kása István - Tókéczki László: Egyháztörténet; Budapest, 1997. ISBN 9630486105

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.
- Él a tudásszerzés és önfejlesztés lehetőségeivel.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyháztörténet
Kredittartománya: 12 kredit
Felelőse: Dr. Szabó Előd
Tantárgyai:
 1) Egyetemes egyháztörténet 1-2
 2) Magyar egyháztörténet 1-2

Tantárgy kódja: R036/TR036 Tantárgy neve: Magyar egyháztörténet 2 Tantárgy neve angolul: Hungarian church history 2	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹⁵³	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul ¹⁵⁴	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁵⁵ : -----	
A számonkérés módja: kollokvium ¹⁵⁶ Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁵⁷ -----	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti ¹⁵⁸ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹⁵⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4/2	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: R035/TR035 tantárgy neve: Magyar egyháztörténet 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A XIX-XX. századi történelmi viharok hatása az egyházakra, különösen is annak erkölcsi tartására. A belső megújulási mozgalmak számbavétele, a lelki tartás megmutatása. A két évszázad törvényi változásainak bemutatása a jelenlegi egyházi és állami vallásügyi törvények tükrében. A XX. század utolsó évtizedének értékelése a protestáns egyházak történelmének 1920-1990-ig tartó korszakának fényében.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten

¹⁵³ a nem kívánt törlendő!

¹⁵⁴ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹⁵⁵ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁵⁶ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁵⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁵⁸ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹⁵⁹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Bíró Sándor-Bucsay Mihály-Tóth Endre-Varga Zoltán: A magyar református egyház története. Budapest, 1949. Reprint Sárospatak, 1995. ISBN 0619001563256 valamint ISBN 963046095
Bucsay Mihály: A protestantizmus története Magyarországon 1521-1945. Gondolat, Budapest, 1985. ISBN 9632815327

Bolyki János-Ladányi Sándor: A református egyház [története 1918-1949 között] („A magyar protestantizmus 1918-1948” c. kötetben, Szerk.: Lendvai L. Ferenc, Kossuth, Budapest 1987. ISBN 9630930706

További ajánlott irodalom:

A Magyarországi Református Egyház története 1918-1990. Tanulmányok. Szerk.: Barcza József, Dienes Dénes, Sárospatak, 1999. ISBN 9630373807

Papp László: Tíz év és ami utána következett. 1945-1963. Adalékok a magyarországi református egyház XX. századi történetéhez. EPMSZ, Bern-Budapest, 1992. ISBN 3854210337

50 év. 1956–2006. Szerk. Balla Bálint, Szöllősy Pál. Európai Protestáns Magyar Szabadegyetem, Bern, 2006. ISBN 9630614367

Szerk.: Tóth-Kása István - Tókéczki László: Egyháztörténet; Budapest, 1997. ISBN 9630486105

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.
- Él a tudásszerzés és önfejlesztés lehetőségeivel.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyházjog és egyházismeret

Kredittartománya: 11 kredit

Felelőse: Dr. Szabó Előd

Tantárgyai:

- 1) Egyházjog 1-2.
- 2) Dunántúli Református Egyházkerület története
- 3) Gyülekezeti adminisztráció 1.
- 4) Egyházjogi szeminárium

Tantárgy kódja: TR039	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Dunántúli Református Egyházkerület története	
Tantárgy neve angolul: Church history of the Transdanubian Reformed Diocese	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – történeti modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 45 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: -----	
A számonkérés módja: kollokvium	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: -----	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TR002 tantárgy neve: Egyháztörténeti szigorlat	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A Dunántúli Református Egyházkerület történetének megismerése annak érdekében, hogy a hallgatók jobban megismerjék azt az egyházi közeget, amelyben lelkeszi szolgálatukat végezni fogják.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy tételből áll, melyet a hallgató húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. Elégtelen szintű teljesítés esetén, illetve a hallgató kérésére póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- Szabó Előd: A Dunántúli Református Egyházkerület története 1520 tájától a türelmi rendeletig. 2019. Kézirat. (Várható megjelenés 2020.)
- Szabó Előd: Katolikus restauráció a bécsi békétől a gyászévtizedig a dunántúli és a felső-dunamelléki egyházkerületek területén. Doktori Értekezés. 2010. Kézirat.

- Thúry Etele: A Dunántúli Református Egyházkerület története. Kalligramm, Pozsony, 1998. ISBN 8071490814

További ajánlott irodalom:

- Szabó Előd: Jelentésem és egyúttal szolgálatom végére érkeztem. Győry Elemér püspökségének utolsó évei hivatalos folyóirataink tükrében. In: Zsengellér, József; Kodácsy, Tamás; Ablonczy, Tamás (szerk.) Felelet a Mondolatra: Tanulmányok a 60 éves Bogárdi Szabó István tiszteletére. Pápai Református Teológiai Akadémia, Károli Gáspár Református Egyetem, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2016. 395-402. ISBN 9789634142454
- Szabó Előd: Kanizsai Pálfi János. In: Karlinszky, Balázs; Varga, Tibor László (szerk.) Folyamatosság és változás. Egyházszervezet és hitélet a veszprémi püspökség területén a 16-17. században. Veszprémi Főegyházmegeye, Veszprém, 2018. 203-213. ISBN 9786150026916
- Szabó Előd: A katolikus restauráció külső tényezői a XVII. század első két harmadában a dunántúli és felsődunamelléki egyházkerületek területén. In Doedens, Jaap (szerk.); Szabó, Előd (szerk.) Coram Deo. Tanulmányok a 60 éves Németh Tamás tiszteletére. Pápai Református Teológiai Akadémia (PRTA), Pápa, 2018. 208-230. ISBN: 9789639779259
- Szabó Előd: A „lutheránus” és „kálvinista” egyház viszonya a XVII. században Dunántúlon. In Horváth Erzsébet és Literáty Zoltán (Szerk.) Történelmet írunk. Tisztelgő kötet Ladányi Sándor 75. születésnapja alkalmából. Károli Gáspár Református Egyetem, L'Harmattan Kiadó, Budapest, 2012. 69-92. ISBN 9789632365800

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.
- A tudásszerzés és önfejlesztés eszközeivel él.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Himnológia
Kredittartománya: 2
Felelőse: Dr. Márkus Mihály
Tantárgyai:
 1) Himnológia

Tantárgy kódja: G040/TG040 Tantárgy neve: Himnológia (régi név: Himnológia 1) Tantárgy neve angolul: Hymnology	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁶⁰: rögzített kép, hanganyag, adott dallamok megtanítása, régi kiadványok bemutatása, zenehallgatás.	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹⁶¹ az ismeretanyag alkalmazása a gyakorlatban vagy a közösségben végzett munka során	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5/3	
Előtanulmányi feltételek: -	

Tantárgy-leírás:

A tanulók megismerkednek: a himnológia fogalmával, az egyházi énekléssel foglalkozó tudománnyal. Énekeskönyvünk hármasszerkezetével, énekeink stíluscsoportonkénti beosztásával, ünnepkörökhöz, néphagyományokhoz köthető dallamokkal, a Heidelbergi Káté kérdéseire köthető dicséretekkel, a liturgián belül az egyházi éneklés rendjével. Az egyházzene története mellett magyar vonatkozású és kiemelt egyházzenei műfajokkal, azoknak hangzó anyagával, a Biblia és egyházzene kapcsolatával. Az eddig ismeretes református énekeskönyvek, zsoltároskönyvek háttér-történetével, a himnológia tudományában jelentős magyar kutatók, egyházzenei munkájával. A tantárgy célja:

Leleplező, teológusok felkészítése az egyházi énekek háttér-ismeretére, közvetlenül vagy közvetetten a gyülekezeti éneklés, hitoktatás és gyülekezetépítés hatékony segítőjévé, munkatársává alakításához, neveléséhez, formálásához.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A tárgy számonkérése

A/ írásbeli kérdéseken keresztül átfogó, felmérő jellegű: ezen belül latin egyházi énekszövegek megfeleltetése, „bibliai” hangszerek, énekek ismerete, zenei írásunk kialakulása, egyháztörténeti korok, műfajok ismerete, a tananyaghoz kötött kérdésekkel. A dolgozat azonnali javítása, visszakérdezése, hibák szóbeli tisztázása.

B/szóbeli felelet: a tanuló egy témakört szabadon választ, kifejti, elemzi és az előírt „Leis” dallamokat eléneklí. A vizsga összefüggő, időtartama A/B 30/60 perc (felkészüléssel). Értékelés

a százalékos teljesítmény alapján, pótkérdés adható. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértékűek. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Draskóczy László: Himnológia jegyzet PRTA Pápa, 2001
A többszólamú egyházi zene vázlatos története (Belső jegyzet)

További ajánlott irodalom:

Máté János és Sepsy Károly: Egyházi Ének-Zene 1981. Bp. RTA
Ecsedi Zsuzsa: Magyarországi kottás énekeskönyvek
Hafenschér Károly: Liturgia. Bp.2010 I.rész, és II.rész
Bódiss Tamás: A Genfi Zsoltároskönyv(Kálvin és a zene)
Csomasz Tóth Kálmán: Dicsérvételek az Urat ISBN 963 300 609 0
Kovács Emil: Konkordancia ISBN 963 650 561 6

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismereteit az egyházzenei szakterület fejlődése érdekében használja, fejleszti, erősíti elméleti és gyakorlati területen egyaránt.
- Olyan tudásra törekszik, mely az adott és más képzési területen folyó doktori képzéshez is lehetőséget nyújt, előfeltételeket teremt.

b) képességei

- A rábízott feladatok ellátásához ismereteit bővíti, együttműködik a szakterületek képviselőivel.
- Szakterületének szerteágazó elméleteit, legújabban feltárt eredményeit használja, megosztja, feldolgozza, a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Ismeri a szakterület idegen nyelvű publikációit, azoknak forrásait.
- Adott, megszerzett új ismereteit publikálja.

c) attitűdje

- Szakterületének sajátosságait kialakítja, fejleszti.
- A gyülekezeti közösség, valamint az ifjúsági közösség értékrendjét helyes zenei, történeti, bibliai és stílus ismeretek birtokában építi.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Érték és mérték helyes módon képviseli egyházunk lelki fejlődésének, épülésének és gazdagodásának zenei, lelki és értelmi szinten való felelős nevelését a fiatalok és idősek közösségében egyaránt.
- Tevékenységi körét önállóan tervezi meg és alakítja.
- Véleményét, javaslatát átgondoltan képviseli előre ismert döntési helyzetekben.
- A specifikus jellemzőket a fejlődés irányába állítja, használja, akár kutatói területen bővebb ismeretek megszerzésére törekszik.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Márkus Mihály, e. tan. prof. emerit., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Veres Györgyné Petrőcz Mária, óraadó**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Egyházi ének
Kredittartománya: 12
Felelőse: Veres Györgyné Petrőcz Mária
Tantárgyai:
 1) Egyházi ének 1-6

Tantárgy kódja: G041/TG041, G042/TG042, G043/TG043, G106/TG044, G107/TG045, G108/TG046 Tantárgy neve: Egyházi ének 1-6 Tantárgy neve angolul: Church hymns 1-6	Kreditértéke: 2, 2, 2, 2, 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: az elméleti ismeretek azonnali gyakorlatba ültetése csoportos munka révén	
A számonkérés módja: kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: szövegtudás	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 70 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1, 2, 3/5, 4/6, 7/9, 8/10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:[1]: - [2]: Egyházi ének 1 G041/TG041 [3]: Egyházi ének 2 G042/TG042 [4]: Egyházi ének 3 G043/TG043 [5]: Egyházi ének 4 G106/TG044 [6]: Egyházi ének 5 G107/TG045	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

- A tantárgy célja:

Lelkipásztorok felkészítése a gyülekezeti éneklés irányítására, énektanításra.

A lelkész képes legyen önállóan éneket vezetni a gyülekezetben illetve a hittanórákon-, vagy szükség esetén megfelelő hangzó eszközt, hangfelvételt használjanak segítségként munkájukhoz.

- A tantárgy tartalma:

A gyülekezeti éneklés, énekeink helye a liturgiában.

A gyülekezeti Énekeskönyv tematikus szerkezete, az Énekeskönyv dallamai- típusok, műfajok szerint osztályozva: középkori-gregorián, genfi zsoltár, régi magyar ének, angolszász dallamok, himnuszok... stb.

A Himnológia szemszögéből és egyháztörténeti szempontból megismertetni az ünnepekörökhöz kapcsolatos, a népzenei, műzenei háttérű dallamokat, azoknak a műzenében, feldolgozásokban való megjelenését.

Egyházi ének [1] G041/TG041

Ünnepekörök I.: Reformáció, Advent, Karácsony, Újév

20 dallam fejből, első versszakkal, kivétel a [:] további versszak. A hallgató választja, bármelyik másikat kottából, tanári kérésre kell tudni énekelni.

Bűnbánati zsoltárok: 6, 32, 38, 51, 102, 130, 143

Reformáció:

Zs.: 47, 68, 90, 97, 105, 121, 122, 124, 125, 135, 136, 138, 150

D.: 390, 391, 392 393/68, 394, 395, 396/228, 397, 398, 399

Advent: (HK: 35-36)

Zs.: 24, 25, 40, 50, 96

D.: 296, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304/130, 305/210, 306/79, 307/50, 308/33, 309/301, 310, 311, 312, 313

Karácsony:

Zs.: 8, 45, 50, 65, 66, 79, 81, 89, 95, 100, 101, 105, 117

D.: 181/39, 182/152, 314, 315, 316, 317, 318, 319/318, 320,

321/144,(8. vagy 32), 322/91, 323/66, 324/138, 325/296, 326, 327, 328, 329

Újév: 280, 281, 283: 1-3 vsz./278, 284, 285

Kiskarácsony: 280, 282, 286-295, 292/144, vagy 8. vagy 32. zs.

Egyházi ének [2] G042/TG042

Ünnepkörök 2:

Virágvasárnap-Nagyhét, Húsvét, Feltámadás, Mennybemenetel, Sákramentumok, Pünkösöd.

20 dallam fejből, első versszakkal, kivétel a [:] további versszak. A hallgató választja, bármelyik másikat kottából, tanári kérésre kell tudni énekelni.

Virágvasárnap - Nagyhét: (HK: 37-44)

183, 184, 330, 331/32, 332/39, 333/102, 334/42, 335, 336/415, 337 (Kr. 7 szava), 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346

Húsvét: (HK: 45)

185, 186/187/152, 347/35 (Temetésre: 2-5. vsz.), 348/135, 349/42

Feltámadás:

350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357

Mennybemenetel: (HK: 46-49)

358, 359/138, 360/32, 361/3

Sákramentumok: 429-484

Pünkösöd:

188/152, 189/152, 358, 359/138, 360/32, 361/3, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374/358, 375/135, 376/278, 377/65

Egyházi ének [3] G043/TG043

Fohászzkodások: 151-200; Temetési: 362-367, 400-428; Reggeli: 5, 485-499;

Esti énekek: 500-512

20 dallam fejből, első versszakkal, kivétel a [:] további versszak. A hallgató választja, bármelyik másikat kottából, tanári kérésre kell tudni énekelni.

Egyházi ének [4]: G106/TG044

Hitvalló dicséretetek (Magyar Zsoltárok): 201-279

Jeremiádok: 379-389

Gyermek énekek:

Az Úrnak zengjen az ének (sárga): 26-47

Jertek énekeljünk (kék): 13, 209, 210, 212, 213, 215, 218, 240, 241

20 dallam fejből, első versszakkal, kivétel a [:] további versszak. A hallgató választja, bármelyik másikat kottából, tanári kérésre kell tudni énekelni.

Egyházi ének [5]: G107/TG045

Zsoltárok: 1, 2, 3, 4, 5, 7, 9, 10, 11, 12, 13, 14/53, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36/68, 37, 38, 39, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62/24, 63/17, 64/5, 67/33, 69/51, 70/17, 71/31, 72/65, 73, 74, 75, 76/301, 77, 78/90, 79/306, 80, 81, 82/46, 83, 84, 85, 86/77, 87, 88, 91, 92, 93, 94, 96, 97, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 106, 107, 108/60, 109/28, 110, 112, 113, 114, 115, 116/74, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127/117, 128, 129, 131/100, 132, 133, 134, 137, 139/30, 140, 141, 142/100, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150. (Minden zsoltár)

20 dallam fejből, első versszakkal, kivétel a [:] további versszak. A hallgató választja, bármelyik másikat kottából, tanári kérésre kell tudni énekelni.

Egyházi ének [6]: G108/TG046

Teljes énekeskönyv (512 ének) + Himnusz, Szózat
51 ének első versszakkal kívülről.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszak vagy a szorgalmi időszakban.

A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A vizsga: a felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató a tételt legalább elégséges szinten teljesítette. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A vizsgázó által választott 20 dallamot, szöveget fennakadás nélkül kell egyedül megszólaltatnia. A tanár által választott énekek bármelyikét kell énekelnie kottából. Minden olyan dallamot fennakadás nélkül kell énekelni, melyet „Ad Notam” szöveggel is használjuk. Az énekek biztos hangmagasság megválasztása, pontos ritmusa és szövege alapvető követelmény.

Aki önértékelése alapján nehezen, vagy csak segítséggel tud énekelni, adott esetben megfelelő magasságban tudja magát kíséni, hangszert használhat, segítséget kérhet, a döntés a tanár joga. A záró 6. tanegység (G108/TG046) magában foglalja a teljes énekeskönyv ismeretét, a vizsgára 51 ének biztos, önálló éneklése a követelmény + Szózat, Himnusz.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Református énekeskönyv Csomasz Tóth K.(szerk.): magyar reformátusok használatára MRE, Budapest, 1948 [vagy későbbi kiadás]

Csomasz Tóth K.: Dicsérvétek az Urat, RZSI Sajtóosztálya, Budapest, 1971.

Berkesi S.(szerk.): Az Urnak zengjen az ének-íffusági énekeskönyv, MRETZS és MRE Kálvin Kiadó, Budapest, 2006, ISBN: 978 963 558 035 4

További ajánlott irodalom:

Berkesi S.: Tenéked zengek éneket, Országos Református Tanáregyesület, Debrecen, 1994, ISBN: 963 044 303 1

Csomasz Tóth Kálmán: A református gyülekezeti éneklés, MRE, Budapest, 1950.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és sajátos jellemzőit, határait, rokon területekhez kapcsolódik, fejlődik.

b) képességei

- Lehetőségeihez mérten együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel, törekszik, hogy feladatkörén belül új, építő dolgokat indítson, kezdeményezzen az egyházában.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepvállalás a közösség szolgálatában, fejlesztésében, nevelésében.

d) autonómiája és felelőssége

- Munkáját teljes önállósággal, felelősséggel végzi, minden új dologban a jövőbeli dolgok javítása érdekében felelősséggel dönt.
- Véleményét tudása alapján képviseli minden helyzetben.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Veres Györgyné Petrőcz Mária, óraadó****A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k)**, ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Veres Györgyné Petrőcz Mária, óraadó****A tantárgy oktatásáért felelős tanszék:** **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Kommunikáció
Kredittartománya: 3
Felelőse: Dr. Márkus Mihály
Tantárgyai:
 1) Retorika
 2) Beszédtechnika, beszédművelés 1-2

Tantárgy kódja: É015/TÉ015 Tantárgy neve: Retorika Tantárgy neve angolul: Rhetorics	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁶² :	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁶³): gyj Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁶⁴ zárthelyi dolgozatként egy szöveg retorikai szempontú elemzése, valamint a tanult retorikai ismereteket alkalmazó referátum készítése és szóbeli előadása; aktív órai részvétel	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 70 (kredit%) ¹⁶⁵	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1/3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók ismerjék meg a szóbeli és írásbeli megnyilatkozások különféle változatainak helyesírási, beszédtechnikai, nyelvhelyességi és stilisztikai követelményeit, és alkalmazzák azokat a gyakorlatban. Képesek legyenek a klasszikus retorika alapján nyelvi normánkat megközelítő, igényes szövegalkotásra. Magas szintű érvelő készségük alakuljon ki. Megismerjék a hétköznapi és a hivatalos stílusréteg szövegalkotási követelményeit, azokat magas szinten tudják alkalmazni.

Tematika:

- 1.. Stilisztikai alapfogalmak. A retorika meghatározása. A retorikai művészet szabályai
2. A beszéd részei. A bevezetés. Az elbeszélés
- 3.. A kitérés. A részletezés. A bizonyítás
4. A befejezés. Az elrendezés
5. Az alakzatok
6. A szóképek
- 7.. A pragmatikai alakzatok
- 8.. A társalgási és a publicisztikai stílus

¹⁶² ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁶³ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁶⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁶⁵ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

9. A tudományos stílus. A cédulázás. A hivatkozás
 10. A hivatalos stílus
 11. Szónoki beszédek elemzése
 12. Saját szónoki beszéd készítése, előadása, értékelése

Számonkérési és értékelési rendszer:

A hallgatók **gyakorlati jegyet** szereznek. Három összetevőből alakul ki értékelésük: A szemeszter első felét az elsajátított retorikai és stilisztikai ismeretek ellenőrzésével zárjuk **zárthelyi dolgozattal**.

A szemeszter második felében a gyakorlati jelleg a hangsúlyosabb. Szónoklatok és egyéb szövegművek közös és egyéni elemzésével, **órai munkájukkal**, valamint **retorikai szövegmű készítésével és előadásával** szereznek további jegyet a hallgatók. A saját szövegalkotásban bizonyíthatóan alkalmazzák a szemeszter során megtanult ismereteiket. Különösen fontos szempont, hogy a hallgatók önállóan készítsék szónoki beszédüket.

A zárthelyi dolgozatok időpontjának és a számon kért tananyagának a kijelölése a félév elején történik.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Aczél Petra – Adamik Tamás – Adamikné Jászó Anna: Retorika. Osiris Kiadó, Bp. 2005.

Szörényi László – Szabó G. Zoltán: Kis magyar retorika. Helikon Kiadó, Bp. 1997.

Vonatkozó web-oldal:

https://regi.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/2011_0001_520_retorika/ch01.html

<https://helyesiras.mta.hu/helyesiras/default/akh12>

További ajánlott irodalom:

A magyar helyesírás szabályai (12. kiadás). Akadémiai Kiadó, Bp. 2015.

Gáspári László: Stilisztika. Nemzeti Tankönyvkiadó, 1994 (főiskolai jegyzet)

Hernádi Sándor: Beszédművelés. Osiris K., Bp., 1996

Hernádi Sándor: Helyesírási önképző. Móra Könyvkiadó., Bp., 2016.

Montágh Imre: Nyelvművesség. A beszéd művészete. Múzsák K., Bp., 1989.

Nyelvi illetmán. (Szerk.: Deme László, Grétsy László, Wacha Imre) Ifjúsági Lap- és

Könyvkiadó, Bp., 1987

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri a retorika általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez (stilisztika, beszédművelés, homiletika).

- Részletekbe menően ismeri a retorika tudományának összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát, szakszókincset, kommunikációs sajátosságait, problémamegoldó módszereit és technikáit.

- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat. Pl. plágium, személyiségi jogok tiszteletben tartása.

b) képességei

- A retorika elméleti ismereteit képes gyakorlatban alkalmazni. Képes normakövető, irodalmi szöveg alkotására, előadására. Ismereteit beszédhelyzetnek, hallgatóságnak megfelelően alkalmazza.

- Képes egyéni és kooperatív munkára, empatikus, udvarias mind munkatársaival, mind tárgyalópartnereivel.

- Magas szinten használja a retorika ismeretközvetítési technikáit, szóban és írásban egyaránt jól kommunikál. Fejlett érvelési készsége van, jó meggyőzőkészsége alakul ki.

c) attitűdje

- A „vir bonus”-elv alapján hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.
- Vállalja közössége vezető szerepét, az örök normák és a társadalmi szabályok tiszteletben tartásával cselekszik.
- Magáévá teszi azt az elvet, hogy a folyamatos szakmai szocializáció és a személyes tanulás a közjó szolgálatában áll.

d) autonómiája és felelőssége

- Önállóan végzi munkáját tevékenysége kritikus értékelése és folyamatos korrekciója mellett.
- Szakterülete megalapozó nézeteit felelősséggel vállalja.
- Önálló továbbtanulással vagy szervezett továbbképzések segítségével meglévő készségeit fejleszti, és olyan új kompetenciákat sajátít el, amelyek segítségével alkalmassá válhat egy szervezeten belül felelősségteljes munkakör vállalására.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Márkus Mihály, e. tan. prof. emerit., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Adorján Zoltán István, óraadó, középiskolai tanár**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Kommunikáció

Kredittartománya: 3

Felelőse: Dr. Márkus Mihály

Tantárgyai:

1) Retorika

2) Beszédtechnika, beszédművelés 1-2

Tantárgy kódja: É014/TÉ014	Kreditértéke: 1
Tantárgy neve: Beszédtechnika, beszédművelés 1 (régi név: Beszédművelés)	
Tantárgy neve angolul: Development of oral competence 1	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: szerepfeladatok bemutatása	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): félévi vizsga és évközi beszámoló Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁶⁶ tematikus előadás bemutatása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: nincs tantárgy neve: nincs	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus célja, hogy a hallgatók megismerjék és megtanulják a beszédtechnika elnevezésű tanegység keretében mindazt, amit az előző használatáról, a légzéstől egészen a beszédstílusig tudnunk kell. A beszédtevékenység összetevőinek, a légzésnek, a hangadásnak, a kiejtésnek és a kifejezésnek az elméleti bemutatása után, légző-, hang-, kiejtés-, hangsúly- és ritmusgyakorlatok segítségével gyakoroljuk a helyes beszédet, megtanuljuk uralni a tempót, a hangot és a kiejtést. A beszédtechnikai gyakorlatok segítségével a beszéd a tudat felügyelete alá kerül, és sok gyakorlással irányított, taktikus megnyilatkozássá változik.

A beszédművelés keretében foglalkozunk a nyelvhasználattal kapcsolatos legfontosabb nyelvhelyességi kérdésekkel. Az írásbeli nyelvhasználati kultúra mellett kiemelt hangsúlyt kapnak a szóbeli megnyilvánulások. Az első kurzusrész elsősorban beszédtechnikai gyakorlati ismereteket tartalmaz, a második rész részben elméleti ismeretekkel alapozza meg a hallgatók szakmai felkészítését a szóbeli nyelvhasználatra. Az anyanyelvi műveltséget példaelemzésekkel és helyzetgyakorlatokkal fejlesztjük, amelynek forrásanyagát a magyar reformáció irodalmi hagyatékából, valamint a Magyarországi Református Egyház Istentiszteleti rendtartásának példatárából vesszük.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

¹⁶⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

A vizsga előfeltétele az előadásokon halottak alkalmazása a gyakorlati órákon, valamint a szemeszter során egy előre elkészített esszé-dolgozat felhasználásával 5 perces előadás megtartása. Az előadás témája a magyar reformáció irodalmi, kulturális örökségének, egy szabadon választható református költő, vagy író életművének a bemutatása. A vizsga anyaga az előadásokból és a gyakorlati feladatokból áll össze.

A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az elméleti, mind a gyakorlati tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

HERNÁDI S.: Beszédművelés, Osiris, Budapest, 1996, ISBN: 963-379-2126.

FISCHER S.: A beszéd művészete, Gondolat, Budapest, 1966.

MONTÁGH I.: Tiszta beszéd, Calibra Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-686-426-8.

További ajánlott irodalom:

HERNÁDI S.: Mondd mondatban! Gondolat, Budapest, 1991, ISBN: 963282-481-4.

VITÉZ F.: Beszédgyakorlatok, Néző Pont, Debrecen, 2008, ISBN: 978-96388320-0-9.

MONTÁGH I.: Nyelvművesség. A beszéd művészete. Múzsák kiadó. 1989.

MONTÁGH I.: Figyelem vagy fegyelem?! Az előadói magatartás. Kossuth Könyvkiadó. 1986.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek a szóbeli és írásbeli igényes, kulturált kommunikációhoz.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a gyakorlatban helyesen és innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten alkalmazza a szakterülete ismeretközvetítési technikáit, rendelkezik megfelelő IKT kompetenciával, önállóan képes feldolgozni a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásokat, birtokában van a hatékony információkutatás és -feldolgozás ismereteinek.

c) attitűdje

- Vállalja azokat a speciális viszonyokat és szerephelyzeteket, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen és szabatosan közvetíti, kommunikálja hivatása írásos és szóbeli szövegműveit.

d) autonómiája és felelőssége

- A tanulmányai során kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Márkus Mihály, e. tan. prof. emerit., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Mayerné Pátkai Tünde, óraadó, középiskolai tanár**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Tanszék**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Kommunikáció

Kredittartománya: 3

Felelőse: Dr. Márkus Mihály

Tantárgyai:

1) Retorika

2) Beszédtechnika, beszédművelés 1-2

Tantárgy kódja: TÉ026 Tantárgy neve: Beszédtechnika, beszédművelés 2 Tantárgy neve angolul: Development of oral competence 2	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők¹⁶⁷: szerepfeladatok bemutatása	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹⁶⁸): félévi vizsga és évközi beszámoló Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:¹⁶⁹ tematikus előadás bemutatása	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)¹⁷⁰	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: É014/TÉ014 tantárgy neve: Beszédtechnika, beszédművelés 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A kurzus célja, hogy a hallgatók gyakorlatban alkalmazzák a beszédtechnika elnevezésű tanegység keretében tanultakat az élőszó használatáról, a légzéstől egészen a beszédstílusig. A beszédtevékenység összetevőinek, a légzésnek, a hangadásnak, a kiejtésnek és a kifejezésnek az elméleti bemutatása után, légző-, hang-, kiejtés-, hangsúly- és ritmusgyakorlatok segítségével gyakoroljuk a helyes beszédet, megtanuljuk uralni a tempót, a hangot és a kiejtést. A beszédtechnikai gyakorlatok segítségével a beszéd a tudat felügyelete alá kerül, és sok gyakorlással irányított, taktikus megnyilatkozássá változik.

A beszédművelés keretében foglalkozunk a nyelvhasználattal kapcsolatos legfontosabb nyelvhelyességi kérdésekkel. A beszédművelés célja a magasabb nyelvi szintek (mondatok, mondattömbök, szövegművek) fejlesztése.

Az írásbeli nyelvhasználati kultúra mellett kiemelt hangsúlyt kapnak a szóbeli megnyilvánulások. Az első kurzusrész elsősorban beszédtechnikai gyakorlati ismereteket tartalmaz, a második rész részben elméleti ismeretekkel alapozza meg a hallgatók szakmai felkészítését a szóbeli nyelvhasználatra. Az anyanyelvi műveltséget példaelemzésekkel és helyzetgyakorlatokkal

¹⁶⁷ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁶⁸ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁶⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁷⁰ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

fejlesztjük, amelynek forrásanyagát a magyar reformáció irodalmi hagyatékából, valamint a Magyarországi Református Egyház Istentiszteleti rendtartásának példatárából vesszük.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A vizsga előfeltétele a gyakorlati órákon való aktív részvétel, a szerepfeladatok elvégzése, valamint a szemeszter során egy előre elkészített esszé dolgozat felhasználásával 5 perces előadás megtartása. Az előadás témája a magyar reformáció irodalmi, kulturális örökségének, egy szabadon választható református költő, vagy író életművének a bemutatása.

A vizsga anyaga az előadásokból és a gyakorlati feladatokból áll össze. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A felelet átlagos időtartama 15 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az elméleti, mind a gyakorlati tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Beszédművelés kötelező irodalom:

HERNÁDI S.: Beszédművelés, Osiris, Budapest, 1996, ISBN: 963-379-2126.

FISCHER S.: A beszéd művészete, Gondolat, Budapest, 1966.

MONTÁGH I.: Tiszta beszéd, Calibra Kiadó, Budapest, 1995, ISBN: 963-686-426-8.

GYŐRI L. J.: A magyar reformáció irodalmi hagyományai, RPI, Budapest, 1998. ISBN 963 03 4873 X

Istentiszteleti Rendtartás- Példatár, Kálvin Kiadó, 1985, ISBN: 9635580045

További ajánlott irodalom:

DEME L.: Közéletiség, beszédmód, nyelvi műveltség. Kossuth Könyvkiadó, Budapest, 1978.

HERNÁDI S.: Mondd mondatban! Gondolat, Budapest, 1991, ISBN: 963282-481-4.

VITÉZ F.: Beszédgyakorlatok, Néző Pont, Debrecen, 2008, ISBN: 978-96388320-0-9.

OTTLIK K.: Protokoll. Viselkedéskultúra a mindennapok gyakorlatában. Protokoll '96 Könyvkiadó, Budapest, 1994.

PÉCHY B.: Beszélni nehéz! Magvető Könyvkiadó, Budapest, 1974.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén.

- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek a szóbeli és írásbeli igényes, kulturált kommunikációhoz.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a gyakorlatban helyesen és innovatív módon alkalmazza.

- Magas szinten alkalmazza a szakterülete ismeretközvetítési technikáit, rendelkezik megfelelő IKT kompetenciával, önállóan képes feldolgozni a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásokat, birtokában van a hatékony információkutatás és -feldolgozás ismereteinek.

c) attitűdje

- Vállalja azokat a speciális viszonyokat és szerephelyzeteket, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják. Hitelesen és szabatosan közvetíti, kommunikálja hivatása írásos és szóbeli szövegműveit.

d) autonómiája és felelőssége

A tanulmányai során kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Márkus Mihály, e. tan. prof. emerit., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat) **Mayerné Pátkai Tünde, óraadó, középiskolai tanár**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Tanszék

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Vallás- és felekezetismeret

Kredittartománya: 5

Felelőse: Dr. Márkus Mihály

Tantárgyai:

- 1) Ekkleziasztika
- 2) Vallástudomány
- 3) Egyházismeret, felekezettudomány

Tantárgy kódja: G031/TG031	Kreditértéke: 1
Tantárgy neve: Ekkleziasztika (régí név: Felekezetismeret)	
Tantárgy neve angolul: Ecclesiastics	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): koll.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti	
A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Egyházi szolgálatról, lelkészi, presbiteri hivatásról, egyházalkotmány alapelveiről, az egyházközség és a felső egyházi szintek együttműködéséről.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.</i>	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom:	
Imre Lajos. <i>Ekkleziasztika: Az egyház élete és szolgálata</i> . A Coetus Theologorum Református Theologusok Munkaközösségének Kiadványsorozata 2. Budapest: Bethlen Gábor Irodalmi és Nyomdai Részvénytársaság, 1941.	
Kádár Ferenc. „Ekkleziasztika”. Doktori disszertáció, Debreceni Református Hittudományi Egyetem, 2016.	
További ajánlott irodalom:	
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul	
a) tudása	

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Márkus Mihály, e. tan., prof. emerit., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gyülekezetépítés
Kredittartománya: 3
Felelőse: Dr. Barta Zsolt
Tantárgyai:
 1) Missziológia 1-2

Tantárgy kódja: G034/TG034, TG035 Tantárgy neve: Missziológia 1, 2 (Missziológia 1. régi név: Missziológia) Tantárgy neve angolul: Missiology 1, 2	Kreditértéke: 2, 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. ea. és óraszám: 30, 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): koll. koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%) ¹⁷¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/5, 8/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): G034/TG034 Missziológia 1	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A misszió teológiai alapjai, missziói modellek, a misszió tágabb értelmezése, egyházi missziók és külmisszió. Missziói munka az egyházközségben, részben diakonika, a keresztyén hit képviselője az egyházközség határterületein.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: BOSCH, David J. <i>Paradigmaváltások a misszió teológiájában.</i> Budapest: Harmat, 2005. GOHEEN, Michael W. <i>Keresztyén misszió ma: Bevezetés.</i> Fordította CZÖVEK Tamás. Budapest: Kálvin Kiadó, 2019. NEWBIGIN, Lesslie. <i>Evangélium a pluralista társadalomban.</i> Budapest: Harmat, 2006.	
További ajánlott irodalom: BAUCKHAM, Richard. <i>Bible and Mission: Christian Witness in a Postmodern World.</i> Grand Rapids, Michigan: Paternoster Press, 2003. LAING, Mark. „Missio Dei: Some Implications for the Church”. <i>Missiology: An International Review</i> 37, 1 (2009. január): 89–99. https://doi.org/10.1177/009182960903700110 .	

¹⁷¹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

NEWBIGIN, Lesslie. *The Open Secret: An Introduction to the Theology of Mission*. Grand Rapids, Michigan: Eerdmans, 1995.

VERKUYL, Johannes. „The Kingdom of God as the Goal of the Missio Dei”. *International Review of Mission* 68, 270 (1979. április): 168–176. <https://doi.org/10.1111/j.1758-6631.1979.tb01307.x>.

WAGNER, J. Ross. „Missio Dei: Envisioning an Apostolic Reading of Scripture”. *Missiology: An International Review* 37, 1 (2009. január): 19–32. <https://doi.org/10.1177/009182960903700103>.

WAINWRIGHT, Geoffrey. *Lesslie Newbigin: A Theological Life*. New York: Oxford University Press, 2000.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Ismeri szakterületének sajátos kutatási módszereit, absztrakciós technikáit, az elvi kérdések gyakorlati vonatkozásainak kidolgozási módjait.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gyülekezetépítés
Kredittartománya: 11
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:
 1) Gyülekezeti adminisztráció 2
 2) Gyülekezetépítési blokk
 3) Istentiszteleti gyakorlat 1-2

Tantárgy kódja: TR049 Tantárgy neve: Gyülekezeti adminisztráció 2 Tantárgy neve angolul: Church administration 2	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹⁷²	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul ¹⁷³	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁷⁴ : A félév során valamennyi hallgatónak 1 alkalommal le kell vezetnie egy vezetett presbiteri gyűlést.	
A számonkérés módja: évközi beadandók ¹⁷⁵ Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁷⁶ Egy megadott napirendi pontokkal rendelkező presbiteri jegyzőkönyv, adattári jelentés, valamint egy egyházközségi szabályrendelet elkészítése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati ¹⁷⁷ gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%) ¹⁷⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 10/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy során a következő adminisztrációs részletekkel kell a hallgatóknak megismerkedniük.
 1. Jegyzőkönyvvezetés, határozatszöveg készítése 2. Gyülekezeti jelentések elkészítése 3. Egyházmegyei és egyházkerületi látogatás előkészítése 4. Egyházközségi szabályrendeletek 5. Pályázatok, elszámolás 6. Intézmények fenntartási feladatai

Számonkérési és értékelési rendszer:

¹⁷² a nem kívánt törlendő!

¹⁷³ a nem kívánt törlendő! **Differenciált ismeretek:** szakirány, modern nyelv, szakfordítás.

¹⁷⁴ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁷⁵ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁷⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁷⁷ **elméleti ismeret:** meghatározó mértékben elméleti tudást célzó tananyag, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. előadás) és ismeretellenőrzési (pl. kollokvium, tesztvizsga stb.) módokkal;

gyakorlati ismeret: elméleti tudás gyakorlatba ültetése, vagy eleve gyakorlati/készség jellegű ismeret, az elsajátítására alkalmas ismeretátadási (pl. gyakorlat, szeminárium stb.) és ismeretellenőrzési módokkal (pl. gyakorlati jegy, projektmunka bemutatása, prezentáció stb.)

¹⁷⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

Írásbeli beadandók elkészítése a szorgalmi időszakban. A tárgy teljesítéséhez összesen 3 beadandó feladatot szükséges teljesíteni. Egy olyan presbiteri jegyzőkönyvet, amely egy előre megadott szempontrendszerbe illeszkedik bele (megadott napirendi pontok, presbitériumi létszám, gyülekezettípus alapján). Egy adattári jelentés elkészítése konkrét gyülekezet életéhez kapcsolódóan. A harmadik beadandó egy egyházközségi szabályrendelet, amely lelkészi állásokat, intézményi fenntartói feladatokat, vagy a gyülekezet életének más megadott területét érinti. A félévi jegybe az egyházközségi szabályrendelet 45%-ban, a presbiteri jegyzőkönyv 40%-ban, az adattári jelentés pedig 15%-ban számít bele. A tárgy teljesítése akkor sikeres, ha a hallgató részeredményeinek átlaga eléri az elégséges szintet. Elégtelen szintű teljesítés esetén a tárgy újbóli felvételével teljesíthető a tanegység. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

- A Magyarországi Református Egyház törvényei. 2019. április 1-i állapot. Elérési útvonal: www.reformatus.hu Törvénytár.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiaja és felelőssége

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységét.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Szabó Előd, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Szisztematikus-történeti Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Liturgika

Kredittartománya: 6

Felelőse: Dr. Barta Zsolt

Tantárgyai:

1) Liturgika 1-2

2) Imádságtan

Tantárgy kódja: TG028	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Imádságtan	
Tantárgy neve angolul: Theory of prayer	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A bevezető előadásokat követően a hallgatók önállóan kidolgoznak egy témát, valamint istentiszteleti imádságokat írnak.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 30 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: G020/TG020 Liturgika 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Az istentiszteleti imádságok műfaji, stílusi, tartalmi jellegzetességei adják a tantárgy szerkezetét. Az istentiszteleti imádságok főbb elemei: bűnbánat és odaszánás, epiklézis, dicsőítés és hálaadás, könyörgés és közbenjárás. Az egyes elemek bibliai teológiai és teológiai háttérének megismerését követően az imádságok liturgiai meghatározottságát, valamint az istentiszteleti imádságok stílusát sajátítják el a hallgatók.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Beadandó dolgozat készítése
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: GORZÓ Gellért: <i>Ráday Pál</i> . Budapest, 1915. INCZE Gábor: <i>A magyar református imádság a XVI. és XVII. században</i> . Debrecen, 1931. RÉVÉSZ Imre: <i>Régi magyar imádkozók és imádságaik</i> . In: <i>Protestáns Szemle</i> . 1924. 75.1. SZIGETI JENŐ: <i>A 18. SZÁZAD ELSŐ FELÉNEK MAGYAR PROTESTÁNS IMÁDSÁGIRODALMA</i> .
További ajánlott irodalom: ARNOLD, Eberhard. <i>Poems and Rhymed Prayers</i> . Robertsbridge: Bruderhof Foundation, 2003. BITTON-ASHKELONY, Brouria. <i>Prayer and Worship in Eastern Christianities, 5th to 11th Centuries</i> . 1. kiad. New York: Routledge, 2016. https://doi.org/10.4324/9781315601977 .

COLLEDGE, Edmund. „The church at prayer: to God the Holy Trinity”. *The Way* 18, 4 (1978. október): 310–318.

CULLMANN, Oscar. *Das Gebet Im Neuen Testament: Zugleich Versuch Einer Vom Neuen Testament Aus Zu Erteilenden Antwort Auf Heutige Fragen*. Tübingen: J.C.B. Mohr, 1994.

HAMMERLING, Roy, szerk. *A History of Prayer: The First to the Fifteenth Century*. Brill's Companions to the Christian Tradition 13. Leiden: Brill, 2008.

WILES, Gordon P. *Paul's Intercessory Prayers: The Significance of the Intercessory Prayer Passages in the Letters of St Paul*. Cambridge: Cambridge University Press, 2007.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.

- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolasát és adott források alapján történő kidolgozását.

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. Fokozat): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. Fokozat): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Liturgika

Kredittartománya: 6

Felelőse: Dr. Barta Zsolt

Tantárgyai:

1) Liturgika 1-2

2) Imádságtan

Tantárgy kódja: G020/TG020, G081/TG081	Kreditértéke: 2, 2
Tantárgy neve: Liturgika 1, 2	
Tantárgy neve angolul: Liturgics 1, 2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: rögzített kép- és hanganyagok bemutatása	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): koll. koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20, 20 (kredit%) ¹⁷⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5/7, 6/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): -	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A hallgatók megismerkednek a liturgika bibliai, teológiai és elméleti alapjaival, valamint betekintés nyernek a liturgiátörténetbe. A hallgatók megismerkednek a magyar református istentiszteleti rendtartások szerkezetével, valamint gyakorlati útmutatást kapnak a rendtartások megfelelő használatához.
Számonkérési és értékelési rendszer:
<i>Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.</i> Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: BARTHA Tibor. <i>Istentiszteleti rendtartás</i> . Budapest: Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, 1985. HAFENSCHER Károly. <i>Liturgika: A keresztyén istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus szellemben</i> . Budapest: Luther Kiadó, 2010. 139-206. PAP Ferenc. <i>Az egyházi év</i> . Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem, 2016. PÁSZTOR János. <i>Liturgika: A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában</i> . Komárno: Calvin János Teológiai Akadémia, 2002. 1-73; 145-233.

¹⁷⁹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

RAVASZ László, szerk. *Ágenda: A Magyar Református Egyház liturgiás könyve*. Budapest: Magyarországi Református Egyház, 1927.

RAVASZ, László. "A Református Istentisztelet Alapelvei." 8–14 in *Ágenda: A Magyar Református Egyház Liturgiás Könyve*. Református Egyházi Könyvtár XV. Budapest: Magyarországi Református Egyház, 1927.

További ajánlott irodalom:

ALBRECHT, Christoph. *Einführung in Die Liturgik*. 5. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht, 1995.

HAFENSCHER, Károly. *Liturgika: A keresztény istentisztelet protestáns megközelítésben, ökumenikus Szellemben*. Budapest: Luther Kiadó, 2010.

JONES, Cheslyn, Edward YARNOLD, Geoffrey WAINWRIGHT, and Paul BRADSHAW, eds. *The Study of Liturgy*. London: Oxford University Press, 1992.

OLD, Hughes Oliphant. *Worship: Reformed according to Scripture*. Louisville, Kentucky: Westminster John Knox Press, 2002.

PÁSZTOR, János. *Liturgika: A magyar református istentisztelet múltja, jelene és jövője a Szentírás világosságában*. Komárno: Calvin János Teológiai Akadémia, 2002.

RAVASZ, László. "A Református Istentisztelet Alapelvei." 8–14 in *Ágenda: A Magyar Református Egyház Liturgiás Könyve*. Református Egyházi Könyvtár XV. Budapest: Magyarországi Református Egyház, 1927.

WAINWRIGHT, Geoffrey, and Karen B. WESTERFIELD Tucker, eds. *The Oxford History of Christian Worship*. Oxford: Oxford University Press, 2005.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Birtokában van azon ismeretek körének, amelyek szükségesek az adott és más képzési területen folyó doktori képzésbe való belépéshez.
- Részletekbe menően ismeri a szakterületéhez kapcsolódó jogi szabályozást, az etikai normákat.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati háttérrel.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pasztorálpszichológia

Kredittartománya: 9

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Poimenika
- 2) Csoportvezetés a gyülekezeti munkában
- 3) Pasztorálpszichológia
- 4) Lelkigondozói blokk

Tantárgy kódja: G051/TG051	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Poimenika	
Tantárgy neve angolul: Theory of pastoral care	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, esetismertetések	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁸⁰): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁸¹ lelkigondozói esettanulmány készítése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 (kredit%) ¹⁸²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 4/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: G050/TG050 tantárgy neve: Valláslélektan	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja a lelkigondozás területén szükséges elméleti alapismeretek megszerzése az alábbi tematika mentén:

A lelkigondozás helyének meghatározása a gyakorlati teológiában - A XX. sz.-i lelkigondozás fő

irányvonalai: a hétköznapi/diakóniai - a kérügmátikus - a terapeutikus - a rituális lelkigondozás.

A pizsoterapiás lelkigondozás elmélete és gyakorlata.

A lelkigondozó kompetenciája.

Lelkigondozás a lelkészi munkában.

Életesemények a lelkigondozásban

A lelkigondozás alkalmi.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. Egy elméleti kérdés (A) és egy lelkigondozói esetre történő reflexió az elmélet alapján (B). A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30

¹⁸⁰ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁸¹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁸² Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészt legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A vizsgázó feladata, hogy a fent meghatározott témákat a vizsgaanyag alapján, annak kritikai és konstruktív tanulmányozásával bemutassa, illetve számot adjon mind a szakirodalom ismeretéről, mind a tárgyhoz tartozó fogalmi szókészlet használatának a készségéről. A félévi jegybe az órai részvétel és aktivitás is beleszámít. A felelet osztályozása:

Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni.

Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja.

Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is.

Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri.

Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyságot.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Hézszer Gábor: A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve. Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.

Margaret Ferris: Együttérzés lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára. SOTE-Párbeszéd Alapítvány, Budapest, 2004.

További ajánlott irodalom:

Németh Dávid: Isten munkája és az ember lehetőségei a lelkigondozásban. Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.

Peter Bukowski: Hogyan vigyük be a Bibliát a lelkigondozói beszélgetésbe? Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.

Gyökössy Endre: Életápolás. Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2003.

Timm H. Lohse: Villámbeszélgetések. Kálvin Kiadó, Budapest, 2009.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- lelkigondozói ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- lelkigondozói attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- lelkészi, lelkigondozó feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló lelkigondozói alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a lelkigondozói megkeresések és spontán szituációk iránt
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a segítő foglalkozásuakkal történő szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások életproblémáit

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi a lelkészi munka lelkigondozó, lelkikísérői területét esetenként egyéni szupervízió igénybevételével
- felelősséget vállal a hozzá forduló segítséget kérők és általa vezetett csoportok lelki folyamataiban nyújtott segítségadásban
- felkészülten reflektál saját tevékenységének lélektani és hitbeli következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pasztorálpszichológia

Kredittartománya: 9

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Poimenika
- 2) Csoportvezetés a gyülekezeti munkában
- 3) Pasztorálpszichológia
- 4) Lelkigondozói blokk

Tantárgy kódja: TG065	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Csoportvezetés a gyülekezeti munkában	
Tantárgy neve angolul: Managing teams in the ministry of congregation	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, esetismertetések, hospitálás	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁸³): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁸⁴ hospitálási napló, reflexiós napló	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%) ¹⁸⁵	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 9/7	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: G080/TG084 tantárgy neve: Pasztorálpszichológia	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Az alapvető csoportfolyamatok megismerése a vonatkozó szakirodalom feldolgozásával és csoportos feladatokon keresztül sajátélményű tapasztalatok szerzése. Mindezek kommunikációs vonatkozásainak elemzése. A hallgató a kurzus során képessé válik a hatékony vezetés kommunikációs eszközeinek megértésére és kompetens gyakorlására.

Kommunikációs készségfejlesztés:

- Erősségeink/gyengeségeink a kommunikációban
- Nonverbális kommunikáció
- Asszertív kommunikáció
- Konfliktuskezelés
- Prezentációs technikák
- Tárgyalástechnika

Csoportvezetési ismeretek:

- Az egyén és a csoport
- Csoportfejlődés fázisai

¹⁸³ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁸⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁸⁵ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

- Csoportdinamika
- Csoporton belüli szerepek
- Szociometria
- Vezető és vezetettek
- Konfliktuskezelés a csoportban
- Megbeszélések facilitálása

Számonkérési és értékelési rendszer:

Aktív órai részvétel, egyéni fejlődési terv, reflexiós napló megadott szempontok alapján, hospitálási napló, zárthelyi dolgozat a vizsgaidőszakban.

Érdemjegy számítása:

Reflexiós napló – 5 %

Hospitálási napló – 5 %

Zárthelyi dolgozat – 90 %

Ha ezek közül bármelyik hiányzik, az a félév nem teljesítését jelenti.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

König, Oliver - Schattenhofer, Karl: Bevezetés a csoportdinamikába. In Dynamics Consulting Kft., Budapest, 2014.

Gellert, M. – Nowak, C.: A csapatépítés nagykönyve – Csapatépítés, csapatmunka, csoporttanácsadás elmélete és gyakorlata. Z-Press, Miskolc. 2010. 19-27, 58-75, 188-197, 314-332. oldalak

Schulz Von Thun, F.: A kommunikáció zavarai és feloldásuk. Háttér Kiadó, Budapest, 2012.

Siba Balázs – Siba-Rohn Hilda: Élettérkép – Az élettörténeti munka elmélete és gyakorlata.

Kálvin Kiadó, Budapest, 2013.

További ajánlott irodalom:

Belbin, M.: A team – avagy az együttműködő csoport. Edge 2000. Bp. 2003.

Em Griffin: Együtt-lét. Harmat Kiadó. Bp. 2003.

Forgas, Joseph P.: A társas érintkezés pszichológiája, Kairos Kiadó, Budapest, 2007.

Goleman, Daniel: Érzelmi intelligencia a munkahelyen. Edge, Budapest, 2000.

Mérei Ferenc: Közösségek rejtett hálózata. Osiris K. Bp.2004.

Mewaldt, A.- Gailius, Z.: Ifjúsági csoportvezetők gyakorlati kézikönyve. Nagyító Alapítvány

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- kommunikációspszichológiai és csoportdinamikai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete

b) képességei

- lelkeszi, lelkigondozó feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló kommunikációs és csoportdinamikai kihívásokat

c) attitűdje

- nyitott a kommunikációs és csoportdinamikai kihívások iránt
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- önmaga iránti felelősséggel hordozza a szolgálatában rábízott csoportokat

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi a lelkészi munka kommunikációs és csoportvezetési területeit esetenként egyéni szupervízió igénybevételével
- felelősséget vállal az általa vezetett csoportok lelki folyamataiban nyújtott segítségadásban
- felkészülten reflektál saját tevékenységének lélektani és hitbéli következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pasztorálpszichológia

Kredittartománya: 9

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Poimenika
- 2) Csoportvezetés a gyülekezeti munkában
- 3) Pasztorálpszichológia
- 4) Lelkigondozói blokk

Tantárgy kódja: G080/TG084	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Pasztorálpszichológia	
Tantárgy neve angolul: Pastoral psychology	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, esetismertetések	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁸⁶): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁸⁷ lelkigondozói esettanulmány készítése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 60 (kredit%) ¹⁸⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/5	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: G050/TG050 tantárgy neve: Valláslélektan	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja: A pasztorálpszichológia a gyakorlati teológiai munkához, a lelkipásztori szolgálatban megvalósuló területekhez kíván olyan ismereteket nyújtani, melyek segítenek a pásztorlás gyakorlatára történő tudatos reflektálásban. Ehhez a hallgatók elé tárja a pasztorálpszichológia főbb kutatási területeit, módszereit és eredményeit, így lehetőséget teremtve a hallgatókban az önismeret, a kommunikációs képesség és a lelkeszi szolgálathoz, legfőképpen a lelkigondozáshoz, lelki beszélgetések vezetéséhez szükséges attitűdök fejlődéséhez, illetve felkészíti őket a gyülekezeti tagokkal/segítségét kérőkkel és az esetleges, velük kapcsolatban álló terápiát végző, terápiás folyamatokat kísérő szakemberekkel történő együttműködésre.

Tematika:

1. Mi a pasztorálpszichológia?
2. A pszichoterápia és a lelkigondozás kapcsolata
3. Mit tanulhatunk a mélylélektantól?
4. Mit tanulhatunk a humanista pszichoterápiától?
5. Mit tanulhatunk a logoterápiás pszichoterápiától?
6. A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei

¹⁸⁶ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁸⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁸⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

7. A lelkigondozó személye a pasztorálpszichológia szemléletében
8. A segítség pasztorálpszichológiai szemlélete
9. A beszélgetés vezetése
10. Villámbeszélgetések
11. A hit szimbólumai a lelkigondozás folyamatában

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szöbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészről áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. Egy elméleti kérdés (A) és egy lelkigondozói esetre történő reflexió az elmélet alapján (B). A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészről legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A vizsgázó feladata, hogy a fent meghatározott témákat a vizsgaanyag alapján, annak kritikai és konstruktív tanulmányozásával bemutassa, illetve számot adjon mind a szakirodalom ismeretéről, mind a tárgyhoz tartozó fogalmi szókészlet használatának a készségéről. A félévi jegybe az órai részvétel és aktivitás is beleszámít. A felelet osztályozása: Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni. Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja. Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is. Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri. Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyosságot.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Hézszer Gábor, *A pásztori pszichológia gyakorlati kézikönyve*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.
Margaret Ferris, *Együttérzés. Lelkigondozói és lelkivezetői alapismeretek keresztény segítők számára*, SOTE-Párbeszéd Alapítvány, Budapest, 2004.

További ajánlott irodalom:

Baumgartner Isidor, *Pasztorálpszichológia*, Budapest, 2003.
Hézszer Gábor, *Miért? Pasztorálpszichológiai tanulmányok*, Budapest, 1997.
Klessmann, Michael, *A klinikai lelkigondozás kézikönyve*, Debrecen, 2002.
Tringer László, *A gyógyító beszélgetés*, Budapest, 1992.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- pasztorálpszichológiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- lelkigondozói attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- lelkészi, lelkigondozó feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg

- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló lelkigondozói alkalmak mögött lévő lélektani mintázatokat

c) attitűdje

- nyitott a lelkigondozói megkeresések mögött lélektani mintázatokra
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a segítő foglalkozásúakkal történő szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások életproblémáit

d) autonómiája és felelőssége

- felelősséget vállal a hozzá forduló segítséget kérők és általa vezetett csoportok lelki folyamataiban nyújtott segítségadásban
- felkészülten reflektál saját tevékenységének lélektani és hitbeli következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pedagógia
Kredittartománya: 2
Felelőse: Dr. Kaszó Gyula
Tantárgyai:
 1) Valláspedagógia

Tantárgy kódja: TG080 Tantárgy neve: Valláspedagógia Tantárgy neve angolul: Pedagogics of religion	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező ¹⁸⁹	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ¹⁹⁰ : (ön-)reflexiós olvasónapló készítése kiadott irodalom alapján	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁹¹): Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, (ön-)reflexiós olvasónapló készítése a szorgalmi időszakban. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁹²	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%) ¹⁹³	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy vizsgálja a vallásosság jelentőségét az egyén és a társadalom életében, a vallásosság alakulásának életkori sajátosságait, valamint a vallási szocializáció hatásait, miközben rámutat a vallásosság fejlesztésének pedagógiai lehetőségeire. A tantárgy célja, hogy alapvető bevezetést adjon a valláspedagógiába: eligazítást a meghatározás és enciklopédiai besorolás, a cél, feladat és tárgy, a kutatás területei és a történelmi alakulás, a súlypontok és segédtudományok tekintetében, valamint mérvadó információkat szolgáltatson olyan témákban, mint a fejlődés és fejlesztés, a vallástanár személyének jelentősége és a valláspedagógiai kompetenciák.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban *(ön-)reflexiós olvasónaplót írnak a félév elején meghatározott időpontig és az ugyanakkor megjelölt szakirodalom segítségével.* Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet.

A szóbeli vizsga kiadott tételsor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A vizsga akkor

¹⁸⁹ a nem kívánt törlendő!

¹⁹⁰ ha vannak, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

¹⁹¹ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁹² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁹³ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

sikeres, ha a hallgató minden tételt legalább elégséges szinten teljesített. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzat 36-37 §-aiban rögzített kritériumok alapján történik. A félévi osztályzatot a félévet lezáró kollokvium érdemjegye adja.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Boross Géza, *Bevezetés a valláspedagógiába* (egyetemi jegyzet KRE HTK), Budapest, 1996.
Németh Dávid, *Hit és nevelés*, Budapest, 2002.
Schweitzer, Friedrich, *Vallás és életút. Vallási fejlődés és keresztyén nevelés gyermek- és ifjúkorban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1995.

További ajánlott irodalom:

Adam, Gottfried/Lachmann, Rainer (Hg.), *Religionspädagogisches Kompendium* (5. Aufl.), Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 1997.
Boross Géza, *Katechetika* (egyetemi jegyzet KRE HTK), Budapest, 1990.
Feifel, Erich/Leuenberger, Robert/Stachel, Günter/Wegenast, Klaus, *Handbuch der Religionspädagogik*, Band 1., Gerd Mohn, Benziger Verlag, Gütersloh, 1973.
Grethlein, Christian, *Religionspädagogik*, de Gruyter Lehrbuch, Berlin-New York, 1998.
Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), *Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény*, KRE HTK, Budapest, 2001.
Rothangel, Martin/Adam, Gottfried/Lachmann, Rainer (Hg.), *Religionspädagogisches Kompendium* (7. Aufl.), Vandenhoeck & Ruprecht, Göttingen, 2012.
Schröder, Bernd, *Religionspädagogik*, Mohr Siebeck, Tübingen, 2012.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- a hallgató ismerje a tantárgy kapcsán használt fogalomrendszert és a vallásos fejlődés törvényszerűségeit

b) képességei

- elmélyített problémaérzékenységgel tudja kísérni és gazdagítani a különböző korosztályok vallási fejlődését

c) attitűdje

- maradjon nyitott az eszmecserére és párbeszédre, miközben vállalja teológiailag megalapozott álláspontját, és törekedjen annak megértetésére

d) autonómiája és felelőssége

- interakcióban fejlessze és képviselje saját meggyőződését a más nézőpontok tiszteletben tartása mellett

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Kaszó Gyula, óraadó, PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Kaszó Gyula, óraadó, PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pszichológia

Kredittartománya: 8

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Pszichológiai alapismeretek
- 2) Valláslélektan
- 3) Egészségesen a hit útján – egészségesen a lelkeszi szerepben

Tantárgy kódja: É003a/TÉ003	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Pszichológiai alapismeretek	
Tantárgy neve angolul: Introduction to psychology	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: kollokvium	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁹⁴	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti	
gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 10 (kredit%) ¹⁹⁵	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 1/3	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgatók ismerjék meg a pszichológia tudományát, kutatási területeit, elméleti és módszertani ismereteit, melynek segítségével váljanak képessé a „hétköznapi pszichológia” és a tudományos pszichológia közötti különbség felismerésére és megértésére. Célja továbbá bemutatni az általános pszichológia fontosabb témaköreit, a pszichés működés alaptörvényeit, a lelki jelenségek vizsgálati és kutatási eredményeinek alkalmazási lehetőségeit.

1. A pszichológia természete, a pszichológia rövid története. Nézőpontok, irányzatok a pszichológiában: a biológiai megközelítés, a pszichoanalízis.
2. Nézőpontok, irányzatok a pszichológiában: behaviorizmus, kognitív pszichológia, a fenomenológiai/humanisztikus pszichológia.
3. A pszichológia területei: általános pszichológia és alkalmazott pszichológiák. Fejlődés-, szociálpszichológia, személyiségpszichológia. A pszichológia módszerei.
4. Érzékelés (sensatio), észlelés (percepció). Pszichofizika, küszöb, szignáldetekciós elmélet. A perceptuális szerveződés, perceptuális konstanciák. Felülről lefelé irányuló folyamatok.
5. A tanulás fogalma, típusai. Klasszikus kondicionálás, instrumentális kondicionálás. Belátásos tanulás. Szociális tanulás. A tanulást befolyásoló tényezők.
6. Figyelem

¹⁹⁴ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁹⁵ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

7. Az emlékezés jelenségek köre. Az emlékezet szakaszai, típusai. Szenzoros emlékezet, rövid távú és hosszú távú emlékezet, ezek jellegzetességei. Az emlékezést befolyásoló tényezők, az emlékezet fejlesztése.
8. A gondolkodás, a képzelet és a nyelv.
9. A motiváció-témakör alapfogalmai (ösztön, drive, drive-redukciós hipotézis, incentive, homeosztázis). Maslow elmélete a szükségletekről. Fiziológiai, kognitív és szociális szükségletek. A teljesítmény-motiváció.
10. Az érzelmek. Az érzelmek összetevői: élettani vonatkozások, kognitív komponens, az érzelem élménye, érzelmkifejezés. Érzelemelméletek.
11. Szellemi képességek: intelligencia, kreativitás, tehetség.
12. Személyiség, személyiségelméletek, személyiségvizsgáló módszerek.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A tantárgy aláírás, majd kollokvium eredményes teljesítésének kötelezettségével fejeződik be. Az aláírás feltételei: Az előadásokon való részvétel kötelező, megengedett max. 30%-os hiányzási túréssal.

Az aláírás megszerzésére a vizsgaidőszak kezdetéig van lehetőség! Az aláírás megszerzésével bocsátható a hallgató vizsgára.

A kollokvium kérdései tartalmazzák az előadások és a kötelező irodalmak ismeretanyagát!

A szóbeli vizsgán fél óras felkészülés után 20-25 perc áll a hallgató rendelkezésére a vizsgakérdés/témakör kifejtésére.

Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni.

Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja.

Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is.

Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri.

Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyosságot.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Séra László: Általános pszichológia, Comenius Bt Pécs. 2001.

Atkinson: Pszichológia. Osiris Kiadó, Budapest. 2000.

További ajánlott irodalom:

D.O. Hebb: A pszichológia alapkérdései. Medicina, Budapest. 2000.

Révész Gy.-Bernáth L.: Bevezetés a pszichológiába.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- Válgjon tájékozottá a hallgató az általános pszichológia kérdéseiben.

b) képességei

- Legyen képes a hallgató a megismerési folyamatok, a motiváció és az emóciók önreflektív elemzésére, értelmezésére.
- Legyen képes felismerni személyisége értékrendjét.

c) attitűdje

- Legyen nyitott pszichológiai ismeretek önálló feldolgozására és véleményalkotásra.

d) autonómiája és felelőssége

-Önállóan tudja alkalmazni a pszichológia ismeretanyagát a katechetikai munkája során (önismeret, társismeret, segítő beszélgetés, konfliktuskezelés...).

- Felelősen tájékozódjon a szolgálatához szükséges további pszichológiai elméletek és módszerek iránt, és felelősen éljen az önismeret adta lehetőségekkel.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Hegyiné Mráz Erika, óraadó**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pszichológia

Kredittartománya: 8

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Pszichológiai alapismeretek
- 2) Valláslélektan
- 3) Egészségesen a hit útján – egészségesen a lelkeszi szerepben

Tantárgy kódja: G050/TG050 Tantárgy neve: Valláslélektan Tantárgy neve angolul: Psychology of religion	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, esetismertetések	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ¹⁹⁶): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ¹⁹⁷	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 0 (kredit%) ¹⁹⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 2/4	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók megismerjék a valláslélektani kutatások eredményeit, hogy a lélektan segítségével reflektálhassanak azokra a vallásos jelenségekre, amelyekkel mind a személyes életükben és vallásosságukban, mind a gyülekezeti munkában, mind a lelkipozíciózás alkalmain, illetve hittanoktatás során találkozhatnak.

Tematika:

A valláslélektan tudományos besorolása

Hit-vallásosság-vallás

Vallásosság és lelki egészség

A hit és az istenképzet alakulása az élettörténet során

Bűn-bűntudat-megbocsátás

A vallásosság szerepe a szenvedésben és a megküzdési folyamatokban

Az imádság-istenkép-megküzdés kapcsolata

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

¹⁹⁶ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

¹⁹⁷ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

¹⁹⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészéből áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészre legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A vizsgázó feladata, hogy a fent meghatározott témákat a vizsgaanyag alapján, annak kritikai és konstruktív tanulmányozásával bemutassa, illetve számot adjon mind a szakirodalom ismeretéről, mind a tárgyhoz tartozó fogalmi szókészlet használatának a készségéről. A félévi jegybe az órai részvétel és aktivitás is beleszámít.

A felelet osztályozása:

Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni.

Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja.

Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is.

Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri.

Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyosságot.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

F. Schweitzer, Vallás és életút, Bp. 1999. (9-145. o., 185-213. o.)

Németh Dávid, Hit és nevelés, Bp. 2002. (56-87.)

Horváth-Szabó Katalin, Vallás és emberi magatartás, Piliscsaba 2007. (9-57.; 90-131.)

További ajánlott irodalom:

A. Vergote, A., Valláslélektan, Budapest 2001.

Németh Dávid: Pasztorálanthropológia, Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem;

L'Harmattan Kiadó, 2012.

Horváth-Szabó Katalin (szerk.), Valláspszichológiai tanulmányok, Bp. 2003

Horváth-Szabó Katalin (szerk.), Vallásosság és személyiség, Piliscsaba 2007.

B. Grom, Religionspsychologie, Göttingen 1992.

R. Paloutzian, Invitation to the Psychology of Religion, Boston etc. 1996.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- lélektani és valláspszichológiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete

b) képességei

- lelkesíti, lelkipozító feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- szaknyelvi kommunikációban együttműködik
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést

c) attitűdje

- nyitott a lélektan további eredményei, innovációi iránt

- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a segítő foglalkozásúakkal történő szakmai együttműködésre

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi a lelkészi munka lelkigondozó, lelkikísérői területét esetenként egyéni szupervízió igénybevételével
- felelősséget vállal a hozzá forduló segítséget kérők és általa vezetett csoportok lelki folyamataiban nyújtott segítségadásban
- felkészülten reflektál saját tevékenységének lélektani következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Informatika
Kredittartománya: 2
Felelőse: Hamar Zoltán
Tantárgyai:
 1) Egyházi informatika

Tantárgy kódja: É009/TÉ009 Tantárgy neve: Informatika (régi név: Egyházi informatika) Tantárgy neve angolul: Informatics	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 100 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja olyan haladó informatika tudás átadása, mely segítséget nyújt: a) teológiai tanulmányok folytatásában, elsősorban a kutatómunka végzésében, b) a gyakorlati gyülekezeti munka végzésében (adminisztráció, katechézis, kapcsolattartás, hirdetés, szervezés, dokumentáció).

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy:

A félév végére a bemutatott eszközök, szolgáltatások segítségével

1. egyeztetett témájú szemináriumi dolgozat, exegetikai dolgozat vagy szakdolgozat előkészítésének dokumentálása (minimum 10 témábavágó cikk, könyv bibliográfiai adatai, webes elérhetősége, stílusokkal formázott dokumentum, bibliográfiai adatokkal, tartalomjegyzékkel)
2. egy elképzelt vagy valós gyülekezeti alkalom (hittanóra, gyülekezeti kirándulás, hittantábor, zenés áhítat, filmklub, ificsoport, tanévnyitó stb.) előkészítése (kérdőív, körlevél, plakát, prezentáció)
3. opcionálisan: 10 nem említett, de a céloknak megfelelő honlap, számítógépes program összegyűjtése rövid leírással arról, hogy mire használhatók

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

További ajánlott irodalom:

Az előadásokon bemutatott weboldalokról, szolgáltatásokról, technikákról szóló bemutatót megkapják a hallgatók.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizését, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.

c) attitűdje

- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Hamar Zoltán, oktató

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Hamar Zoltán, oktató

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Biblikus Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika
Kredittartománya: 10
Felelőse: Szabóné dr. László Lilla
Tantárgyai:

- 1) Katechetika 1-2
- 2) Vallásdidaktika
- 3) Katechetikai blokk

Tantárgy kódja: TG057 Tantárgy neve: Vallásdidaktika Tantárgy neve angolul: Methodology of religious education	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 45 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, kooperatív tanulási formák	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb¹⁹⁹): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²⁰⁰	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%)²⁰¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/9	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TG080 tantárgy neve: Valláspedagógia	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hit- és erkölcstan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismerteti a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezeti a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba.

Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel.

A vallásdidaktika feladata

Főbb didaktikai koncepciók

A tanár szerepe az oktatásban

Oktatási célok a vallásitanításban

A tantervkészítés alapelvei

Az óra-előkészítés lépései, az óra felépítése

A bibliatanítás didaktikai elvei, a bibliatanítás céljai I.

A bibliai tananyag oktatásának módszerei

A hitvallásismereti tananyag oktatásának didaktikája

A hitvallásismereti tananyag oktatásának módszertana

Az etikai tananyag oktatásának didaktikája

¹⁹⁹ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²⁰⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²⁰¹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

Az etikai tananyag oktatásának módszertana
 Az egyháztörténeti tananyag oktatásának didaktikája
 Az egyháztörténeti tananyag oktatásának módszertana

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli (kollokvium) a vizsgaidőszakban.

A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészről áll, melyet a hallgató két külön cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrészről legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgytematika rögzíti. A vizsgázó feladata, hogy a fent meghatározott témákat a vizsgaanyag alapján, annak kritikai és konstruktív tanulmányozásával bemutassa, illetve számot adjon mind a szakirodalom ismeretéről, mind a tárgyhöz tartozó fogalmi szókészlet használatának a készségéről. A félévi jegybe az órai részvétel és aktivitás is beleszámít.

A felelet osztályozása:

Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni.

Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja.

Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is.

Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri.

Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyságot.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Németh Dávid, Vallásdidaktika KRE- L'Harmattan 2017

További ajánlott irodalom:

K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998

Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998.

Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000

G. Adam/F. Schweitzer (szerk.), Etikai oktatás az iskolában, Bp. 2005.

Homor T. (szerk.), Az etikatanítás gyakorlata, Budapest 2003.

Csepela Jánosné et al., A történelemtanítás gyakorlata, Budapest 2003.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- vallásdidaktikai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- katechetikai feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg

- tudásszerzés, önfeljesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló katechetikai alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi a rá bízott katechetikai területét
- felelősséget vállal a rá bízott gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Szabóné dr. László Lilla f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató: Dr. Németh Tamás, e. tan., PhD, habil.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika
Kredittartománya: 10
Felelőse: Szabóné dr. László Lilla
Tantárgyai:

- 1) Katechetika 1-2
- 2) Vallásdidaktika
- 3) Katechetikai blokk

Tantárgy kódja: G053a/TG053 Tantárgy neve: Katechetika 1 Tantárgy neve angolul: Catechetics 1	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: egyéni gyűjtőmunka, csoportos műhelymunka és mikro-tanítás	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb²⁰²): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²⁰³ zárthelyi dolgozat	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 30 (kredit%)²⁰⁴	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: TG080 tantárgy neve: Valláspedagógia	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A gyülekezetben folyó katechetikai feladatok áttekintése és a hittanoktatás alapvető elméleti ismereteinek elsajátítása az alábbi témák mentén:

Katechetika - bibliai teológiai, egyháztörténeti és valláspedagógiai megalapozás.

A katechézis fejlődéslélektani átgondolása a posztmodern tendenciák közt

Katechézis a gyermekek körében:

- A gyermek helye a kultuszban
- Gyülekezeti gyermekalkalmak
- Gyermekistentisztelet
- További gyermekalkalmak
- Tipikus és egyéni életkori sajátosságok
 - óvodáskor
 - kisiskoláskor
 - serdülőkor

Konfirmáció

Hittanoktatás a RPI által kiadott tankönyvcsalád használatával

Számonkérési és értékelési rendszer:

²⁰² ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²⁰³ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²⁰⁴ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Szöbéli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban, zárthelyi dolgozat a szorgalmi időszakban. A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban zárthelyi dolgozatot írnak. A zárthelyi dolgozat időpontjának és a számon kért tananyag kijelölése a félév elején történik. A dolgozat írásának időtartama 45 perc. A kitöltendő feladatsor rövidebb és hosszabb, kifejtős válaszokat igénylő kérdésekből áll, így az adott feladatok eltérő pontértéket érhetnek. Az elégtelen zárthelyi dolgozatot a félév során legfeljebb egyszer meg lehet kísérelni kijavítani. Ha a javítás sikertelen, akkor a hallgató a félévet nem teljesítette, szóbeli vizsgára nem állhat. Amennyiben a hallgató a zárthelyi dolgozatokat legalább elégségesre teljesíti, vagy elégtelen osztályzatát a szorgalmi időszakban sikeresen javítja, a vizsgaidőszakban szóbeli kollokviumra jelentkezhet. A szóbeli vizsga kiadott tétel sor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti.

A felelet osztályozása:

Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni.

Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja.

Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is.

Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri.

Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyosságot.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Siba – Szabóné – Pángyánszky (szerk.): *Együtt a hit útján*. Gyülekezetpedagógiai kézikönyv. Budapest, Kálvin Kiadó, 2019.

A magyarországi református egyház hit és erkölcstan kerettanterve 1-8., RPI, Budapest, 2012.

A Kálvin Kiadó és a Református Pedagógiai Intézet gondozásában megjelent tankönyvsorozatok

További ajánlott irodalom:

Dr. Gyököcssy Endre: *Hogyan tartsunk gyermek-bibliaórát?* Kálvin Kiadó, Budapest, 2004.

Magyar Református Nevelés, 2011/2., *Gyermekek az egyházban*.

Magyar Református Nevelés, 2010/1., *Fiatalok az egyházban*.

Magyar Református Nevelés, 2017/2., *Megújuló katechézis*.

Szabóné László Lilla: *Gyermek-halál-gyász*. In Magyar Református Nevelés, 2012/1, 28-36.

Szabóné László Lilla: *Missziói paradigmaváltás a gyermekek körében*. In Magyar Refomrátus Nevelés, 2012/3, 64-72.

Drámagyakorlatok a bibliatanításban, Budapest, REMA, 2006.

Horogötletek a bibliatanításban, Budapest, REMA, 2011.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- gyülekezetpedagógiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- katechetikai feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló katechetikai alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi és vezeti a lelkeszi munka katechetikai területét
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika

Kredittartománya: 10

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Katechetika 1-2
- 2) Vallásdidaktika
- 3) Katechetikai blokk

Tantárgy kódja: TG054 Tantárgy neve: Katechetika 2 Tantárgy neve angolul: Catechetics 2	Kreditértéke: 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 45 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, kooperatív tanulási formák	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²⁰⁵): kollokvium Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²⁰⁶ zárthelyi dolgozat	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%) ²⁰⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/9	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: G053a/TG053 tantárgy neve: Katechetika 1	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A gyülekezeti gyermek, ifjú és felnőtt katechézisben használható módszerek és a hozzájuk kapcsolódó didaktikai megfontolások elsajátítása, különös figyelemmel az általános iskolai hitoktatáshoz kiadott új hittankönyv-család használatára a következő témák mentén:

Óravázlat felépítése és elemei

RPI hittankönyv-család, tanári kézikönyv és digitális feladatbank

Biblia használata, történetmesélés, kreatív írás

Imádság, csend, meditáció

Szemléltetés, képek, belső képek, ábrázolás, rajz

Zene, ének, zenélés

Játék, mozgás, tánc

Fegyelmezés, számonkérés módjai

Számonkérési és értékelési rendszer:

Szóbeli (kollokvium) a vizsgaidőszakban, beadandók a szorgalmi időszakban.

A számonkérés első lépéseként a hallgatók a szorgalmi időszakban három beadandó dolgozatot készítenek el, melyek tematikája:

²⁰⁵ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²⁰⁶ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²⁰⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

1. Választott bibliai történethez cél, csomó, csúcspont meghatározása; történetmondás részletes kidolgozása, történetmondás közbeni aktivitás meghatározása.

2. A korábban választott bibliai történethez kreatív írás két (egy rövidebb, egy hosszabb) műfajban, szemléltetés, rajzos/különböző grafikai módszerekkel történő feldolgozás.

3. A választott történet feldolgozásához három játék adaptálása megnevezett játékgyűjteményből. Három feladat készítése az RPI digitális feladatbank számára.

A beadási határidők kijelölése a félév elején történik.

A szóbeli vizsga kiadott tétel sor alapján történik, melyet az aktuális félév tárgytematikája rögzít. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. Póttétel húzására van lehetőség. A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti.

A felelet osztályzása:

Elégtelen (1) a felelet, ha a vizsgázó sem a témakör rövid vázlatát, sem pedig a témához kapcsolódó alapfogalmak definícióját nem tudja megadni.

Elégséges (2) a felelet, ha a vizsgázó a kérdéskör alapfogalmait értelmezni tudja.

Közepes (3) a felelet, ha a vizsgázó ismeri a kérdéskör alapfogalmait, s tanári segítséggel képes a témakör logikai összefüggéseinek bemutatására is.

Jó (4) a felelet, ha a vizsgázó logikusan felépített válaszában önállóan kifejti a tétel (vizsgakérdés) valamennyi fontos tényét, összefüggését, ám a tételhez kapcsolódó kötelező irodalmat nem, vagy csak hiányosan ismeri.

Jeles (5) a felelet, ha a vizsgázó mind a tétel, mind pedig a kötelező irodalom ismeretéről logikusan felépített, önálló, részleteiben is kifogástalan, az összefüggéseket hiánytalanul feltáró válasz keretében tesz tanúbizonyosságot.

A félévi osztályzatot az évközi beadandók és a félévet lezáró kollokvium érdemjegyének átlaga adja. A beadandók átlagjegyébe minden megírt házidolgozat osztályzata beleszámít.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Siba – Szabóné – Pángyánszky (szerk.): *Együtt a hit útján. Gyülekezetpedagógiai kézikönyv.* Budapest, Kálvin Kiadó, 2019.

A magyarországi református egyház hit és erkölcstan kerettanterve 1-8., RPI, Budapest, 2012.
A Kálvin Kiadó és a Református Pedagógiai Intézet gondozásában megjelent tankönyvsorozatok

További ajánlott irodalom:

Fodorné Nagy Sarolta: *A katechézis kommunikációs problémái.* Budapest, Kálvin Kiadó, 1995. (11-69. o., 115-180. o.)

Dr. Németh Dávid: *Hit és nevelés.* Budapest, 2002.

Szabóné, László Lilla: *Mi fán terem a gyermek-istentisztelet? 2. rész: Liturgiai és didaktikai megfontolások.* Magyar Református Nevelés: Református Pedagógiai Szaklap, Budapest, 2017. 38-48. o.

Szabóné, László Lilla: *Mi fán terem a gyermek-istentisztelet?: 1. rész: Gyakorlati teológiai megalapozás* Magyar Református Nevelés: Református Pedagógiai Szaklap, Budapest, 2017. 5-14. o.

Ch. Grethlein: *Gemeindepädagogik*, Berlin-New York, 1994.

V. Elsenbast (Hg.): *Handbuch für die Arbeit mit Konfirmandinnen und Konfirmanden*, Gütersloh, 1998.

F. Schweitzer, *Die Suche nach eigenem Glauben*, Gütersloh, 1996.

G. Adam/ R. Lachmann (Hg.): *Neues Gemeindepädagogisches Compendium*, Göttingen 2008.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- gyülekezetpedagógiai ismeretek

- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- katechetikai feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló katechetikai alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi és vezeti a lelkeszi munka katechetikai területét
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Homiletika
Kredittartománya: 23
Felelőse: Dr. Barta Zsolt
Tantárgyai:

- 1) Homiletika 1-2
- 2) Vizsgaistentisztelet
- 3) Igehirdetési blokk
- 4) Homiletikai gyakorlat 1-6
- 5) Prédikációírás

Tantárgy kódja: G014a/TG014, G015/TG015 Tantárgy neve: Homiletika 1, 2 Tantárgy neve angolul: Homiletics 1, 2	Kreditértéke: 2, 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: Homiletika 1: szakmai törzsanyag – gyakorlati teológiai modul Homiletika 2: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: ea., ea. és óraszám: 30, 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: előadás mellett megbeszélés, gyakorlati prédikációelemzés – feldolgozás	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): koll., koll. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: dupla előadásonként előző óra anyagának írásbeli kérdések alapján történő számonkérés	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti, elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20, 20 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/5, 4/6	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Elméleti homiletika megalapozása, homiletikai bevezetés: elvi, praktikus, materiális, történeti homiletika

Számonkérési és értékelési rendszer: Szemeszterenként kollokvium

Szóbeli vizsga (kollokvium) a vizsgaidőszakban. A vizsga egy „A” és egy „B” tételrészből áll, melyet a hallgató közös cédulán húz. A felelet előtt a felkészülésre legalább 15, legfeljebb 30 perc áll rendelkezésre. A két felelet együttes átlagos időtartama 20 perc. A vizsga akkor sikeres, ha a hallgató mind az „A”, mind pedig a „B” tételrész legalább elégséges szinten teljesítette. Póttétel húzására van lehetőség. Póttétel húzása esetén az elérhető legmagasabb osztályzat a közepes (3). A felkészülési idő a vizsgázót a póttétel esetén is megilleti. Az adott félév tételsorát az aktuális tárgyatematika rögzíti. A felelet osztályozása a Tanulmányi és Vizsgaszabályzatban rögzített kritériumok alapján történik.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Nagy István, Homiletika, Pápa, 2019
 Boross Géza, Homiletika, Pápa, 2015
 Nagy István, Kazuáliák homiletikuma, Budapest, 2003
 Boross Géza, Hogyan prédikáljunk ma, Budapest, 1985

További ajánlott irodalom:

Ravasz László, A gyülekezeti igehirdetés elmélete I., Pápa, 1905
 Joó Sándor, A húsvét homiletikuma, Debrecen, 1942
 Dr. Szathmáry Sándor, Ünnepeink üzenete, Miskolc, 2005
 Nagy István, Szemelvények a keresztyén prédikáció történetéből, Budapest, 2009
 Fekete Károly, A gyülekezetépítés szolgálatában, Budapest, 2000
 Fekete Károly, Homiletika, Debrecen, 1993
 Fekete Károly, Retorika, Debrecen, 1994
 Fred Craddock, A prédikálás, Pápa, 2018
 Steinbach József, Istenből szólunk, Homiletikai tanulmányok, Pápa, 2016

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát, különös tekintettel a homiletika tanegységre, elsősorban az elméleti alapismeretekre.

b) képességei

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és kidolgozását.
- Nyitott marad az eszmecserére és párbeszédre, miközben vállalja teológiaiilag megalapozott álláspontját, és törekszik annak megértetésére.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Steinbach József, kutató, dr. h. c.**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gyülekezetépítés
Kredittartománya: 11
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:

- 1) Gyülekezeti adminisztráció 2
- 2) Gyülekezetépítési blokk
- 3) Istentiszteleti gyakorlat 1-2

Tantárgy kódja: GYKG023/TG068	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Gyülekezetépítési blokk	
Tantárgy neve angolul: Church planting seminar	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: a kurzus során meghatározott téma kidolgozása	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): egyéb Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 20 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 11	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Gyakorlati tapasztalatokra építve a lehetséges gyülekezetmodellek kidolgozása.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A háromnapos képzés során a hallgatók megismerkednek számos gyülekezetépítési modellel, továbbá a gyülekezetépítés kihívásaival. A számonkérés főbb szempontjai: írásos reflexió kiértékelése.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: PÜSKI Lajos. <i>Érdeklődéstől elköteleződésig</i> . Budapest: Kálvin Kiadó, 2013. RENDLE, Gilbert. <i>Leading Change in the Congregation: Spiritual & Organizational Tools For Leaders</i> . Bethesda: Alban Books, 2007.
További ajánlott irodalom:
Azoknak a KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul
a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Gyülekezetépítés
Kredittartománya: 11
Felelőse: Dr. Doedens Jacob
Tantárgyai:

- 1) Gyülekezeti adminisztráció 2
- 2) Gyülekezetépítési blokk
- 3) Istentiszteleti gyakorlat 1-2

Tantárgy kódja: TG060, TG061 Tantárgy neve: Istentiszteleti gyakorlat 1-2 Tantárgy neve angolul: Worship leading 1-2	Kreditértéke: 3, 3
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. gy. és óraszám: 45, 45 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A hallgatók kidolgozzák a teljes istentiszteleti anyagot, majd megtartják az istentiszteletet.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj. gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80, 80 (kredit%) ²⁰⁸	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/9, 8/10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: G015/TG015 Homiletika 2, G081/TG081 Liturgia 2	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
Az istentiszteletre való készülés teljes útjának bejárása megadott szempontok szerint. A hallgatók meghatározott textusok alapján, az egyházi év figyelembe vételével gyakorolják a teljes istentisztelet megtartását.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
Gyakorlati jegy a TVSZ szerint.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: BARTHA Tibor. <i>Istentiszteleti rendtartás</i> . Budapest: Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, 1985. RAVASZ László, szerk. <i>Ágenda: A Magyar Református Egyház liturgiás könyve</i> . Budapest: Magyarországi Református Egyház, 1927.	
További ajánlott irodalom: Releváns kommentárok, lexikonok, szótárak	

²⁰⁸ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.

- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Doedens Jacob, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Homiletika
Kredittartománya: 23
Felelőse: Dr. Barta Zsolt
Tantárgyai:

- 1) Homiletika 1-2
- 2) Vizsgaistentisztelet
- 3) Igehirdetési blokk
- 4) Homiletikai gyakorlat 1-6
- 5) Prédikációírás

Tantárgy kódja: G001/TG001	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Vizsgaistentisztelet	
Tantárgy neve angolul: Worship service – final exam	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 0 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: A vizsgázó elkészíti az istentisztelet teljes írott anyagát a megadott szempontok szerint.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: Két vizsgabiztos értékeli az istentiszteletet végzőjének munkáját.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 100 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 12	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A gyakornok teológus hallgató a gyakornoki helyként kijelölt gyülekezetben megtart egy délelőtti istentiszteletet teljes liturgiával. Ezzel a gyakornok bizonyítja jártasságát és alkalmasságát az igehirdetési szolgálatban, illetve a lelkészi munka ezen területére vonatkozóan.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A jelölt a vizsgaistentisztelet előtt tíz nappal leadja az írásban kidolgozott istentiszteleti előkészítő anyagát. A vizsgaistentiszteletet követően a kéttagú bizottság visszavonul az értékeléshez. A bizottsági tagok egymástól függetlenül, az előzetesen megkapott szempontsor alapján pontozással értékeli az írásos anyagot és a hallgató istentiszteleti szolgálatát. A szempontok mentén a bizottság megbeszéli az értékelést, majd kitölti a jegyzőkönyvet. A hallgatót behívják a bizottsághoz, ahol először saját visszajelzést ad szolgálatáról. Ezt követően a bizottság tagjaival közösen megbeszéli az írásbeli anyag és az istentiszteleti esemény részleteit. A bizottság tagjai ismertetik a jegyzőkönyv értékelését és a minősítést. A bizottság elnöke a jegyzőkönyvet leadja a Gyakorlati Teológiai Intézet vezetőjének.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom:

BARTHA Tibor. *Istentiszteleti rendtartás*. Budapest: Magyarországi Református Egyház Zsinati Irodájának Sajtóosztálya, 1985.

RAVASZ László, szerk. *Ágenda: A Magyar Református Egyház liturgiás könyve*. Budapest: Magyarországi Református Egyház, 1927.

További ajánlott irodalom:

Releváns kommentárok és lexikonok

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD, valamint a PRTA lelkipásztori végzettségű oktatói

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Homiletika
Kredittartománya: 23
Felelőse: Dr. Barta Zsolt
Tantárgyai:

- 1) Homiletika 1-2
- 2) Vizsgaistentisztelet
- 3) Igehirdetési blokk
- 4) Homiletikai gyakorlat 1-6
- 5) Prédikációírás

Tantárgy kódja: GYKG025/TG072	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Igehirdetési blokk	
Tantárgy neve angolul: Preaching – unit	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 15 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti	
A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 45 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 12	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A gyakorlati év során szerzett igehirdetési tapasztalatok feldolgozása, igehirdetés készítésének gyakorlása.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Teljes istentiszteleti anyag kidolgozása az Egységes Lelkészképesítő Bizottság szempontjai szerint.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Fekete Károly, A gyülekezetépítés szolgálatában, Budapest, 2000 Fekete Károly, Homiletika, Debrecen, 1993 Fekete Károly, Retorika, Debrecen, 1994 Fred Craddock, A prédikálás, Pápa, 2018 Steinbach József, Istenből szólunk, Homiletikai tanulmányok, Pápa, 2016
További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD, Steinbach József, kutató, dr. h. c.

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Homiletika
Kredittartománya: 23
Felelőse: Dr. Barta Zsolt
Tantárgyai:

- 1) Homiletika 1-2
- 2) Vizsgaistentisztelet
- 3) Igehirdetési blokk
- 4) Homiletikai gyakorlat 1-6
- 5) Prédikációírás

Tantárgy kódja: G016/TG016, G017a/TG017, G018a/TG023, G019a/TG024, G079/TG025, TG026	Kreditértéke: 2, 2, 2, 2, 2, 1
Tantárgy neve: Homiletikai gyakorlat 1, 2, 3, 4, 5, 6 (Homiletikai gyakorlat 3, 4, régi név: Gyakorlati bibliamagyarázat 1, 2) Tantárgy neve angolul: Preaching 1, 2, 3, 4, 5, 6	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Bibliai textusok közös értelmezése, igehirdetés elmondása az órán részt vevő tanárok és hallgatók előtt, igehirdetések kiértékelése.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: szóbeli exegetikai beszámoló, az igehirdetések írott és szóbeli változatának közös kiértékelése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80, 80, 80, 80, 80, 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 3/5, 4/6, 5/7, 6/8, 9, 10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód:	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A gyakorlat központi eleme egy exegetikai beszámoló elkészítése és egy igehirdetés elmondása előre megadott textus alapján. Az igei szolgálatot követően először a gyakorlaton részt vevők adnak hallgatói visszajelzést, majd egy külön alkalmon a gyakorlat vezetője a hallgatóval közösen értékeli az igehirdetést.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
Gyakorlati jegy a TVSZ szerint.	
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: BOROSS Géza. <i>Homiletika. „Szólj!”</i> - Homiletikai tankönyvek 1. Pápa: Dunántúli Református Egyházkerület, 2015. NAGY István. <i>Homiletika. „Szólj!”</i> - Homiletikai tankönyvek 5. Pápa: Dunántúli Református Egyházkerület, 2019.	

RAVASZ László. *A gyülekezeti igehirdetés elmélete: Homiletika*. Református Egyházi Könyvtár, XI. Pápa: Református Főiskolai Könyvnyomda, 1915.
 ZERFASS Rolf. *Nevedet hirdetem: A homiletika alapelemei*. Budapest: Szent István Társulat, 1995.

További ajánlott irodalom:

Releváns kommentárok és lexikonok.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- Az elméleti ismereteket képes a gyakorlatba átültetni, átlátja az exegézistől a prédikációírásig tartó folyamatot.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

d) autonómiája és felelőssége

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Homiletika
Kredittartománya: 23
Felelőse: Dr. Barta Zsolt
Tantárgyai:

- 1) Homiletika 1-2
- 2) Vizsgaistentisztelet
- 3) Igehirdetési blokk
- 4) Homiletikai gyakorlat 1-6
- 5) Prédikációírás

Tantárgy kódja: TG027	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Prédikációírás	
Tantárgy neve angolul: Sermon writing	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: Műhelymunka: a hallgatók és az oktató közösen járják végig a prédikációírás teljes útját. Az elvégzett munkafázisról írásos vagy szóbeli beszámolót tartanak.	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: szóbeli exegetikai beszámoló, az igehirdetések írott és szóbeli változatának közös kiértékelése.	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: G015/TG015 Homiletika 2; B015/TB015 Ószövetségi írásmagyarázat 1 vagy B016/TB016 Ószövetségi írásmagyarázat 2 és B025/TB025 Újszövetségi írásmagyarázat 1 vagy B026/TB026 Újszövetségi írásmagyarázat 2	
Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása	
A prédikáció teljes útjának bejárása tanári segítséggel. A hallgatók gyakorolják a textusválasztást, a textus magyarázatát, a prédikáció központi gondolatának meghatározását, a prédikáció vázlatpontjainak megalkotását, a vázlatpontok kidolgozását, bevezetés és befejezés kidolgozását, az egész prédikáció megírását.	
Számonkérési és értékelési rendszer:	
Gyakorlati jegy a TVSZ szerint.	
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)	
Kötelező irodalom: NICOL Martin. <i>Dramatizált homiletika</i> . Budapest: Luther Kiadó, 2005. ZERFASS Rolf. <i>Nevedet hirdetem: A homiletika alapelemei</i> . Budapest: Szent István Társulat, 1995.	
További ajánlott irodalom:	

BOROSS Géza. *Homiletika. „Szólj!”* - Homiletikai tankönyvek 1. Pápa: Dunántúli Református Egyházkerület, 2015.

NAGY István. *Homiletika. „Szólj!”* - Homiletikai tankönyvek 5. Pápa: Dunántúli Református Egyházkerület, 2019.

RAVASZ László. *A gyülekezeti igehirdetés elmélete: Homiletika*. Református Egyházi Könyvtár, XI. Pápa: Református Főiskolai Könyvnyomda, 1915.

Releváns kommentárok és lexikonok.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait.

b) képességei

- Képes az elméleti ismeretek – különösen a homiletika tárgy keretében tanultak – gyakorlatban való alkalmazására, különösen a prédikációírás terén. Folyamatában látja az exegézistől az igehirdetésig tartó utat.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- A leírt gondolatok felelős vállalása, az állítások melletti érvelés.
- Folyamatos önképzésre való készség, valamint mások véleményének értelmezése és értékelése.

d) autonómiája és felelőssége

- Önálló kutatómunkára való készség.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. Fokozat*): Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika

Kredittartománya: 10

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Vallásdidaktika
- 2) Katechetika 1-2
- 3) Katechetikai blokk

Tantárgy kódja: VPPG049/TG067	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Katechetikai blokk (régi név: Hittanoktatási blokk) Tantárgy neve angolul: Catechetics – unit	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 30 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: egyéni gyűjtőmunka, csoportos műhelymunka	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²⁰⁹): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²¹⁰ reflexiós írás	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%) ²¹¹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 11	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: - tantárgy neve: -	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Elméleti és gyakorlati segítséget nyújtani a hatodéven végzett hittanoktatói szolgálathoz. Tapasztalatcsere biztosítása a hatodéven szolgáló teológusok és gyakorló hittanoktatók között. Hittanoktatás törvényi és intézményi háttere – aktualitások
Hittankönyvek, digitális anyagok, segédeszközök a kézben
Gyerektáborok és egyéb programok
Kerettantervtől az óratervekig
Hittanoktatás az általános iskolában
Hittanoktatás az óvodában
Katechézis a konfirmációs korosztályban
Ifjúság és felnőttkatechézis

Számonkérési és értékelési rendszer:

Reflexiós dolgozat: Egy általános iskolai hittankönyvről szerzett tapasztalatokról, vagy egy, a gyermekek közti vagy az ifjúságban végzett szolgálatot segítő és támogató szervezetről/intézményről beszámoló. (RPI, SDG, Refisz, Koen, Sófár, ReMa, stb.)

²⁰⁹ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²¹⁰ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²¹¹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

A magyarországi református egyház hit- és erkölcsstan kerettanterve 1-8., RPI, Budapest, 2012.
A Kálvin Kiadó és a Református Pedagógiai Intézet gondozásában megjelent tankönyvsorozatok

További ajánlott irodalom:

Siba Balázs – Szabóné László Lilla – Pángyánszky Ágnes: *Együtt a hit útján – gyülekezetpedagógiai kézikönyv*. Kálvin Kiadó, Budapest, 2019.
Németh Dávid: *Vallásdidaktika*. L'Harmattan, Budapest, 2017.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- problémamegoldási módszerek ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- katechetikai feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló katechetikai alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- önképzésre és kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi és vezeti a lelkeszi munka katechetikai területét
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika
Kredittartománya: 3
Felelőse: Baráth Julianna
Tantárgyai:

- 1) Katechetikai hospitálás
- 2) Hittanoktatás – hospitálás
- 3) Katechetikai gyakorlat

Tantárgy kódja: TG055 Tantárgy neve: Katechetikai hospitálás Tantárgy neve angolul: Catechetical learning from practice	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 100 (kredit%) ²¹²	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 7/5	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: nincs	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A gyülekezetben végzett katechetikai munka megismerése, istentiszteletek, családi istentiszteletek, gyülekezeti alkalmak, bibliaórák, ifjúsági bibliaórák, felnőtt konfirmációs alkalmak, stb. látogatása, családlátogatás, szervezési munkák, a gyülekezeti adminisztrációba való betekintés, ez utóbbi kötelező elem, minimum 2 óra, maximum 3 óra.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Részvétel kötelező, amit a Munkanapló megfelelő részének kitöltésével, aláírásával kell igazolni. Írásbeli beszámoló készítése a gyülekezeti gyakorlatról (4-6 oldal). Beadási határidő a szorgalmi időszak utolsó előtti hete.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Siba Balázs, Szabóné László Lilla, Pángyánszky Ágnes szerk.
Együtt a hit útján. Gyülekezetpedagógiai kézikönyv. Kálvin Kiadó, 2019

További ajánlott irodalom:

²¹²

Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- valláspedagógiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- hittanoktatói feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan vezeti a rábízott csoportokat a hittanoktatás területén
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Baráth Julianna, óraadó

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): Baráth Julianna, óraadó

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika
Kredittartománya: 3
Felelőse: Baráth Julianna
Tantárgyai:

- 1) Katechetikai hospitálás
- 2) Hittanoktatás – hospitálás
- 3) Katechetikai gyakorlat

Tantárgy kódja: TG056 Tantárgy neve: Hittanoktatás hospitálás Tantárgy neve angolul: Religious education – learning from practice	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 100 (kredit%) ²¹³	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 6/8	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: É003a/TÉ003 Pszichológiai alapismeretek (régai név: Pszichológia)	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A hallgató iskolai hospitáció keretében, vezető tanár, óvodapedagógus, illetve hitoktató (lelkész) mellett heti 4 órát tölt óvodában, református iskola alsó és felső tagozatos osztályaiban, illetve önkormányzati iskola református hittanóráin. A hospitáció ideje alatt megismeri az oktatási intézmény belső világát, rendjét és életét. Ezen belül tapasztalatot szerez a hittanórák, illetve hittan foglalkozások megvalósulásáról. A tapasztalatokat rendszeres konzultáció formájában kiértékeli a vezető tanárral.

A tanegység további célja: az elméleti pedagógiai és katechetikai ismeretek gyakorlati alkalmazása, valamint a metodikai felkészültség fejlesztése a konkrét gyakorlatban egy bizonyos gyülekezetre és azon belül egy bizonyos korosztályra összpontosítva. Az értékelést a gyakorlati katechézis felügyeletén, ellenőrzésén és értékelésén túl a szakirodalom ismeretét is tükröző óratervkészítés ötfokú skálán kifejezett minősítése segíti elő.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Részvétel kötelező (10 alkalom), amit a Munkanapló megfelelő részének kitöltésével, aláírásával kell igazolni. Írásbeli beszámoló készítése a hospitálásról (4-6 oldal). Beadási határidő a szorgalmi időszak utolsó előtti hete.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

²¹³ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

RPI által kiadott hittankönyvek az óvodás kortól a 8. osztályos korig. A MRE Kálvin Kiadója által kiadott hittankönyvek óvodás korosztály és általános iskolás korosztály számára.
<http://rpi.reformatus.hu/content/%C3%A1ltal%C3%A1nos-iskola>

További ajánlott irodalom:

Németh Dávid. *Vallásdidaktika - Hit és erkölcs tanítása az 5-12. osztályban.* Károli Könyvek, 2017, L'Harmattan Kiadó

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- valláspedagógiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- hittanoktatói feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan vezeti a rábízott csoportokat a hittanoktatás területén
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse: Baráth Julianna, óraadó

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k): Baráth Julianna, óraadó

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Katechetika
Kredittartománya: 3
Felelőse: Baráth Julianna
Tantárgyai:

- 1) Katechetikai hospitálás
- 2) Hittanoktatás – hospitálás
- 3) Katechetikai gyakorlat

Tantárgy kódja: TG062 Tantárgy neve: Katechetikai gyakorlat Tantárgy neve angolul: Catechetical practice	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²¹⁴): gyakorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²¹⁵ házi dolgozat	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 100 (kredit%) ²¹⁶	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/10 félév	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: TG054 Katechetika 2	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

Megtanulja alkalmazni a hitoktatással kapcsolatos elméleti ismereteit, a hatékony felkészülést, az óraszervezést, a tananyag megfelelő továbbítását, a csoporttal és az egyes tanulókkal való foglalkozást.

A folyamatos tanítás során megtapasztalja az egyes órák egymásra építésének lehetőségét és fontosságát, a következetes hitoktatói magatartást.

Munkáját vezető lelkész felügyeli, látja el tanácsokkal és értékeli.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Gyakorlati jegy

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Németh Dávid. *Vallásdidaktika - Hittan tanítás az 5-12. osztályban*. Károli Könyvek, 2017, L'Harmattan Kiadó

További ajánlott irodalom:

²¹⁴ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²¹⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²¹⁶ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

RPI által kiadott hittankönyvek az óvodás kortól a 8. osztályos korig. A MRE Kálvin Kiadója által kiadott hittankönyvek óvodás korosztály és általános iskolás korosztály számára. A hittankönyvek a hozzájuk tartozó tanári kézikönyvvel együtt értendők.

Bagdy E. & Telkes J.: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*, Budapest, 1988.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- gyülekezetpedagógiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- katechetikai feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló katechetikai alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi és vezeti a lelkeszi munka katechetikai területét
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Baráth Julianna, óraadó**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Baráth Julianna, óraadó**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Lelkipásztori (szakmai) gyakorlat
Kredittartománya: 24
Felelőse: Steinbach József
Tantárgyai:

- 1) Lelkipásztori szakmai gyakorlat 1-2
- 2) Legáció
- 3) Igehirdetési gyakorlat
- 4) Hittanoktatási gyakorlat
- 5) Lelkigondozói gyakorlat

Tantárgy kódja: GYKG027/TG069, GYKG028/TG074	Kreditértéke: 10, 7
Tantárgy neve: Lelkipásztori szakmai gyakorlat 1-2	
Tantárgy neve angolul: Parish work 1-2	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. gy. és óraszám: 90, 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj., gyj. Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: gyakornoki napló vezetése, beszámolók a szakmai fejlődésről	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90, 90 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 11, 12	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve:.....	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A gyakornoki év legfőbb célkitűzése, hogy a hallgatók megtapasztalják a lelkipásztori szolgálatot. A mentor-lelkész felügyeletével a hallgatók megismerik és végzik a szolgálatokat. A hallgatók különösen is jártasságot szereznek az igehirdetésben, az egyházigazgatásban, egyházkormányzásban, valamint a hitre nevelésben. A különféle szolgálati területeken megélt tapasztalatokról, szakmai fejlődésről beszámolók formájában adnak számot.

Számonkérési és értékelési rendszer:

A hallgatók mindkét félévben vezetik a gyakornoki naplót. A gyakornoki naplóban meghatározott szolgálatokat kötelező teljesíteni. A hallgatók esettanulmányokat, beszámolókat készítenek a lelkigondozásról, hitoktatásról és igehirdetésről.

A **2-5** legfontosabb **kötelező**, illetve **ajánlott irodalom** (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

JOSUTTIS Manfred. *A lelkész más: A jelenkori pasztorális teológia néhány szempontja.* Kolozsvár: Exit, 2017.

NÉMETH Dávid. *Pasztorálanthropológia.* Budapest: Károli Gáspár Református Egyetem, 2012.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a **tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Részletekbe menően ismeri az adott szakterület összefüggéseit, elméleteit és az ezeket felépítő terminológiát.

- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.

- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.

- Hitelesen közvetíti hivatása összefoglaló és részletezett problémaköreit.

- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.

- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Steinbach József, kutató, dr. h. c.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Lelkipásztori (szakmai) gyakorlat

Kredittartománya: 24

Felelőse: Steinbach József

Tantárgyai:

- 1) Lelkipásztori szakmai gyakorlat 1-2
- 2) Legáció
- 3) Igehirdetési gyakorlat
- 4) Hittanoktatási gyakorlat
- 5) Lelkigondozói gyakorlat

Tantárgy kódja: TG070	Kreditértéke: 3
Tantárgy neve: Legáció	
Tantárgy neve angolul: Practice of festal preaching	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 45 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati	
A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90 (kredit%)	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 11	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Ünnepi istentiszteleti szolgálat végzése egyházközségekben.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Az ünnepi istentiszteletre készülő hallgatók a teljes istentiszteleti anyagot (prédikációk, imádságok, stb.) elkészítik. A tutor véleményezi az írásos anyagot, amennyiben szükséges, javításokat, módosításokat rendel el. Az ünnepi istentiszteleti gyakorlatról az adott egyházközségek lelkipásztorai írásos értékelést készítenek, ami alapján a Gyakorlati Teológiai Intézet vezetője a hallgatókkal konzultációt folytat.
A 2-5 legfontosabb kötelező , illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Nagy István, Homiletika, Pápa, 2019 Boross Géza, Homiletika, Pápa, 2015 Nagy István, Kazuáliák homiletikuma, Budapest, 2003 Boross Géza, Hogyan prédikáljunk ma, Budapest, 1985
További ajánlott irodalom: Cseri Kálmán (szerk.), Adventtől adventig, Budapest, 1989 Egyéb igehirdetés kötetek.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait: legfontosabb formáit, módszereit, és technikáit anyanyelvén és legalább egy idegen nyelven.

b) képességei

- Sokoldalú, interdiszciplináris megközelítéssel azonosít speciális szakmai problémákat, feltárja és megfogalmazza az azok megoldásához szükséges részletes elméleti és gyakorlati hátteret.
- A szakterület elméleteit és az azokkal összefüggő terminológiát a problémák megoldásakor innovatív módon alkalmazza.
- Magas szinten használja a szakterület ismeretközvetítési technikáit, és dolgozza fel a magyar és idegen nyelvű publikációs forrásait, rendelkezik a hatékony információkutatás, -feldolgozás ismereteivel a szakterülete vonatkozásában.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. Fokozat*): **Steinbach József, kutató, dr. h. c.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): **Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Lelkipásztori (szakmai) gyakorlat

Kredittartománya: 24

Felelőse: Steinbach József

Tantárgyai:

- 1) Lelkipásztori szakmai gyakorlat 1-2
- 2) Legáció
- 3) Igehirdetési gyakorlat
- 4) Hittanoktatási gyakorlat
- 5) Lelkigondozói gyakorlat

Tantárgy kódja: GYKG024/TG073	Kreditértéke: 2
Tantárgy neve: Igehirdetési gyakorlat	
Tantárgy neve angolul: Preaching – unit	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben	
Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb): gyj.	
Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok:	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati	
A gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 90 (kredit%) ²¹⁷	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 12	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak):	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A hallgatók gyakornoki helyükön alkalmazzák a Homiletika és Homiletikai gyakorlat órákon elsajátított ismereteket. Az igehirdetés elméleti ismereteit kiegészítik a kontextusból fakadó adottságok elsajátításával.
Számonkérési és értékelési rendszer:
A hallgatók beszámolnak a gyakornoki év során végzett igehirdetési szolgálataikról, valamint a szolgálathoz való viszonyulásukról. Az értékelés szempontjai kiterjednek az igehirdetésre való készülés alaposságának és mélységének vizsgálatára, az igehirdetés tartalmi és formai követelményeire, az igehirdetés kontextusával való interakció vizsgálatára.
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: ACHTEMEIER, Elizabeth Rice. <i>Preaching from the Old Testament</i> . Louisville, Kentucky: Westminster John Knox Press, 1989. BUTTRICK, David. <i>Homiletic Moves and Structures</i> . First Paperback Edition edition. Philadelphia, Pa: Fortress Press, 1987.

²¹⁷ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

BUTTRICK, David G. „Preaching the Christian Faith”. *Liturgy* 2, 3 (1982. január): 51–56.
<https://doi.org/10.1080/04580638209409844>.

KODÁCSY Tamás. *A homiletikai aptum: Hogyan lesz a szószéki beszédből igehirdetés?* Budapest: L'Harmattan Kiadó, 2019.

KOPPÁNDI Botond Péter. *Az új homiletika és az amerikai protestáns prédikálás megújítása.* Budapest: Kálvin Kiadó, 2019.

LITERÁTY Zoltán. „Homiletika és retorika: Múltbeli kapcsolatuk és jelenkori lehetőségeik”.
 Doktori disszertáció, Károli Gáspár Református Egyetem Hittudományi Kar, 2009.

További ajánlott irodalom:

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Ismeri szakterülete általános és specifikus jellemzőit, határait, legfontosabb fejlődési irányait, a szakterület kapcsolódását a rokon szakterületekhez.
- Jól ismeri szakterülete szókincsét, az írott és beszélt nyelvi kommunikáció sajátosságait.

b) képességei

- Elvégzi az adott szakterület ismeretrendszerét alkotó különböző elképzelések részletes analizisét, az átfogó és speciális összefüggéseket szintetizálva megfogalmazza és ezekkel adekvát értékelő tevékenységet végez.
- Feladatai ellátása során együttműködik a kapcsolódó szakterületek képviselőivel.

c) attitűdje

- Vállalja azokat az átfogó és speciális viszonyokat, azt a szakmai identitást, amelyek szakterülete sajátos karakterét, személyes és közösségi szerepét alkotják.
- Törekszik arra, hogy szakterülete legújabb eredményeit saját fejlődésének szolgálatába állítsa.
- Kezdeményező szerepet vállal hivatásának a közösség szolgálatába állításában.

d) autonómiája és felelőssége

- Jelentős mértékű önállósággal végzi átfogó és speciális szakmai kérdések végig gondolását és adott források alapján történő kidolgozását.
- Kialakított szakmai véleményét előre ismert döntési helyzetekben önállóan képviseli.
- Önállóan tervezi meg és végzi tevékenységeit.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Steinbach József, kutató, dr. h. c.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Dr. Barta Zsolt, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Lelkipásztori (szakmai) gyakorlat
Kredittartománya: 24
Felelőse: Steinbach József
Tantárgyai:

- 1) Lelkipásztori szakmai gyakorlat 1-2
- 2) Legáció
- 3) Igehirdetési gyakorlat
- 4) Hittanoktatási gyakorlat
- 5) Lelkigondozói gyakorlat

Tantárgy kódja: VPPG048/TG063 Tantárgy neve: Hittanoktatási gyakorlat Tantárgy neve angolul: Catechetics – unit	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők:	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²¹⁸): gyakorlat Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²¹⁹ házi dolgozat	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 100 (kredit%) ²²⁰	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/10	
Előtanulmányi feltételek (ha vannak): kód: tantárgy neve: TG056 Hittanoktatás – hospitálás	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
Megtanulja alkalmazni a hitoktatással kapcsolatos elméleti ismereteit, a hatékony felkészülést, az óraszervezést, a tananyag megfelelő továbbítását, a csoporttal és az egyes tanulókkal való foglalkozást. A tanítás során megtapasztalja az egyes órák egymásra építésének lehetőségét és fontosságát, a következetes hitoktatói magatartást.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Óravázlatok és megtartott órák alapján
A 2-5 legfontosabb <i>kötelező</i> , illetve <i>ajánlott irodalom</i> (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Németh Dávid, <i>Vallásdidaktika - Hittan tanítás az 5-12. osztályban</i> , Károli Könyvek, 2017, L'Harmattan Kiadó

²¹⁸ ha vannak, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²¹⁹ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²²⁰ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

További ajánlott irodalom:

RPI által kiadott hittankönyvek az óvodás kortól a 8. osztályos korig. A MRE Kálvin Kiadója által kiadott hittankönyvek óvodás korosztály és általános iskolás korosztály számára. A hittankönyvek a hozzájuk tartozó tanári kézikönyvvel együtt értendők.

Bagdy E. & Telkes J.: *Személyiségfejlesztő módszerek az iskolában*, Budapest, 1988.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- gyülekezetpedagógiai ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- katechetikai attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- katechetikai feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló katechetikai alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a katechetikai szituációk iránt
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a gyülekezeti közösség körül folyó és kialakuló pedagógiai munkára és képes szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások ismeretszerzését, tapasztalati tanulását a hitismeret terén

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi és vezeti a lelkeszi munka katechetikai területét
- felelősséget vállal a gyülekezeti közösség hitismeretének elmélyülésében
- felkészülten reflektál saját tevékenységének katechetikai és teológiai következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Steinbach József, kutató, dr. h. c.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Baráth Julianna, óraadó**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Lelkipásztori (szakmai) gyakorlat
Kredittartománya: 24
Felelőse: Steinbach József
Tantárgyai:

- 1) Lelkipásztori szakmai gyakorlat 1-2
- 2) Legáció
- 3) Igehirdetési gyakorlat
- 4) Hittanoktatási gyakorlat
- 5) Lelkigondozói gyakorlat

Tantárgy kódja: VPPG050/TG064 Tantárgy neve: Lelkigondozói gyakorlat Tantárgy neve angolul: Pastoral care – unit	Kreditértéke: 1
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, esetismertetések, műhelymunka	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²²¹): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²²² lelkigondozói esettanulmány készítése és kielemezése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 80 (kredit%) ²²³	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 8/10	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: tantárgy neve: G051/TG051 Poimenika	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása
A hospitálási gyakorlaton szerzett tapasztalatok alapján a gyakorlat elmélyítése egyéni lelkigondozói beszélgetés rögzítése és csoportos elemzése által.
Számonkérési és értékelési rendszer:
Aktív részvétel a gyakorlaton és egy, a hospitálás során létrejött lelkigondozói beszélgetés rögzítése és kiértékelése házidolgozat formájában.
A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)
Kötelező irodalom: Peter Bukowski, <i>Hogyan vigyük be a Bibliát a lelkigondozói beszélgetésbe?</i> Kálvin Kiadó, Budapest, 1999. Timm H. Lohse, <i>Villámbeszélgetések</i> , Kálvin Kiadó, Budapest, 2009.

²²¹ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²²² pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²²³ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

További ajánlott irodalom:

Németh Dávid, *Isten munkája és az ember lehetőségei a lelkigondozásban*, Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.

Gyökössi Endre, *Életápolás*, Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2003.

Ch. Thomann/F. Schulz von Thun, *Tisztázó beszélgetések*, Budapest 1992.

Tringer László, *A gyógyító beszélgetés*, Budapest 1992.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (tudás, képesség stb.) a felsorolása, amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul

a) tudása

- lelkigondozói ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- lelkigondozói attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- lelkészi, lelkigondozó feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló lelkigondozói alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a lelkigondozói megkeresések és spontán szituációk iránt
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a segítő foglalkozásúakkal történő szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások életproblémáit

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi a lelkészi munka lelkigondozó, lelkikísérői területét esetenként egyéni szupervízió igénybevételével
- felelősséget vállal a hozzá forduló segítséget kérők és általa vezetett csoportok lelki folyamataiban nyújtott segítségadásban
- felkészülten reflektál saját tevékenységének lélektani és hitbeli következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): **Steinbach József, kutató, dr. h. c.**

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): **Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD**

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: **Gyakorlati Teológiai Intézet**

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pasztorálpszichológia
Kredittartománya: 9
Felelőse: Szabóné dr. László Lilla
Tantárgyai:

- 1) Poimenika
- 2) Csoportvezetés a gyülekezeti munkában
- 3) Pasztorálpszichológia
- 4) Lelkigondozói blokk

Tantárgy kódja: VPPG051/TG071 Tantárgy neve: Lelkigondozói blokk Tantárgy neve angolul: Pastoral care – unit	Kreditértéke: 2
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: ea. és óraszám: 15 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők: tematikus prezentációk, esetismertetések, műhelymunka	
A számonkérés módja (koll. / gyj. / egyéb ²²⁴): gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²²⁵ lelkigondozói esettanulmány készítése és kielemezése	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: elméleti gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 40 (kredit%) ²²⁶	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 12	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A gyülekezeti gyakorlatban szerzett tapasztalatok alapján a lelkigondozói elmélet és gyakorlat elmélyítése.

A lelkigondozói beszélgetés lehetőségei, alkalmi és lehetséges modelljei a gyülekezeti munkában.

Gyakorló lelkészek tapasztalatai a lelkigondozói munka területén.

Esettanulmányok kielemezése.

Számonkérési és értékelési rendszer:

Aktív részvétel a lelkigondozói blokkon és egy, a hatodéves gyakorlaton létrejött villámbeszélgetés rögzítése és kiértékelése házidolgozat formájában.

A 2-5 legfontosabb kötelező, illetve ajánlott irodalom (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

²²⁴ *ha vannak*, pl. folyamatos számonkérés (pl. évközi zárthelyi dolgozatok), évközi beszámoló.

²²⁵ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²²⁶ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszert* a honlap akkreditációs felületén!

Peter Bukowski: *Hogyan vigyük be a Bibliát a lelkigondozói beszélgetésbe?* Kálvin Kiadó, Budapest, 1999.

Timm H. Lohse: *Villámbeszélgetések.* Kálvin Kiadó, Budapest, 2009.

További ajánlott irodalom:

Németh Dávid: *Isten munkája és az ember lehetőségei a lelkigondozásban.* Kálvin Kiadó, Budapest, 1993.

Gyökössy Endre: *Életápolás.* Szent Gellért Kiadó, Budapest, 2003.

Ch. Thomann/ F. Schulz von Thun: *Tisztázó beszélgetések,* Budapest 1992.;

Tringer László: *A gyógyító beszélgetés,* Budapest 1992.;

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek (tudás, képesség stb.)** a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- lelkigondozói ismeretek
- problémamegoldási módszerek ismerete
- szakmai szókincs ismerete
- lelkigondozói attitűdhöz kapcsolódó elmélet ismerete

b) képességei

- lelkészi, lelkigondozó feladatait a szükséges módszerek és eszközök kiválasztásával, egyedi és komplex alkalmazásával tervezi és oldja meg
- felismeri személyes fejlődése és a gyülekezeti szolgálat közötti összefüggést
- felismeri a gyülekezeti élet során előálló lelkigondozói alkalmakat és él velük

c) attitűdje

- nyitott a lelkigondozói megkeresések és spontán szituációk iránt
- tudásszerzés, önfejlesztés módszereivel él
- kritikus, reflektív gondolkodásra törekszik
- nyitott a segítő foglalkozásúakkal történő szakmai együttműködésre
- önmaga iránti felelősséggel hordozza mind saját, mind mások életproblémáit

d) autonómiája és felelőssége

- önállóan végzi a lelkészi munka lelkigondozó, lelkikísérői területét esetenként egyéni szupervízió igénybevételével
- felelősséget vállal a hozzá forduló segítséget kérők és általa vezetett csoportok lelki folyamataiban nyújtott segítségadásban
- felkészülten reflektál saját tevékenységének lélektani és hitbeli következményeire

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (név, beosztás, tud. fokozat): Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (név, beosztás, tud. fokozat): Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet

Tantárgyleírás

Az ismeretkör neve: Pszichológia

Kredittartománya: 8

Felelőse: Szabóné dr. László Lilla

Tantárgyai:

- 1) Pszichológiai alapismeretek
- 2) Valláslélektan
- 3) Egészségesen a hit útján – egészségesen a lelkeszi szerepben

Tantárgy kódja: TG066	Kreditértéke: 4
Tantárgy neve: Egészségesen a hit útján – egészségesen a lelkeszi szerepben	
Tantárgy neve angolul: Spiritual wellbeing of ministers	
A tantárgy oktatásának nyelve: magyar	
A tantárgy besorolása: kötelező	
A tantárgy mintatantervi besorolása: differenciált szakmai ismeretek – lelkipásztor szakirány	
A tanóra típusa: gy. és óraszám: 60 az adott félévben Az ismeretátadásában alkalmazandó további (sajátos) módok, jellemzők ²²⁷ :	
A számonkérés módja: gyakorlati jegy Az ismeretellenőrzésben alkalmazandó további (sajátos) módok: ²²⁸ lelkigyakorlatok, lelki napló, reflexiós írások	
A tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellege: gyakorlati gyakorlati jellegének mértéke („képzési karaktere”): 70 (kredit%) ²²⁹	
A tantárgy tantervi helye (hányadik félév): 11	
Előtanulmányi feltételek (<i>ha vannak</i>): kód: tantárgy neve:	

Tantárgy-leírás: az elsajátítandó ismeretanyag tömör, ugyanakkor informáló leírása

A tantárgy célja, hogy a hallgatók a lelkeszi szolgálatba való bekapcsolódás, a gyülekezetben töltött gyakorlati év folyamatában segítséget és támogatást kapjanak a mindennapi egyéni lelki élet gyakorlásához, a személyes Isten-kapcsolatuk ápolásához és elmélyítéséhez. Ehhez kíván a kontaktórák alkalmával megfelelő tapasztalatot, módszertani segítséget és támogató közösséget nyújtani. Továbbá segít, hogy a képzés során megszerzett ismereteket a hallgató képes legyen mind egyéni, mind közösségi szinten a személyes átélés és a saját élmény egységében a mindennapi közösségeibe és szolgálati területeire integrálni.

Tematika:

- Istenismeret – önismeret helye a teológiai képzésben és a lelkeszi munkában
- A külső és belső elhívás összefüggései
- Csontjaimba rekesztett tűz: a lelkeszség mint szerep és mint hivatás
- Istennel a hit útján: az élettörténet teológiai reflexiója
- Istenbe vetett bizalom és az önbizalom kérdései
- Mindennapi kegyesség és időgazdálkodás
- A lélek sötét éjszakája: kiégés megelőzése és stresszkezelés

²²⁷ *ha vannak*, pl. esetismertetések, szerepjáték, tematikus prezentációk stb.

²²⁸ pl. esettanulmányok, témakidolgozások, dolgozatok, esszék, üzleti, szervezési tervek stb. bekérése.

²²⁹ Lásd az Akkreditációs Munkabizottság által kidolgozott *szempontrendszer*t a honlap akkreditációs felületén!

Számonkérési és értékelési rendszer:

A félévi jegy a kontaktórákon tanúsított aktív részvétel (20%) és a leadott reflexiós írások (80%) együttes értékelésével történik.

A **2-5** legfontosabb *kötelező*, illetve *ajánlott irodalom* (jegyzet, tankönyv) felsorolása bibliográfiai adatokkal (szerző, cím, kiadó, kiadás helye, éve, adatai, (esetleg oldalak), ISBN)

Kötelező irodalom:

Kálvin: *A keresztyén vallás rendszere I-II.: Első könyv I-VII. (Isten megismerése és a Szentírás); Harmadik könyv XX. (Az imádságról)*

Luther Márton: *Hogyan szemléljük Krisztus szenvedését? Így imádkozzál!* Magyar Luther Füzetek 6. Magyarországi Luther Szövetség, Budapest, 1997.

Bonhoeffer, Dietrich: *Közösségben.* Harmat Kiadó, Budapest, 2013.

További ajánlott irodalom:

Rick Warren: *Céltudatos élet.* KIA, Budapest, 2006.

Sheldrake, Philip: *A spiritualitás rövid története.* Kálvin, Budapest, 2008.

Gary Thomas: *Megszentelt utak.* Harmat Kiadó, Budapest, 2017.

Whitney, Donald S.: *Kereszténység és a lelki fegyelem.* KIA, Budapest, 2000.

Zink, Jörg: *Szent erőforrás.* Kálvin Kiadó, Budapest, 2010.

Mustó Péter SJ: *Csőndben születik az élet. A belső ima tapasztalatairól.* Jézus Társasága Magyarországi Rendtartománya, Budapest, 2014.

Azoknak a **KKK-ban előírt szakmai kompetenciáknak, kompetencia-elemeknek** (*tudás, képesség* stb.) a felsorolása, **amelyek kialakításához a tantárgy jellemzően, érdemben hozzájárul**

a) tudása

- Váljon tájékozottá a hallgató a kegyesség gyakorlásához és a lelki gyakorlat különböző módjaihoz kapcsolódó ismeretanyagban.

b) képességei

- Legyen képes az egyéni és közösségi lelki utak belső és külső reflexiójára.

c) attitűdje

- Legyen nyitott a saját és mások Istennel járt lelki útjára, annak különböző állomására.

d) autonómiája és felelőssége

- Ismerje fel a lelki történésekhez kapcsolódó kríziseket, ennek mentén tudjon önmaga számára segítséget kérni, mások számára pedig ott állni segítségként.

Tantárgy/Ismeretkör felelőse (*név, beosztás, tud. fokozat*): Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD

A tantárgy/ismeretkör jelen tantárgyának oktatásába bevont oktató(k), ha van(nak) (*név, beosztás, tud. fokozat*): Szabóné dr. László Lilla, f. doc., PhD

A tantárgy oktatásáért felelős tanszék: Gyakorlati Teológiai Intézet